AOD építész és grafikus iroda kft.
8900 Zalaegerszeg, Ady u. 2.
tel: 92 510 203 fax: 92 510 204
e-mail: aod@aodkft.hu

1. kötet

PETHŐHENYE

PETHŐHENYE KÖZSÉG

Településterve

Megalapozó vizsgálat

2024. május

aláíró lap

Pethőhenye településrendezési terveinek felülvizsgálatát megalapozó vizsgálathoz

településtervező	
Agg Ferenc okl. építészmérnök városépítési és városgazdasági szakmérnök TT 1-20-0001	
tájrendezési tervező	
Kerekesné Balha Gabriella okl. tájépítész TK 14-0393	
környezetvédelmi tervező	
Petőházi Attila okl. környezetmérnök 20-0521 SZKV-hu, SZKV-le, SZKV-vf	
örökségvédelem, régészet	
Simmer Lívia régész 18-002	
közlekedési-, vízközmű tervező	
Németh László okl. építőmérnök, Településtervezési közlekedési tervező TKö–20–0587	

ivóvíz, szennyvíz és csapadékvíz közmű tervező	
Tóth Attila Gábor okl. építőmérnök, településmérnök TV 01-10559	
energia közmű tervező, hírközlési tervező	
Szurmai Zoltán villamosmérnök TE, TH 19-0065, 19-5059	
településtörténet, demográfia, fejlesztési koncepció	
Henics Attila közgazdász	
építési szabályzat - jogi tanácsadó	
dr Simon Beáta jogász	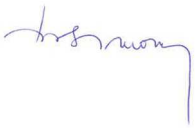

tartalomjegyzék

Pethőhenye településrendezési terveinek felülvizsgálatát megalapozó vizsgálathoz

1. megalapozó vizsgálat	
	1.1. településhálózati összefüggések, térségi és települési kapcsolatok
	1.2. a területfejlesztési dokumentumokkal való összefüggések
	1.3. területrendezési követelmények
	1.4. tervi előzmények, érvényes településfejlesztési döntések és azok érvényesülése
	1.5. a település demográfiai helyzete
	1.6. a település humán infrastruktúrája, közszolgáltatások
	1.7. a település gazdasága
	1.8. az önkormányzat gazdálkodása, településüzemeltetés
	1.9. településrendezési, településszerkezeti vizsgálat
	1.10. az épített környezet és az építészeti örökség vizsgálata – örökségvédelmi hatástanulmány
	1.11. környezetiállapot-jellemzők
	1.12. a táji és természeti adottságok és örökség, jellemző tájkarakter, zöldinfrastruktúra-hálózat
	1.13. közlekedés
	1.14. közművesítés, elektronikus hírközlés, csapadékvíz-gazdálkodás
	1.15. katasztrófavédelem, a területek használatát, építési tevékenységet befolyásoló vagy korlátozó tényezők

1. megalapozó munkarész

1.1. településhálózati összefüggések, térségi és települési kapcsolatok

Településhálózati összefüggések, térségi és települési kapcsolatok

Pethőhenye település Zala vármegye északi részén, a Zala folyó jobb partján helyezkedik el, a megye- és egyben járási székhely Zalaegerszegtől 10 kilométerre észak-keletre. Területe keleti szélén áthalad a Szévíz-patak észak-déli irányú völgyében, az Alsónemesapáti és Alibánfa között húzódó 7354-es út, főutcája a 7364-es számozást viseli: ez az előbbi útból indul és Zalaszentiváig tart. Festői környezetű, szép fekvésű, csendes település. Jelentős nagyságú zártkerti ingatlana van, ahol hétvégi házak, szőlőültetvények sorakoznak. A települést keletről Alsónemesapáti és Nemesapáti községek, északról Alibánfa és Zalaszentiván községek, nyugatról és délről Zalaegerszeg Megyei Jogú városa határolja. Területe 8,9 km^2.

Korábban a Szombathely–Nagykanizsa-vasútvonal a település lakott területének északi szélén húzódott, de Zala-hídját 1945-ben a visszavonuló németek felrobbantották. A hidat ugyan 1949-ben ideiglenes jelleggel újra használhatóvá tették a vasúti forgalom számára is, de a későbbiekben a MÁV úgy döntött, hogy nem építi vissza vasúti hídként az elpusztult hidat, hanem nyomvonal-korrekcióval új irányba terelték a vasutat, amely így elkerüli Pethőhenyét.

Pethőhenye az 1943-as egyesülés előtt két különálló faluból állt: Ördöghenyéből és Pethőhenyéből. A község első említésével 1234-ben találkozunk Hene néven. 1403-ban Zsigmond király a Pető-család birtokába adta a települést, innen kapta mai nevét. A falu 1739-ben a Festetics-család tulajdona lett. Ördöghenye története az Ördög-családdal fonódik össze, akik az Ákos nemzetségből eredeztetik magukat. Egyik ősük, Mikes tótországi bán egy 1325-ből kelt oklevél szerint Károly Róberttől kapta ajándékba a birtokot, melyet 1659-ben I. Lipót király Nádasdy Ferencnek adományozott. A falu történetében földesúrként Széchenyi György és Batthyány Ádám is szerepel. 1576-ban a törökök mindkét falut felégették, de az 1600-as évek végére újra benépesültek. Egy 1714-ből kelt hegytörvény bizonyítja, hogy az itt élők fő foglalatossága a szőlőtermesztés volt. Az 1800-as években közepén már 29 ház állt itt, és 239 lakosa volt a falunak. Közigazgatási szempontból a zalaegerszegi járáshoz és a zalaszentiváni közjegyzőséghez tartozott. Az 1900-as évek elején 430 fő lakott a településen. Az alapvetően földművelésből és bortermelésből élő település szempontjából jelentős mozzanat volt a hegyközség megalakulása 1939 szeptemberében.

A két település, Pethőhenye és Ördöghenye egyesítéséből 1943-ban jött létre Pethőhenye.

Szent István tiszteltére 1777-ben fakápolnát emeltek a szőlőhegyen. 220 évvel később, 2001-ben készült el a falu központjában a Szent István-templom. Ez utóbbit Makovecz Imre tervezte, aki a község díszpolgára. A templom nagy közösségi összefogással, a megépítésére létrehozott alapítvány segítségével épült fel. Meghatározó épülete nemcsak a közösségnek, hanem a környező településeknek is. Este a kivilágított templom ide vonzza az erre utazók tekintetét. A templomépítés során előkerült régészeti leletek egészen a római korig mutatják a település történetét.

A Henye-hegyi kápolna a Petőhenyét Zalaegerszeggel összekötő dombhát legmagasabb pontján áll. Bár földrajzi magassága nem kiemelkedő, gyönyörű panoráma nyílik Zalaegerszegre, és a zalai dombokra.

A község külterületén az országban egyedülálló, védett növényfajokat is magába foglaló sárgalenes fenyőerdő-társulás található néhány foltban. Az észak-zalai régióban ez az egyetlen terület, ahol mészkedvelő növények élnek.

Az 1945 utáni rohamos népességcsökkenés csak az 1990-es évek elején állt meg. Egyre többen-különösen napjainkban- választják lakóhelyül a megyeszékhelyhez közel lévő, csendes, szép fekvésű községet. A régi házakat sorra újítják fel, és épülnek az újjak. A városi lakosság számára ez a környék legkeresettebb települése. A vonzerőt a természet adta szépségen az is növeli, hogy a község minden közművel ellátott.

1.2. a területfejlesztési dokumentumokkal való összefüggések

Területfejlesztési dokumentumokkal való összefüggések

A területfejlesztésről szóló hatályos dokumentumok közül az Országos Fejlesztési és Településfejlesztési Koncepció (2014), Zala Vármegye Területfejlesztési Koncepciója (2020), valamint, Zala Vármegye Területfejlesztési Programja (2020), illetve a Klímastratégia (2020) bír különös jelentőséggel.

1.2.1. Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció

Az Országgyűlés 2014-ben fogadta el a Nemzeti Fejlesztés 2030 - Országos Fejlesztési és Településfejlesztési Koncepció elnevezésű dokumentumot (1/2014. (I. 3.) OGY határozat), „a fenntartható fejlődés, a jövő nemzedékek lehetőségeinek védelme és a nemzeti erőforrásainkkal való hosszú távú felelős gazdálkodás követelményeinek érvényesítése érdekében, tekintettel a hazai és globális kihívásokra, valamint a fenntartható fejlődésre vonatkozó nemzetközi és közös európai célkitűzésekre".

Az Országos Területfejlesztési Koncepció négy hosszú távú, 2030-ig szóló átfogó fejlesztési célt fogalmaz meg:

- értékteremtő, foglalkoztatást biztosító gazdaság és növekedés;
- népesedési fordulat, egészséges és megújuló társadalom;
- természeti erőforrásaink fenntartható használata, értékeink megőrzése és környezetünk védelme;
- térségi potenciálokra alapozott, fenntartható térszerkezet.

A nemzeti fejlesztés- és területfejlesztési politika alakítása és a célok elérése során a területi célokat, a lehetséges kitörési pontok és fordulatot igénylő területek alapján az OFTK az alábbiak szerint határozza meg:

1. az ország makro-regionális szerepének erősítése,
2. a többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat,
3. vidéki térségek népességeltartó képességének növelése,
4. kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése,
5. területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés elősegítése,
6. összekapcsolt terek: az elérhetőség és mobilitás biztosítása.

Az OFTK egyik fontos megállapítása, hogy a városok és vonzáskörzetük – és ez különösen érvényes a nagyobb városok és a környező települések kapcsolatára – a területfejlesztés szempontjából is funkcionális alapegységet képeznek: a város és vonzáskörzete kölcsönösen szolgált egymásnak. A város a munkaerőpiacát és szolgáltatásait, a vidék a munkaerőt , a fizetőképes keresletet, illetve többek között a rekreációs lehetőségeket biztosítja. Az urbanizációs és szuburbanizációs folyamatok ugyanakkor a közös identitás kialakulásának, illetve elmélyülésének feltételeit és lehetőségét teremtik meg a város és vonzáskörzete között.
„A területi fejlesztések alapegységei a városok és a vidéki térségek együttműködésére épülő, a várost és vonzáskörzetét magában foglaló várostérségek lesznek (szakmai kifejezéssel funkcionális várostérség – FVT)" – fogalmaz az OFTK.

Pethőhenye község a környező településekkel együtt a közeli és az utóbbi évtized során látványos fejlődést mutató megyeszékhelyhez, Zalaegerszeghez gravitál. A település fejlődése, jövője szorosan összekapcsolódik a város fejlődésével. A folyamat nem egyirányú, a várost érintő közlekedési, ipari fejlesztéseknek is figyelembe kell venniük a várostérség jellegzetességeit, speciális igényeit.
Pethőhenye település különlegességét többek között a kifejezetten szép természeti környezete és az erre építhető magas szintű rekreációs potenciálja adja, miközben a település fontos öröksége a szőlőtermelés hagyománya.

1.2.2. Zala Vármegye Területfejlesztési Koncepciója és Programja

A 2020-ban, részben a korábbi fejlesztési dokumentumok felülvizsgálatával, illetve a 2021-27-es uniós programozási időszakra vonatkozó követelmények figyelembevételével elfogadott vármegyei fejlesztési koncepció és program az alábbi jövőképet és átfogó stratégiai célokat határozta meg:

Jövőkép: GAZDAG ÉS HARMONIKUSAN FEJLŐDŐ ZÖLD ZALA

Zala megye a „Zöld Zala" programra építve ipari, logisztikai és mezőgazdasági fejlesztésekre, gyógy- és egészségturizmusára támaszkodva, a természet egyensúlyát megőrizve összetartó társadalmat és tisztes megélhetést biztosító gazdasággal, erős területi kohéziót biztosító közlekedési rendszerrel és élhető települések együttműködő hálózatával harmonikusan fejlődik.

A jövőkép integráns részét képezik az átfogó célokban meghatározott célállapotok. A középtávú célok meghatározásának alapjául szolgáló, hosszú távon elérni kívánt célállapotokat megfogalmazó átfogó célok az alábbiak:

- **Jól működő, fejlett gazdaság**

Zala megyében az egészséges szerkezetű integrált területi beavatkozások stratégiája eredményeként kialakul egy jól működő, fejlett és versenyképes gazdaság. A térség az ipari fejlesztések, valamint a hagyományos helyi iparágak és a mezőgazdaság megújulása jellemezte. A kedvező térszerkezeti pozíció kihasználásának köszönhetően egy megújult közép-európai gazdasági térben áll helyt.

- **Foglalkoztatás bővítése és társadalmi kohézió**

A megye összetartó társadalmában él a zalai identitástudat és a hagyományok tisztelete. A jól képzett, szerteágazó piacképes kompetenciával rendelkező népesség vállalkozóként versenyképes, munkavállalóként pedig biztosítja a Zalában működő vállalkozások emberi erőforrásait. Az erős belső társadalmi, gazdasági és területi kohéziója révén a külföldi tőke számára is vonzó befektetési célpontot képez a megye, amely okosan és hatékonyan használja ki egyedülálló európai és magyarországi térszerkezeti adottságait.

- **Élhető Zala megye**

A megye gazdaságának nemzetközi versenyképességét biztosítja központi városrégiója (Zalaegerszeg, Nagykanizsa, Keszthely); fontos részét képezik legkeresettebb üdülővárosai (Hévíz és Zalakaros), valamint szervesen kapcsolódnak hozzá fejlett kisvárosai (Lenti, Zalaszentgrót, Letenye, Zalalövő és Pacsa) és aprófalvai. Mindemellett a Balaton önálló térségi fejlesztési koordináló szerepe erősödik, melyhez a társadalmi-gazdasági szereplők erős balatoni identitása kötődik. Az életképes aprófalvakban, a helyi mezőgazdaságban, az ökoturizmusban, illetve a közeli városokban dolgozó, aktív népesség él rendezett települési környezetben. A megye fenntartja és óvja egészséges természeti környezetét, táji, épített örökségi értékeit, egészséges erdeit, tiszta vizű tavait, folyóit, biztosítja a környezet védelméhez szükséges közműszolgáltatásokat.

A fejlesztési dokumentum a célok elérése érdekében az alábbi fejlesztési irányokat azonosította (kiemeltük azokat az irányokat, amelyek Pethőhenye település esetében különösen relevánsak):

- Feldolgozóipari működőtőke-beruházások ösztönzése.
- Gazdasági környezet fejlesztése.
- K+F+I kapacitás fejlesztése.
- **A térség közúti elérhetőségének javítása.**
- A sármelléki repülőtér működtetésének és fejlesztésének hosszú távú biztosítása.
- **A turisztikai szolgáltatások színvonalának emelése, turisztikai kínálat és vonzerő bővítése.**
- Az egészségügyi közszolgáltatások fejlesztése.
- Népességcsökkenés negatív tendenciájának mérséklését célzó fejlesztések megvalósítása.
- **Természeti környezet védelme.**

- Megújuló energia-előállítási potenciál jobb hasznosítása, elsősorban a napenergia, és termálvíz hasznosítása mellett.

Az ***elérhetőség javítása*** fejlesztési céllal kapcsolatban, Pethőhenye esetében a település közigazgatási területét is érintő, tervezett M9-es gyorsforgalmi út bír relevanciával. Igaz, a települést érintően nincs tervben csomóponti kialakítás, a tervezett autóspihenő mégis perspektívát jelent a település számára.
A település táji, természeti adottságai kifejezetten alkalmasak a ***turisztikai szolgáltatások színvonalának emelése, turisztikai kínálat és vonzerő bővítése*** célkitűzéshez illeszkedő fejlesztési célok megfogalmazására és megvalósítására. Figyelembe szükséges venni azonban, hogy ugyanezek az adottságok egyben korlátokat is jelentenek a ***természeti környezet védelme*** célkitűzés alapján.

1.3. területrendezési követelmények

hatályos településszerkezeti terv megfelelése a területrendezési követelményeknek

A területrendezési követelményeket a Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezéséről szóló 2018. évi CXXXIX. törvény, valamint a Zala Vármegyei Területrendezési Terv határozza meg. A község településrendezési tervével kapcsolatban a törvény és a vármegyei területrendezési terv az alábbi szabályozásokat, térségi terület-felhasználást és térségi övezeti előírásokat fogalmazza meg.

MaTrT - III. fejezet A területrendezési tervek szerkezeti tervei

7. A térségi terület-felhasználási kategóriák lehatárolása:

*„**11. §** A kiemelt térségi, illetve vármegyei területfelhasználási kategóriák területén belül a településrendezési tervben, a 90. § (2) bekezdése figyelembevételével*[*]

a)[*] *az erdőgazdálkodási térségben az erdőterület övezetet a térséget lefedő erdők övezetére vonatkozó szabályok szerint, valamint az erdőtelepítésre javasolt terület övezetére vonatkozó szabályok figyelembevételével kell, meglévő és tervezett erdő övezetként differenciáltan lehatárolni;*

b)[*] *a mezőgazdasági térség területének legalább 75%-át a mezőgazdasági terület övezetébe kell sorolni, a fennmaradó részen nagyvárosias lakóterület és vegyes terület építési övezet nem jelölhető ki;*

c)[*] *a vízgazdálkodási térség területét - e törvény hatálybalépését megelőzően már jogszerűen kijelölt beépítésre szánt területek kivételével - vízgazdálkodási terület, vízgazdálkodási célú erdőterület, vízgazdálkodási célú mezőgazdasági terület, természetközeli terület, zöldterület, továbbá különleges beépítésre nem szánt honvédelmi, katonai és nemzetbiztonsági célú terület vagy honvédelmi célú erdőterület övezetbe kell sorolni, és a működési területével érintett vízügyi igazgatási szervvel egyeztetve kell pontosítani*

d) a települési térség területén bármely építési övezet, övezet kijelölhető;”

Sajátos terület-felhasználási térség Pethőhenye község közigazgatási területét nem érinti, így a 11. § e) a vizsgálat szempontjából nem releváns.

A hatályos településszerkezeti terv szerkeszthető digitális állományával nem rendelkezünk, ezért e tervben szereplő terület-felhasználás területi adatait az a terv készítéséhez rendelkezésre bocsátott ingatlan-nyilvántartási térképen történő átszerkesztéssel határoztuk meg. E szerkesztéssel meghatározható területi adatok alapján az egyes térségi terület-felhasználásba sorolható települési övezetek területi adatai, illetve azok megfelelősége a következő táblázatban látható:

	E-tér adat (ha)	MaTrT követelmény (11.§)	Térségi terület-felhasználás területén települési övezetek nagysága	Települési övezet terület / térségi terület-felhasználás területe(%)	Megfelelés minősítése
erdőgazdasági térség	erdőtérség nagysága: 328,19 erdőtérség területén lévő nyilvántartott erdők: 234,41	erdők térségén lévő nyilvántartott erdők területének 95%-t, 222,69 ha erdőterület övezetbe kell sorolni	erdő terület övezetei 204,16 ha	87,10	nem felel meg
mezőgazdasági térség	455,91	térségi 75 %-át, 341,93 ha mezőgazdasági terület övezetébe kell sorolni	általános + kertes mezőgazdasági terület övezetei 339,46 ha	74,46	nem felel meg

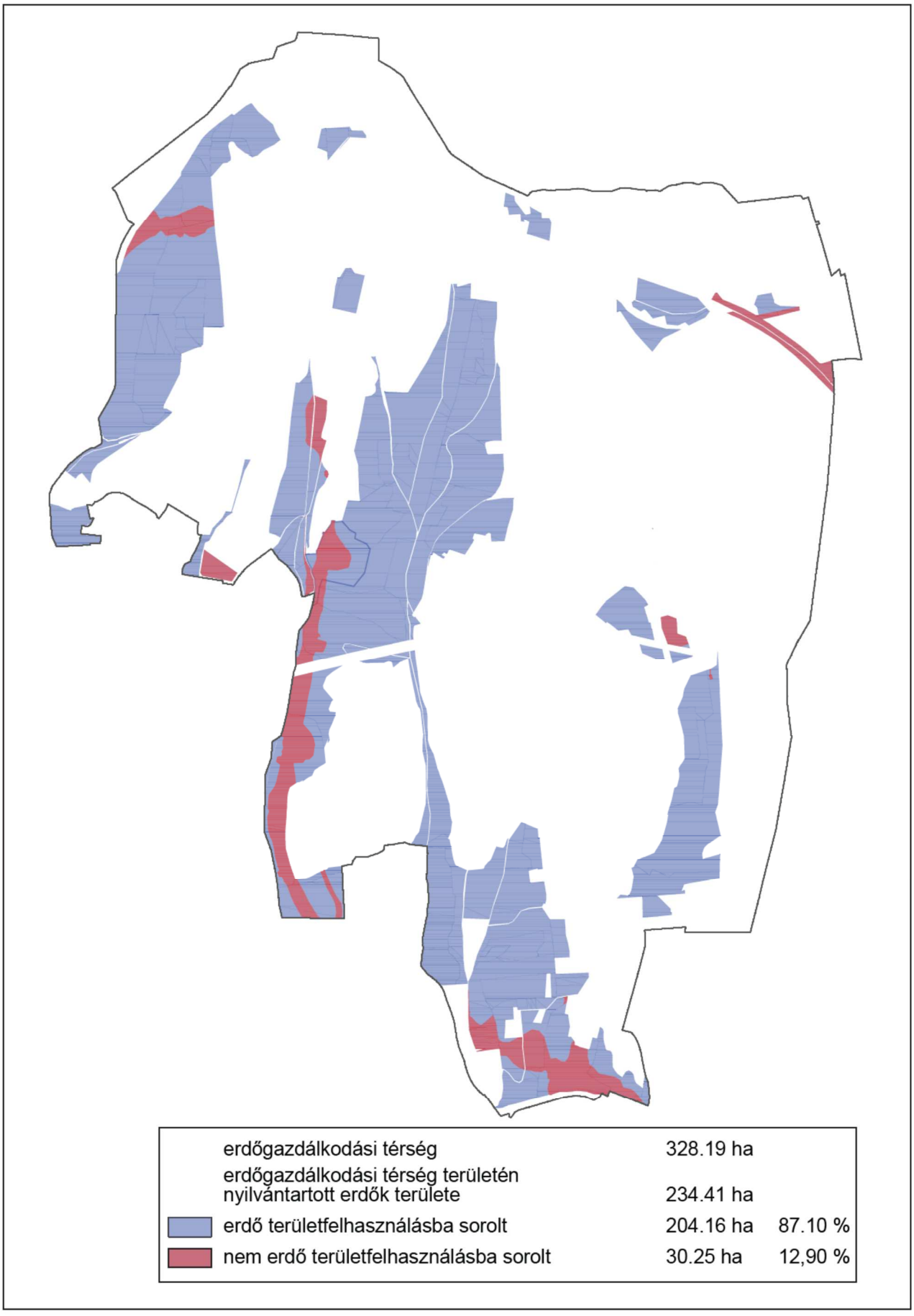

erdőgazdálkodási térség	328.19 ha	
erdőgazdálkodási térség területén nyilvántartott erdők területe	234.41 ha	
erdő területfelhasználásba sorolt	204.16 ha	87.10 %
nem erdő területfelhasználásba sorolt	30.25 ha	12,90 %

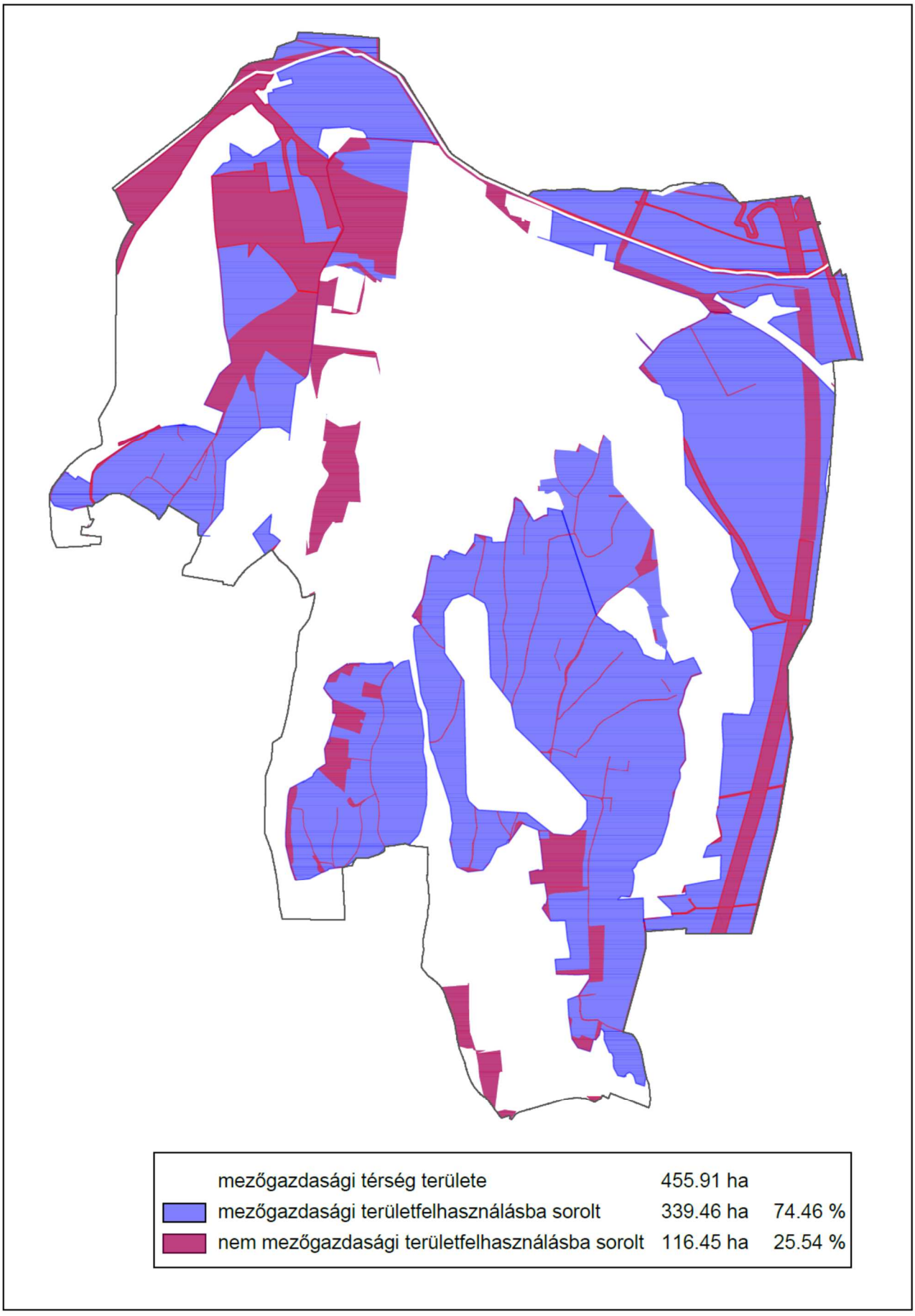
mezőgazdasági térség területe 455.91 ha
mezőgazdasági területfelhasználásba sorolt 339.46 ha 74.46 %
nem mezőgazdasági területfelhasználásba sorolt 116.45 ha 25.54 %

A hatályos településszerkezeti terv a térségi terület-felhasználási kategóriák területére előírt törvényi követelményeknek a mezőgazdasági térség és az erdő térség esetében nem felelnek meg, melynek oka az M9-es gyorsforgalmi út területének kijelölése.

MaTrT– IV. fejezet – Országos övezeti terv

19. § (1) Az országos övezetek a következők:
1. ökológiai hálózat magterületének övezete,
2. ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezete,
3. ökológiai hálózat pufferterületének övezete,
4. kiváló termőhelyi adottságú szántók övezete,
5. jó termőhelyi adottságú szántók övezete,
6. erdők övezete,
7. erdőtelepítésre javasolt terület övezete,
8. tájképvédelmi terület övezete,
9. világörökségi és világörökségi várományos területek övezete,
10. vízminőség-védelmi terület övezete,
11. nagyvízi meder övezete,
12. VTT-tározók övezete,
13. honvédelmi és katonai célú terület övezete.
(2) A kiemelt térségi övezetek a következők:
1. a BATrT-ben alkalmazott kiemelt térségi övezeteket a 42. § határozza meg,
2. a BKÜTrT-ben alkalmazott kiemelt térségi övezeteket a 77. § határozza meg.
(3) A vármegyei övezetek a következők:*
1. ásványi nyersanyagvagyon övezete,
2. rendszeresen belvízjárta terület övezete,
3. tanyás területek övezete,
4. földtani veszélyforrás terület övezete,
5.* egyedileg meghatározott vármegyei övezet.
(4) Az (1) bekezdés 5., 7., 8. és 10–12. pontjaiban meghatározott országos övezetek területi lehatárolását és övezeti szabályait a területrendezésért felelős miniszter rendeletben állapítja meg.
(5)* A (3) bekezdés 1–4. pontjaiban meghatározott vármegyei övezetek övezeti szabályait a területrendezésért felelős miniszter (4) bekezdésben meghatározott rendelete, az övezetek területi lehatárolását a vármegyei területrendezési terv állapítja meg.
20. § (1) A térségi övezetek egymáshoz való viszonyát és kapcsolatrendszerét – a (2) bekezdésben foglaltak kivételével – az 5. melléklet tartalmazza.
(2) A BKÜTrT-ben megállapított és alkalmazott térségi övezetek egymáshoz való viszonyát és kapcsolatrendszerét a 6. melléklet tartalmazza.
21. § (1)* A kiemelt térségi és vármegyei övezetek területén a vonatkozó országos övezetek előírásait is alkalmazni kell.
(2) A törvény és a 19. § (4) és (5) bekezdése szerinti miniszteri rendelet övezeti előírásait a vonatkozó ágazati jogszabályokkal együtt kell alkalmazni.

2018. évi CXXXIX. törvény (MaTrT)
Ökológiai hálózat magterületének övezete

25. § (1)* Az ökológiai hálózat magterületének övezetében csak olyan vármegyei területfelhasználási kategória és vármegyei övezet, valamint a településrendezési tervben olyan övezet és építési övezet jelölhető ki, amely az ökológiai hálózat magterülete és az ökológiai hálózat ökológiai folyosója természetes és természetközeli élőhelyeit és azok kapcsolatait nem károsítja.

(2) Az ökológiai hálózat magterületének övezetében új beépítésre szánt terület nem jelölhető ki, kivéve, ha:

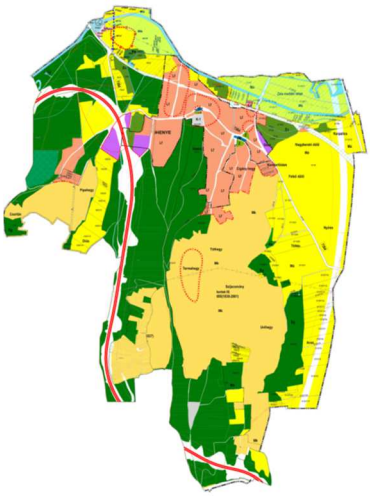

hatályos településszerkezeti terv és az ökológiai hálózat magterületének övezete

az ökológiai hálózat magterületének övezete – E-tér adatszolgáltatás

a) a települési területet az ökológiai hálózat magterülete, vagy az ökológiai hálózat magterülete és az ökológiai hálózat ökológiai folyosója körülzárja, továbbá

b) a kijelölést más jogszabály nem tiltja.

(3)* A (2) bekezdésben szereplő kivételek együttes fennállása esetén beépítésre szánt terület az állami főépítészi hatáskörében eljáró fővárosi és vármegyei kormányhivatalnak a területrendezési hatósági eljárása során kiadott területfelhasználási engedélye alapján jelölhető ki. Az eljárás során vizsgálni kell, hogy biztosított-e az ökológiai hálózat magterület és az ökológiai hálózat ökológiai folyosó természetes és természetközeli élőhelyeinek fennmaradása, valamint az ökológiai kapcsolatok zavartalan működése.

(4) Az ökológiai hálózat magterületének övezetében a közlekedési és energetikai infrastruktúra-hálózatok elemeinek nyomvonala a magterület természetes élőhelyeinek fennmaradását biztosító módon, az azok közötti ökológiai kapcsolatok működését nem akadályozó műszaki megoldások alkalmazásával jelölhetők ki és helyezhetők el.

(5) Az ökológiai hálózat magterületének övezetében bányászati tevékenység folytatása a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó előírások alkalmazásával engedélyezhető. Az övezetben új célkitermelőhely és külfejtéses művelésű bányatelek nem létesíthető, a meglévő külfejtéses művelésű bányatelek horizontálisan nem bővíthető.

(6) Az ökológiai hálózat magterületének övezetében az erőművek közül csak háztartási méretű kiserőmű létesíthető épületen elhelyezve.

Az ökológiai hálózat magterületén a hatályos településrendezési tervek a Zala folyó völgyében általános mezőgazdasági és vízgazdálkodási terület-felhasználást jelöl ki. A település nyugati részén az ökológiai hálózat magterülete erdőterületet érint. A hatályos települési terület-felhasználások a magterület övezetére megfogalmazott követelményeknek megfelelnek, annak területén új beépítésre szűnt terület kijelölése nem tervezett.

2018. évi CXXXIX. törvény (MaTrT)

14. Ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezete

26. § (1)* Az ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezetében csak olyan vármegyei területfelhasználási kategória és vármegyei övezet, valamint a településrendezési tervben olyan övezet és építési övezet jelölhető ki, amely az ökológiai hálózat magterülete és az ökológiai hálózat ökológiai folyosója természetes és természetközeli élőhelyeit és azok kapcsolatait nem károsítja.

(2) Az ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezetében új beépítésre szánt terület nem jelölhető ki, kivéve, ha

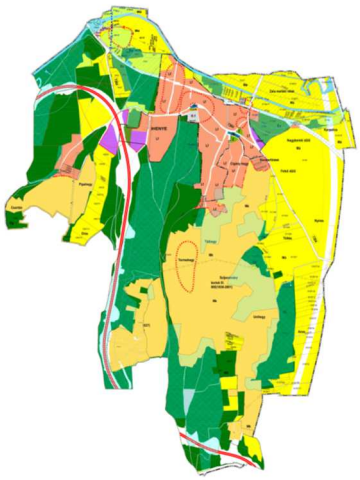

a hatályos településszerkezeti terv és az ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezete

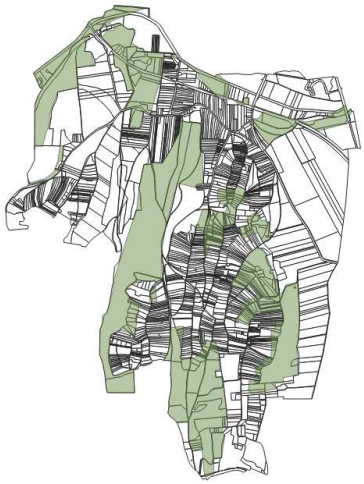

az ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezete – E-tér adatszolgáltatás

a) a települési területet az ökológiai hálózat ökológiai folyosó, vagy az ökológiai hálózat magterület és az ökológiai hálózat ökológiai folyosó körülzárja, továbbá

b) a kijelölést más jogszabály nem tiltja.

(3)* A (2) bekezdésben szereplő kivételek együttes fennállása esetén,a beépítésre szánt terület csak az állami főépítészi hatáskörében eljáró fővárosi és vármegyei kormányhivatalnak a területrendezési hatósági eljárása során kiadott területfelhasználási engedélye alapján jelölhető ki. Az eljárás során vizsgálni kell, hogy biztosított-e az ökológiai hálózat magterület és az ökológiai hálózat ökológiai folyosó természetes és természetközeli élőhelyeinek fennmaradása, valamint az ökológiai kapcsolatok zavartalan működése.

(4)* Az ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezetében a közlekedési és energetikai infrastruktúra-hálózatok elemeinek nyomvonala, az ökológiai folyosó és az érintkező magterület természetes élőhelyeinek fennmaradását biztosító módon, az azok közötti ökológiai kapcsolatok működését nem akadályozó műszaki megoldások alkalmazásával jelölhetők ki és helyezhetők el.

(5) Az ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezetében bányászati tevékenység folytatása a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó előírások alkalmazásával engedélyezhető. Az övezetben új célkitermelőhely és külfejtéses művelésű bányatelek nem létesíthető, meglévő külfejtéses művelésű bányatelek horizontálisan nem bővíthető.*

(6)* Az ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezetében az erőművek közül csak háztartási méretű kiserőmű létesíthető, épületen elhelyezve.

Az ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezete a hatályos településrendezési tervekben általános és kertes mezőgazdasági területekbe, illetve erdő területekbe sorolt. Az ökológiai folyosó területét érintő jelentős méretű terület-felhasználás változás a hatályos terv szerint az M9- es gyorsforgalmi út nyomvonala a törvény 25. § (4) bekezdése fogalmaz meg követelményeket a közlekedési és energetikai hálózatok eleminek nyomvonalára, mely követelményeket az infrastruktúra hálózat elemeinek tervezése és építése során kell figyelembe venni. A jelenlegi terület-felhasználás a z ökológiai hálózat ökológiai folyosó övezetére megfogalmazott követelményekkel nem ellentétes.

2018. évi CXXXIX. törvény (MaTrT)

15. Ökológiai hálózat pufferterületének övezete

27. § (1)* Az ökológiai hálózat pufferterületének övezetében csak olyan vármegyei területfelhasználási kategória és vármegyei övezet, valamint a településrendezési tervben olyan övezet és építési övezet jelölhető ki, amely az ökológiai hálózat magterülete, ökológiai folyosója és pufferterülete övezetek természetes és természetközeli élőhelyeit és azok kapcsolatait nem károsítja.

(2)* Az ökológiai hálózat pufferterületének övezetében – a (3) bekezdésben meghatározott feltétel kivételével – a településrendezési terv beépítésre szánt területet csak abban az esetben jelölhet ki, ha az a szomszédos magterület vagy ökológiai folyosó természeti értékeit, biológiai sokféleségét, valamint táji értékeit nem veszélyezteti.

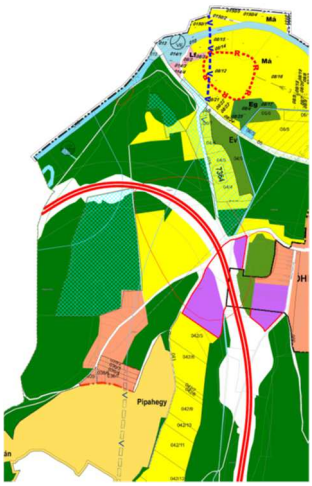

a hatályos településszerkezeti terv és az ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezete

az ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezete- E-tér adatszolgáltatás

(3) Az ökológiai hálózat pufferterületének övezetében, ahol az Ország Szerkezeti Terve, a Budapesti Agglomeráció Szerkezeti Terve vagy a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Szerkezeti Terve települési térséget határoz meg, beépítésre szánt terület a (2) bekezdésben meghatározott feltételektől függetlenül is kijelölhető.

(4) Az ökológiai hálózat pufferterületének övezetében bányászati tevékenység folytatása a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó előírások alkalmazásával engedélyezhető. Az övezetben célkitermelőhely nem létesíthető.

Az ökológiai hálózat puffer területe a hatályos településrendezési tervekben erdő és általános mezőgazdasági övezetek terület-felhasználásba sorolt. A pufferterület kis mértékben érintett az M9-es gyorsforgalmi út tervezett nyomvonalával, illetve az út által igénybe vett területtel. A jelenlegi terület-felhasználás a pufferterület övezetére megfogalmazott követelményekkel nem ellentétes.

2018. évi CXXXIX. törvény (MaTrT)

16. Kiváló termőhelyi adottságú szántók övezete

28. § (1)* Kiváló termőhelyi adottságú szántók övezetében új beépítésre szánt terület – kivéve, ahol az Ország Szerkezeti Terve, a Budapesti Agglomeráció Szerkezeti Terve vagy a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Szerkezeti Terve települési térséget határoz meg – csak az állami főépítészi hatáskörében eljáró fővárosi és vármegyei kormányhivatalnak a területrendezési hatósági eljárása során kiadott területfelhasználási engedélye alapján jelölhető ki.

(2) A kiváló termőhelyi adottságú szántók övezetében új külfejtéses művelésű bányatelek megállapítása és bányászati tevékenység folytatása a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó előírások alkalmazásával engedélyezhető.

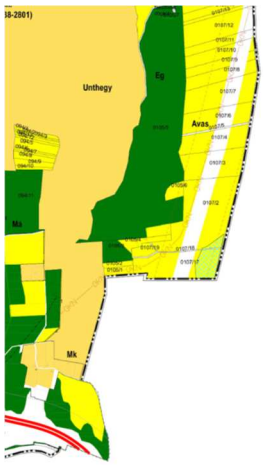

a hatályos településszerkezeti terv és a kiváló adottságú termőhelyi szántól övezete

kiváló adottságú termőhelyi szántók övezete – E-tér adatszolgáltatás

(3) * A kiváló termőhelyi adottságú szántók övezetében az erőművek közül csak háztartási méretű kiserőmű létesíthető, épületen elhelyezve.

A kiváló termőhelyi adottságú szántók övezete a település dél-keleti szélét érintik egy kisebb területen, mely terület általános mezőgazdasági övezetbe sorolt. A jelenlegi terület-felhasználás a kiváló termőhelyi szántók övezetére megfogalmazott követelményekkel nem ellentétes.

9/2019 (VI.14.) MvM rendelet

2. Jó termőhelyi adottságú szántók övezete

2. § (1) A településrendezési eszközök készítése során a mezőgazdasági terület területfelhasználási egység területét elsősorban - a kiváló termőhelyi adottságú szántók övezete mellett - a jó termőhelyi adottságú szántók övezetén javasolt kijelölni.

(2) A jó termőhelyi adottságú szántók övezetében új külfejtéses művelésű bányatelek megállapítása és bányászati tevékenység folytatása a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó előírások alkalmazásával engedélyezhető.

(3) A Balaton Kiemelt Üdülőkörzet hatálya alá tartozó települések településrendezési eszközeiben a jó termőhelyi adottságú szántók övezete területén, az (1) és a (2) bekezdésben foglaltakon túl, új beépítésre szánt terület csak abban az esetben jelölhető ki, ha a település közigazgatási területén a kijelölés máshol már nem lehetséges.

a hatályos településszerkezeti terv és a jó termőhelyi adottságú szántók övezete

jó termőhelyi adottságú szántók övezete – E-tér adatszolgáltatás

A jó termőhelyi adottságú szántók övezete a település dél-keleti szélét érintik egy kisebb területen, mely terület általános mezőgazdasági övezetbe sorolt. A jelenlegi terület-felhasználás a jó termőhelyi szántók övezetére megfogalmazott követelményekkel nem ellentétes.

2018. évi CXXXIX. törvény (MaTrT)

17. Erdők övezete

29. §[*] Az erdők övezetébe tartozó területeket az adott településnek a településrendezési tervében legalább 95%-ban erdőterület övezetbe kell sorolnia. Az e törvény hatálybalépését megelőzően kijelölt beépítésre szánt területek, valamint az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény 4. § (2) bekezdésében meghatározott területek, továbbá az Ország Szerkezeti Terve, a Budapesti Agglomeráció Szerkezeti Terve, valamint a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Szerkezeti Terve által kijelölt települési térség területein lévő erdők övezetének területét a számításnál figyelmen kívül kell hagyni.

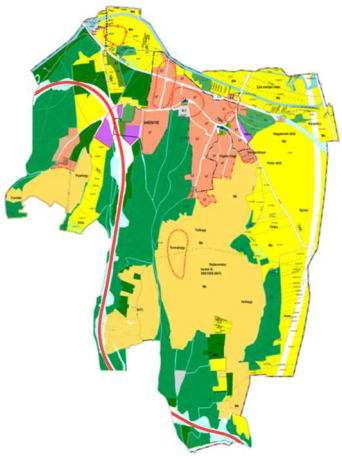

a hatályos településszerkezeti terv és az erdők övezete

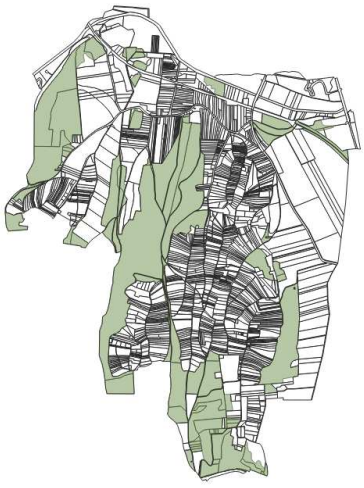

erdők övezete – E-tér adatszolgáltatás

30. § Az erdők övezetében külfejtéses művelésű bányatelket megállapítani és bányászati tevékenységet engedélyezni a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó szabályok szerint lehet.

30/A. §[*] Az erdők övezetében az erőművek közül csak háztartási méretű kiserőmű létesíthető, épületen elhelyezve.

A község területén a nyilvántartott erdők területe 240,11 ha. Az erdők övezetének MaTrT 29. § szerinti megfelelésének vizsgálata esetén nem kell figyelembe vennünk a MaTrT hatályba lépése előtt a nyilvántartott erdő területén beépítésre szánt övezetbe sorolt területet. Ilyen terület a település nyugati szélén Csortán községrészben a lakóterület bővítés számára került kijelölésre.

Az erdők övezetének területéből a térségi övezet területén előírt terület-felhasználás szempontjából számítandó terület nagysága 238,89 ha, ebből a hatályos településrendezési tervek szerint erdőként szabályozott terület nagysága 207,7 ha, az erdők térségi övezet területének 86,94%-a.
Így az erdők térségi övezetére vonatkozó szabálynak a hatályos településszerkezeti terv nem felel meg. Ennek oka, hogy az M9- es gyorsforgalmi út tervezett területén a nyilvántartott erdők művelés alóli kivonása nem történt meg.
A törvény 30. § -ban és a 30/A. §- ban szabályozottaknak a hatályos szerkezeti terv megfelel, bányaterület kijelölését, valamint erőművek elhelyezésének lehetőségét a hatályos településrendezési tervek nem tartalmazzák.

9/2019 (VI.14.) MvM rendelet
3. Erdőtelepítésre javasolt terület övezete

> **3. §** (1) A településrendezési eszközök készítése során az Országos Erdőállomány Adattárban nem szereplő erdőterület területfelhasználási egységeket a településfejlesztési és településrendezési célokkal összhangban - a természeti és kulturális örökségi értékek sérelme nélkül - az erdőtelepítésre javasolt terület övezet területén javasolt kijelölni.

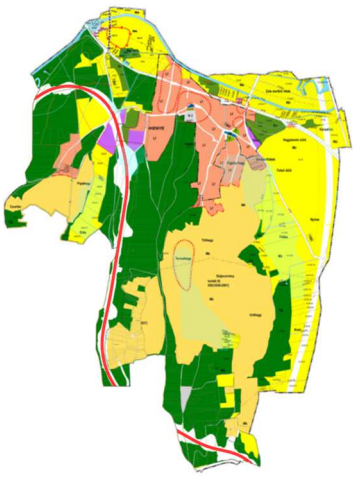

a hatályos településszerkezeti terv és az erdőtelepítésre javasolt terület övezete

erdőtelepítésre javasolt terület övezete – E-tér adatszolgáltatás

Az erdőtelepítésre javasolt terület övezete a kertes mezőgazdasági és általános mezőgazdasági területeket, továbbá a Cigány-hegy zártkerti területen tervezett lakóterületet, valamint a belterület dél-kelti részén az Alsónemesapáti irányába vezető országút mentén tervezett lakóterületet érinti. A térségi övezet területét az előzőeken túl érinti az M9-es gyorsforgalmi út nyomvonala. A törvényi szabályozás az erdőállomány adattárjában nem szereplő erdőterület terület-felhasználási egységek kijelölésére tesz javaslatot, az tiltó korlátozást nem állapít meg, így a hatályos településrendezési terv nem ellentétes a térségi övezeti szabályozással.

9/2019 (VI.14.) MvM rendelet
4. Tájképvédelmi terület övezete

> **4. §** (1)* A tájképvédelmi terület övezete területére a vármegye területrendezési tervének megalapozó munkarésze keretében meg kell határozni a tájjelleg térségi jellemzőit, valamint a település teljes közigazgatási területére készülő településrendezési eszköz megalapozó vizsgálata keretében meg kell határozni a tájjelleg megőrzendő elemeit, elemegyütteseit, valamint a tájképi egység és a hagyományos tájhasználat helyi jellemzőit.
> (2) A tájképvédelmi terület övezetével érintett területre a tájképi egység, a hagyományos tájhasználat fennmaradása, valamint a tájba illesztés biztosítása érdekében - a településkép védelméről szóló törvény vagy annak felhatalmazása alapján kiadott jogszabály eltérő rendelkezésének hiányában - meg kell határozni

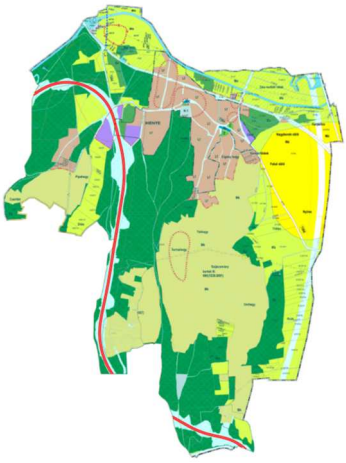

a hatályos településszerkezeti terv és a tájképvédelmi terület övezete

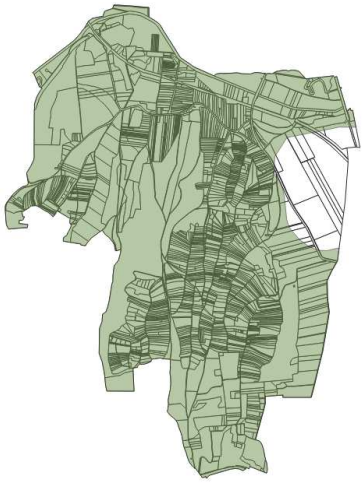

tájképvédelmi terület övezete –E-tér adatszolgáltatás

a) a településrendezési eszközökben a területfelhasználás és az építés helyi rendjének egyedi szabályait,
b) a településkép védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény 2. § (2) bekezdése szerinti településképi rendeletben (a továbbiakban: településképi rendelet) a településképi követelményeket.
(3) A tájképvédelmi terület övezetében bányászati tevékenység folytatása a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó előírások alkalmazásával engedélyezhető.
(4) A tájképvédelmi terület övezetében a közlekedési, elektronikus hírközlési és energetikai infrastruktúra-hálózatokat, továbbá az erőműveket a tájképi egység megőrzését és a hagyományos tájhasználat fennmaradását nem veszélyeztető műszaki megoldások alkalmazásával kell megvalósítani.

Az (1) és a (2) bekezdésben foglaltakat a most készülő településtervben kell figyelembe venni, illetve az új szabályozást ennek megfelelően kell kialakítani. A (3) bekezdésben meghatározottak a hatályos településrendezési tervben teljesülnek, bányaterület kijelölését a tervek ne tartalmazzák. A (4) bekezdésben felsorolt infrastruktúra elemek közül az M9-es gyorsforgalmi út nyomvonala jelentős mértékben érinti a település területét, a tájképvédelmi terület övezetét. A gyorsforgalmi út tervének engedélyezési eljárása során, valamint a nyomvonal településrendezési tervekben történő rögzítése során a tájképvédelem szempontjait az illetékes hatóságok vizsgálták, így annak szabályozását területi elhelyezését az új településtervekben nem tervezzük módosítani.

9/2019 (VI.14.) MvM rendelet
5. Vízminőség-védelmi terület övezete

5. § (2) A vízminőség-védelmi terület övezetébe tartozó települések településrendezési eszközeinek készítése során ki kell jelölni a vízvédelemmel érintett területeket. A kijelölt vízvédelemmel érintett területekre vonatkozó egyedi szabályokat a helyi építési szabályzatban kell megállapítani.
(3) A vízminőség-védelmi terület övezetében bányászati tevékenység folytatása a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó előírások alkalmazásával engedélyezhető.

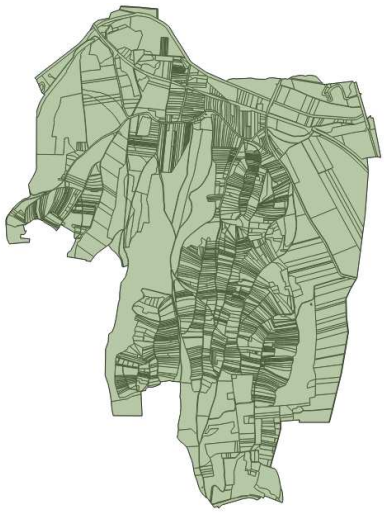

A (2) bekezdésben foglaltakat az új településterv készítése során kell figyelembe venni. A (3) bekezdés szerinti követelmények teljesülnek, ugyanis a község területén bányaterület kijelölése a hatályos településrendezési tervekben nem szerepel.

9/2019 (VI.14.) MvM rendelet
11. Földtani veszélyforrás terület övezete

11. § (1) A földtani veszélyforrás terület övezetében a földtani veszélyforrással érintett terület kiterjedését a településrendezési eszközökben kell tényleges kiterjedésének megfelelően lehatárolni.
(2) Az (1) bekezdés szerinti területen új beépítésre szánt terület csak akkor jelölhető ki, ha ahhoz a bányafelügyelet a településrendezési eszközök egyeztetési eljárása során adott véleményében hozzájárul.
(3)* A beépítés feltételeit a bányafelügyeleti hatáskörben eljáró illetékes fővárosi és vármegyei kormányhivatal hozzájárulásával kell meghatározni.

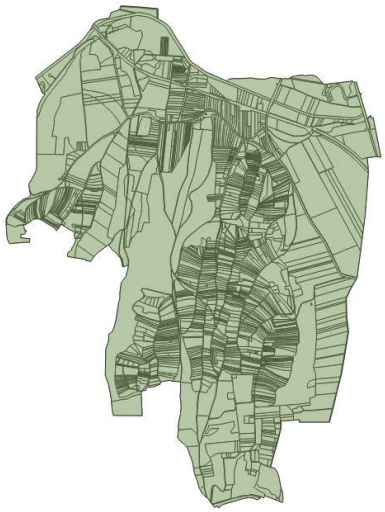

A hatályos tervek földtani veszélyforrással érintett területek lehatárolását nem tartalmazza.

1.4. tervi előzmények, érvényes településfejlesztési döntések és azok érvényesülése

Pethőhenye Község Önkormányzat Képviselő-testülete a településszerkezeti terv módosítását az 56/2021. (VIII.10.) számú határozattal fogadta el, a helyi építési szabályzatot és szabályozási tervet 7/2006. (VIII.10) számú önkormányzati rendelettel hagyta jóvá, melyet több alakalommal a 3/2017. (III.14.), a 8/2018. (X.12.) és a 8/2021 (VIII.13.) számú önkormányzati rendeletek módosították.

A település területén a hatályos településrendezési tervek az alábbi fejlesztéseket tartalmazza:

1. **<u>Régi vasút területén megvalósuló út</u>**

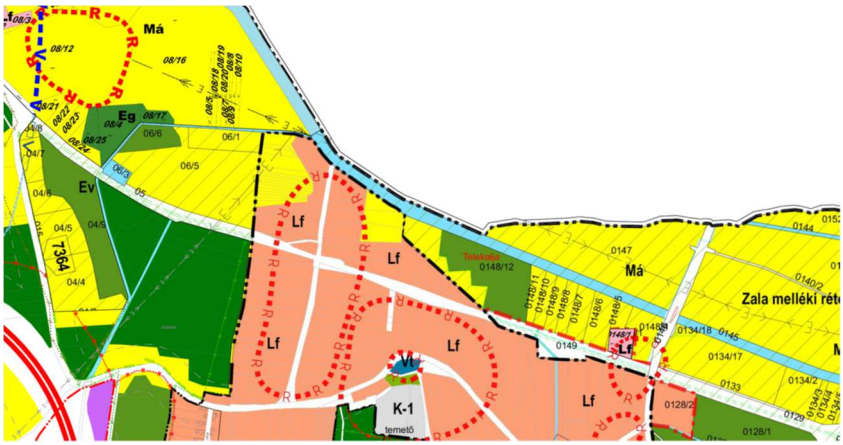

hatályos településszerkezeti terv részlet

A régi vasút területe a hatályos településszerkezeti terv szerint Köu jelű, közúti közlekedési területként szabályozott, és ezzel összefüggésben az útra felfűződő belterületi területek falusias lakóterületként történő beépítése tervezett. Az út nyugati része, a zalaszentiváni hídvég és a Dózsa György utcai kereszteződés közötti szakasz, valamint tovább a vadászházig aszfalt burkolattal, egy nyomsávval kiépült. Az előzőekben említett aszfalt burkolattól keletre az Egér utca (vasút területén létrejött út) az egykori vasúti töltésen földútként működik. Az egykori vasúti nyomvonalon közművek nem épületek ki, így az útra felfűződő belterületi telkek építési feltételei nem adottak, az egykori vasúti nyomvonal mentén, arra felfűzve új beépítések nem történtek.

2. **<u>M9-es gyorsforgalmi út terve</u>**

Pethőhenye község településszerkezeti, szabályozási tervében, illetve a helyi építési szabályzatában 2021-ben történt módosítás, mely változtatás következtében a település nyugati oldalán az M9-es gyorsforgalmi út a településrendezési tervekbe beemelésre került. A gyorsforgalmi út építési munkái nem kezdődtek meg, az út területének kialakítása a község területének észak nyugati részén csak egy kis szakaszon, a Csortán községrészbe vezető 030 hrsz.-ú út és a tőle nyugatra lévő 037 hrsz.-ú mezőgazdasági út között valósult meg. Az út területén az E-tér adatszolgáltatása alapján a mező-, és erdőgazdálkodási művelések nem kerültek megszüntetésre, így az út által érintett erdőterületek ma is erdőként nyilvántartottak.

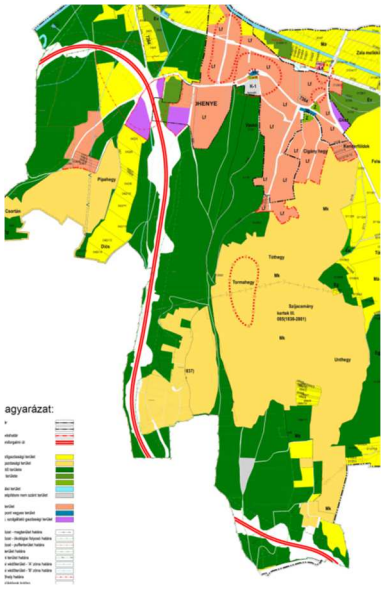

hatályos településszerkezeti terv részlet

3. <u>Zártkerti lakóterületek</u>

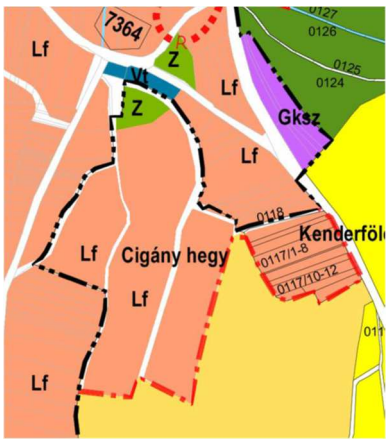

hatályos településszerkezeti terv részlet

A hatályos településrendezési tervek a „Cigány – hegyként" elnevezett zártkerti területek egy részének lakó övezetbe sorolását tartalmazza. A zártkertben lévő telkekhez az ivóvíz, a szennyvíz és az elektromos energia közművezetékek kiépítésre kerültek. A közműépítésen túl egyéb fejlesztés a területen nem valósult meg, így nem került szélesítésre a területet feltáró út és a telkek mezőgazdasági művelés alóli kivonása csak a terület egy részén valósult meg.
A területen lakóházak nem épültek, ugyanakkor a zártkertként hasznosított területen korábban felépült gazdasági épületek közül többet laknak.

4. <u>Gazdasági területek</u>

A 2021-es módosítás során a település területén a Rákóczi Ferenc utca végében az utca és az M9-es gyorsforgalmi út közötti területen, valamint a gyorsforgalmi út nyugati oldalán található 041 hrsz.-ú útig terjedő területen Gksz jelű kereskedelmi szolgáltató gazdasági területek kerültek kijelölésre. A település keleti oldalán a 2021- es módosítást megelőzően is Gksz jelű kereskedelmi szolgáltató gazdasági területként szabályozott az Alsónemesapáti irányából érkező út keleti oldalán található belterületi telkek. A kijelölt területek közül egyik területen sem valósult meg fejlesztés.

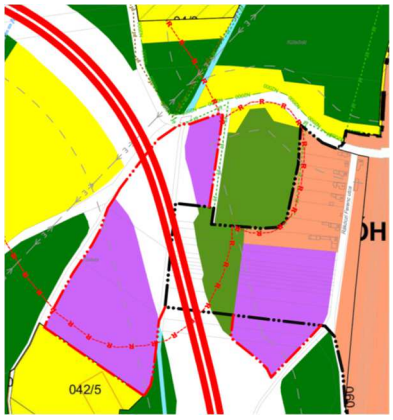

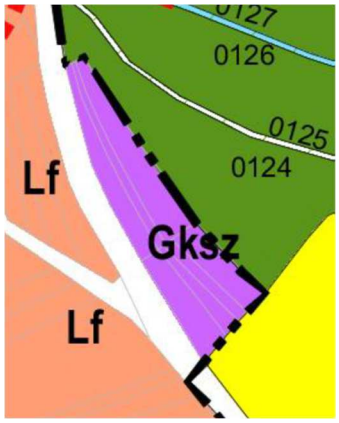

hatályos településszerkezeti terv részlet

5. **<u>Templom feletti lakóterületek kijelölése</u>**

A hatályos településrendezési eszközök a Szabadság utcával párhuzamosan tőle délre, a Béke utca és a temető között új lakóutca kialakítását tervezete a nagyméretű belterületi telkek feltárásával új építési telkek kialakítása érdekében. A tervezett fejlesztés egyetlen eleme sem valósult meg.

A hatályos településszerkezeti és szabályozási terv e területen ellentmondásban van, a tervezett lakóutca nyomvonalát másképp jelöli, valamint eltérést mutat a temető és a templom közötti területen új út kialakításának szabályozása vagy e terület zöldterületként történő hasznosítása.

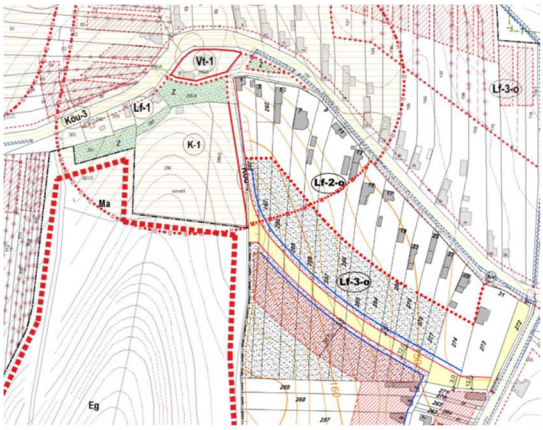

hatályos szabályozási terv részlet

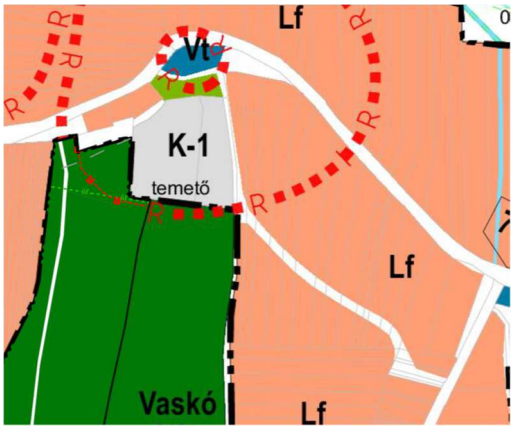

hatályos településszerkezeti terv részélet

6. **<u>„Csortáni" lakótelkek</u>**

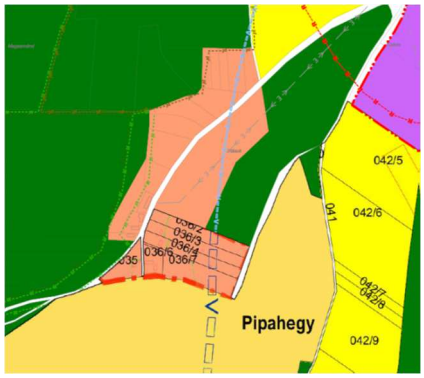

hatályos településszerkezeti terv részlet

A hatályos tervek szerint a település dél-nyugati oldalán új lakóterület került kijelölésre a „Csortán" községrész – külterületi lakóterület – bővítése érdekében.

E területen a lakó terület fejlesztése nem valósult meg, a jelenleg is beépített telkeken új építések nem jöttek létre.

<u>A hatályos településfejlesztési célok megvalósulásának összefoglalója:</u>

A hatályos településrendezési eszközökben meghatározott fejlesztések közül a régi vasúti nyomvonalon történt útépítés, valamint a „Cigány-hegy" zártkert területén a telkek egy részének művelés alól történt kivonásán, illetve e területet feltáró úton a közművek kiépítésén túl egyéb fejlesztés, terület-felhasználás módosulása nem valósult meg.

1.5. a település demográfiai helyzete

Pethőhenye területe az Árpádok korától lakott volt. A település a török idők elnéptelenedését követően egészen a múlt század első harmadáig szinte folyamatos gyarapodást mutat, hogy azután a hazai kistelepülésekre jellemző népesedési trendeket követve, a XXI. századra jelentősen csökkenjen a népessége. A trend a 2010-es évek elején fordult, és bár azóta kismértékben ismét csökken a lakónépesség, a megyeszékhely közelsége, gazdaságának átstrukturálódása, új fejlődési pályára állása és a szuburbanizációs folyamatok bizakodásra adhatnak okot.

Pethőhenye népességének alakulását az 1870-es évektől, illetve az új évezredben az alábbi diagramok mutatják:

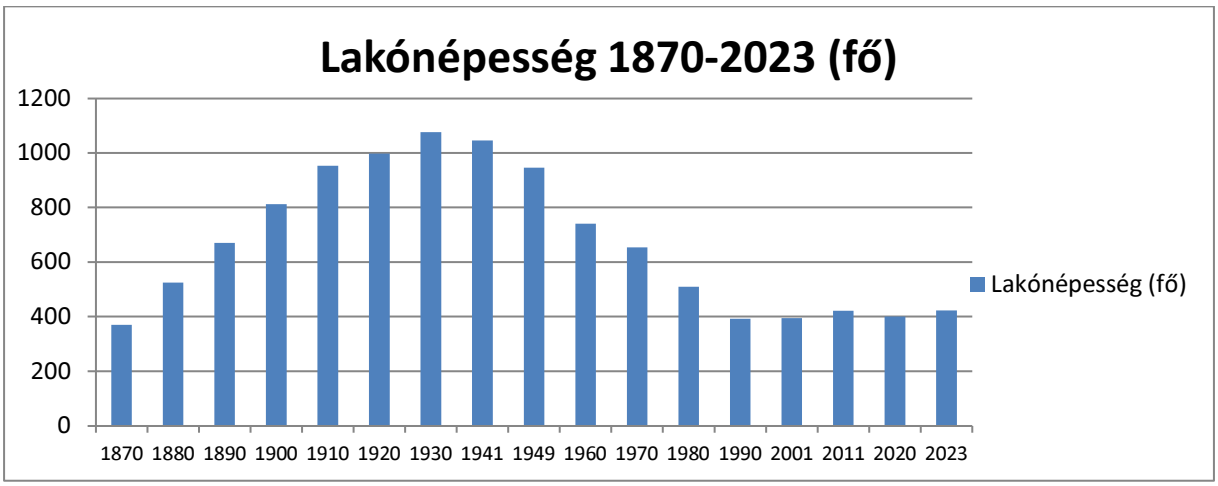

Forrás: www.nepesseg.com

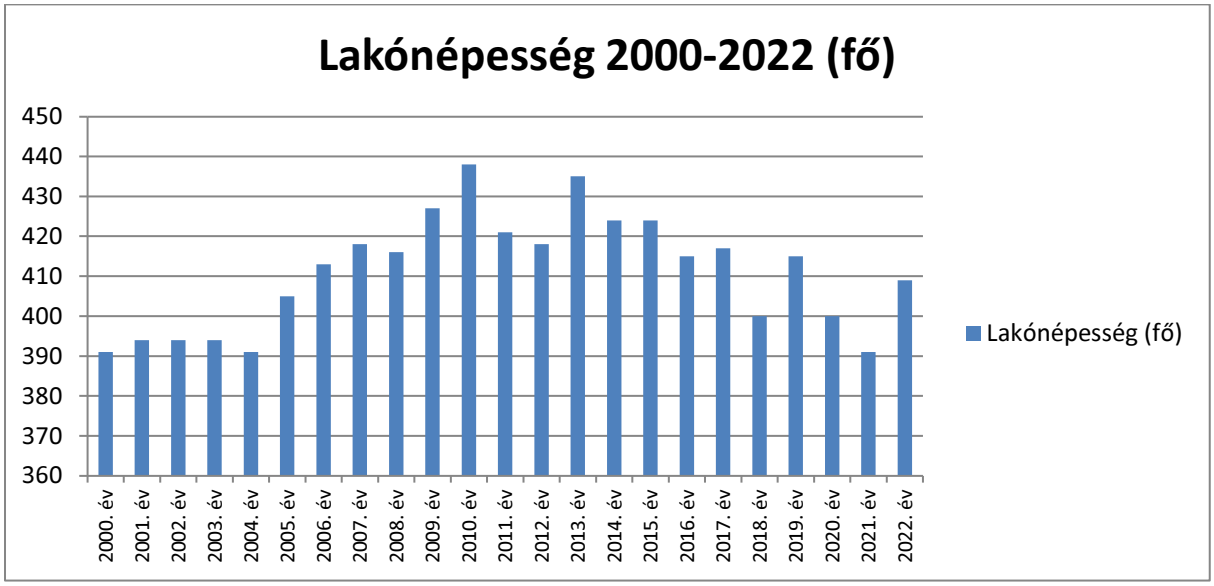

Forrás: www.ksh.hu

A település tehát a XX. század harmadik évtizedében ért el népességcsúcsot, a lakónépesség ezt követően változó intenzitással, de folyamatosan csökkent a 2000-es évek elejéig. 2005-től figyelhető meg egy markáns növekedési periódus, amelyet azonban az elmúlt évtized során trendszerű csökkenés követett. A legutóbbi évek ismét a lakónépesség növekedését mutatják. Az alábbi diagram azt mutatja meg összehasonlítható módon, hogy a település, a járás, a vármegye, illetve a régió (Vas, Zala, illetve Győr-Moson-Sopron Vármegyék) szintjén miként alakult évről évre a lakónépesség-változás dinamikája. (*A függőleges tengelyen való elmozdulás a változás relatív nagyságát jelzi százalékban, illetve ezrelékben kifejezve. Annyi megjegyzés feltétlenül szükséges, hogy minél alacsonyabb az elemszám, annál dinamikusabb a változást leíró görbe. A trendvonalak az idősorok, vagyis a görbék változási jellegzetességét írják le.*)

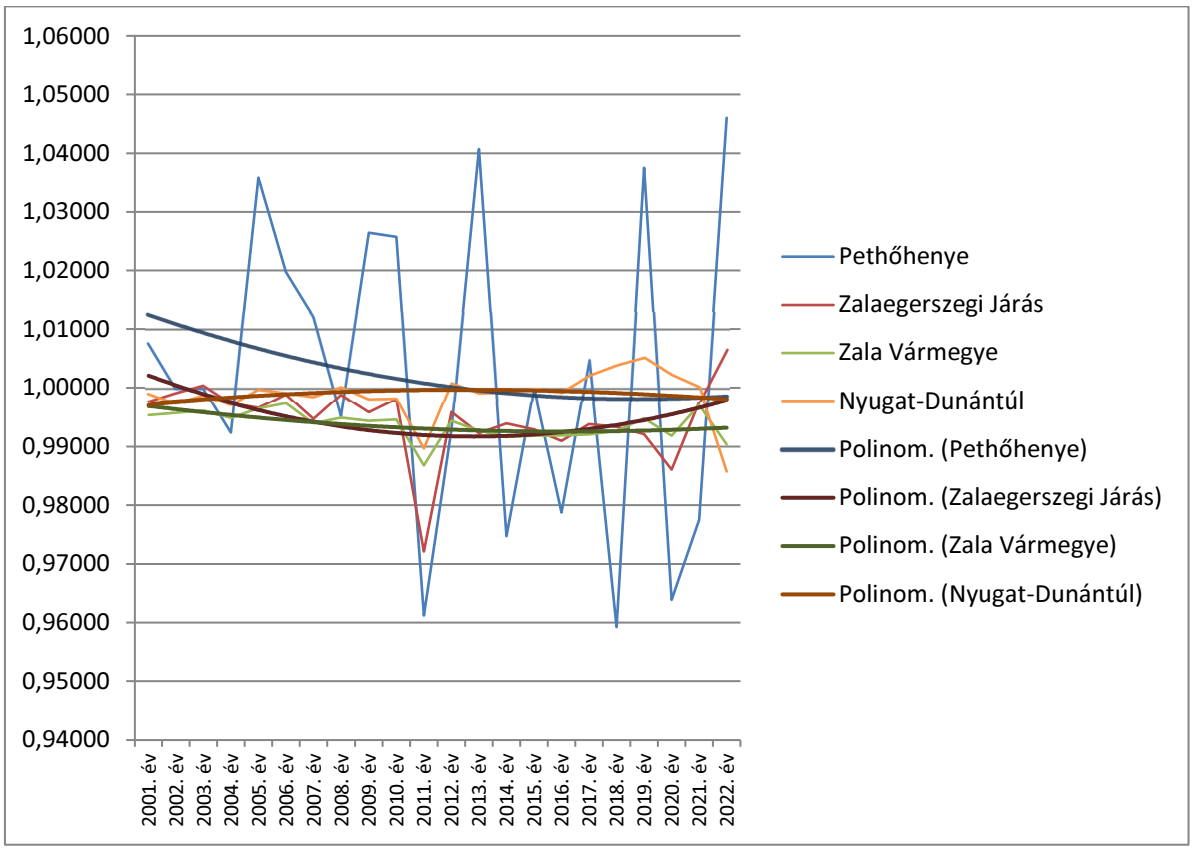

forrás: www.ksh.hu

A fenti diagram azt mutatja, hogy a település, illetve a járás esetében növekedési, míg a vármegye, illetve a régió esetében csökkenési tendenciát mutat a lakónépesség változása. A szűkebb térség és a település növekedési potenciálja lakóterületi fejlesztések igényét támaszthatja alá.

Forrás: KSH

A születési ráta a kistelepülések szintjén a nagyon kicsi elemszám miatt trendszerűen kevéssé értelmezhető. A ráta ugyanakkor a Zalaegerszegi járás területén, illetve vármegyei szinten is folyamatosan csökkent az elmúlt közel negyedszázad során.

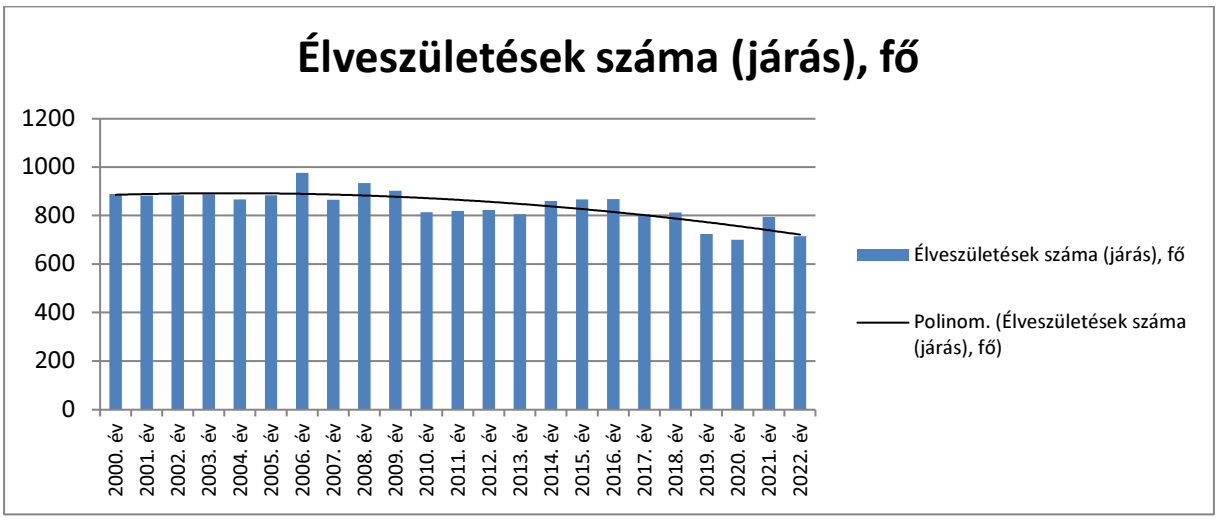

Forrás: KSH

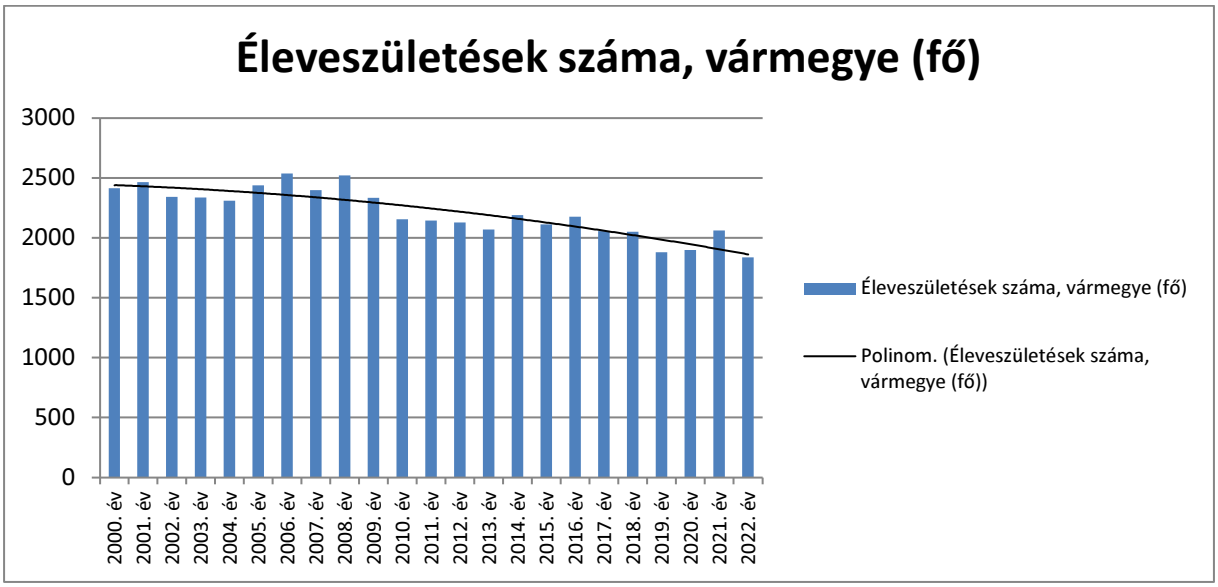

Forrás: KSH

Az alábbi ábrán az 1000 főre jutó élveszületések száma látható Pethőhenye, a Zalaegerszegi Járás, illetve Zala Vármegye esetében. A trendszerű csökenés mindhárom területi szint esetében nyomonkövethető.

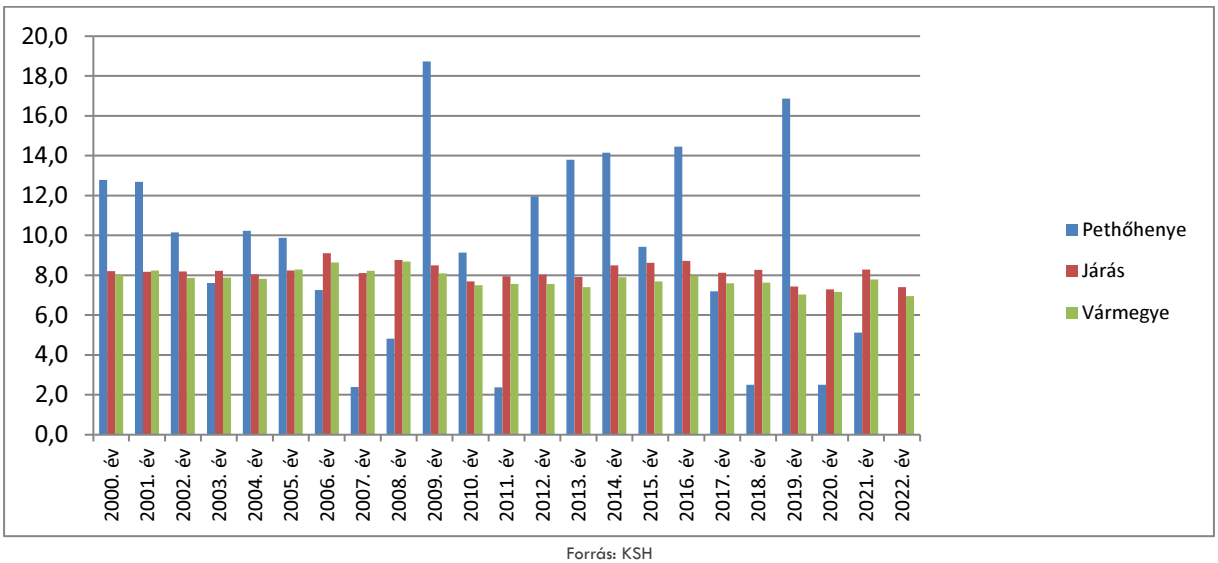

Forrás: KSH

A természetes szaporodás/fogyás az a születések és halálozások számának különbözetét jelenti és az adott közösség reprodukciós képességét jelzi. Amint a lenti ábrán látható, Pethőhenyén az elmúlt több mint két évtized során csupán hat éve esetében haladta meg a születések száma a halálozásokét. Ennek hátterében a szülőképes korban lévők számának, illetve a gyermekvállalási hajlandóságnak a csökkenése is állhat.

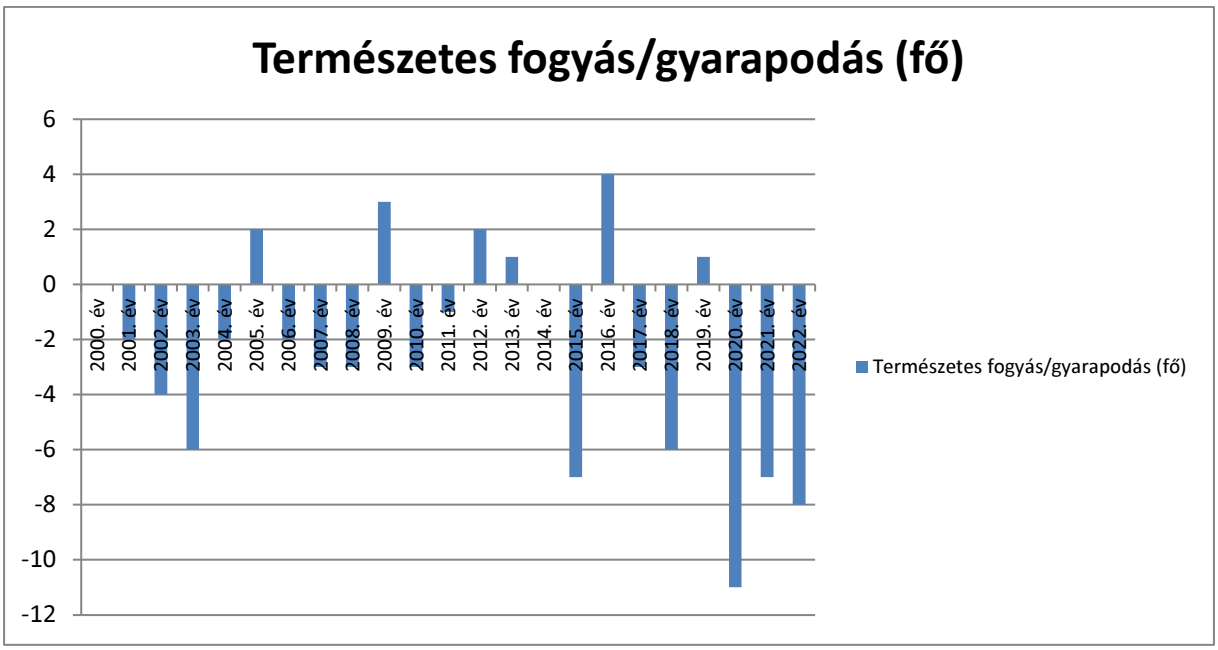

Forrás: KSH

Az alábbi ábrán az 1000 lakosra jutó természetes gyarapodás/fogyás adatai láthatóak a település, a járás, illetve a vármegye esetében.

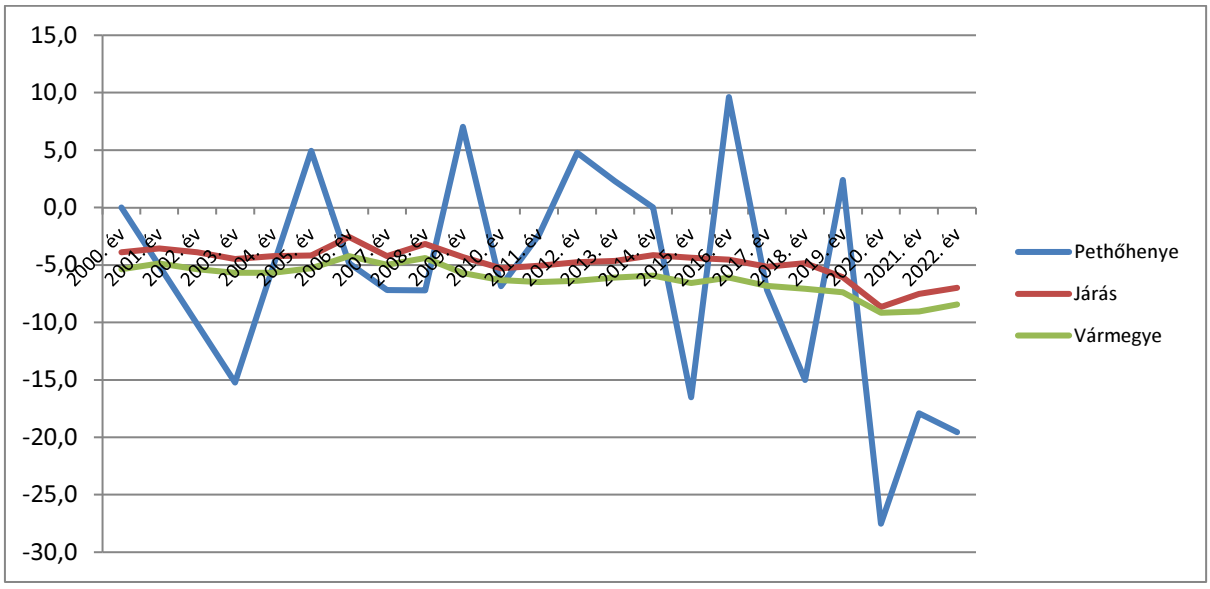

Forrás: KSH

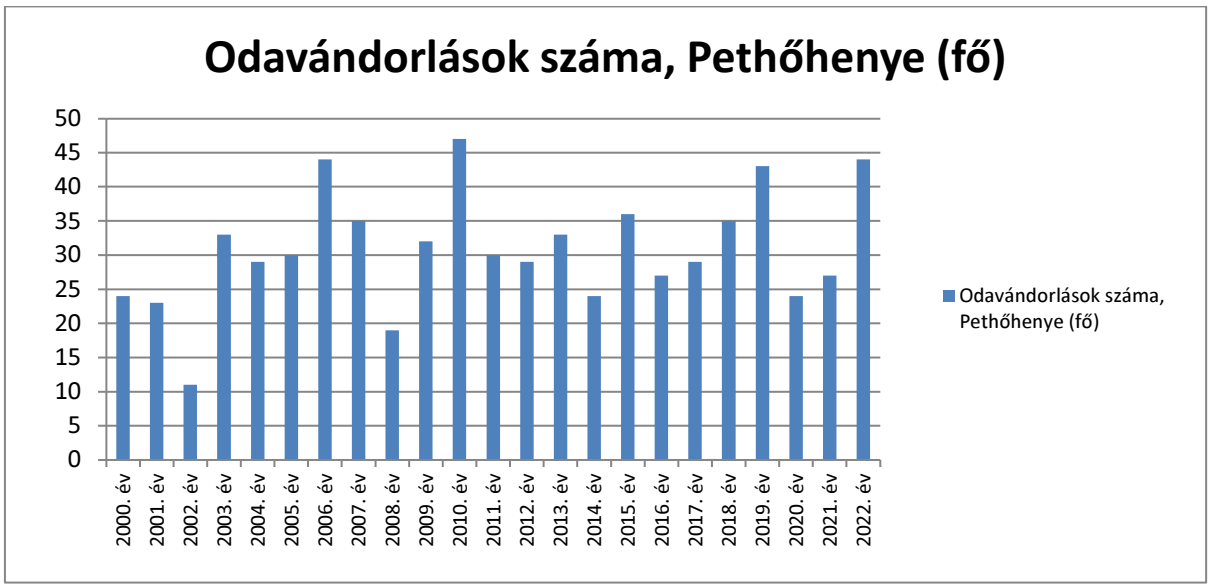

Forrás: KSH

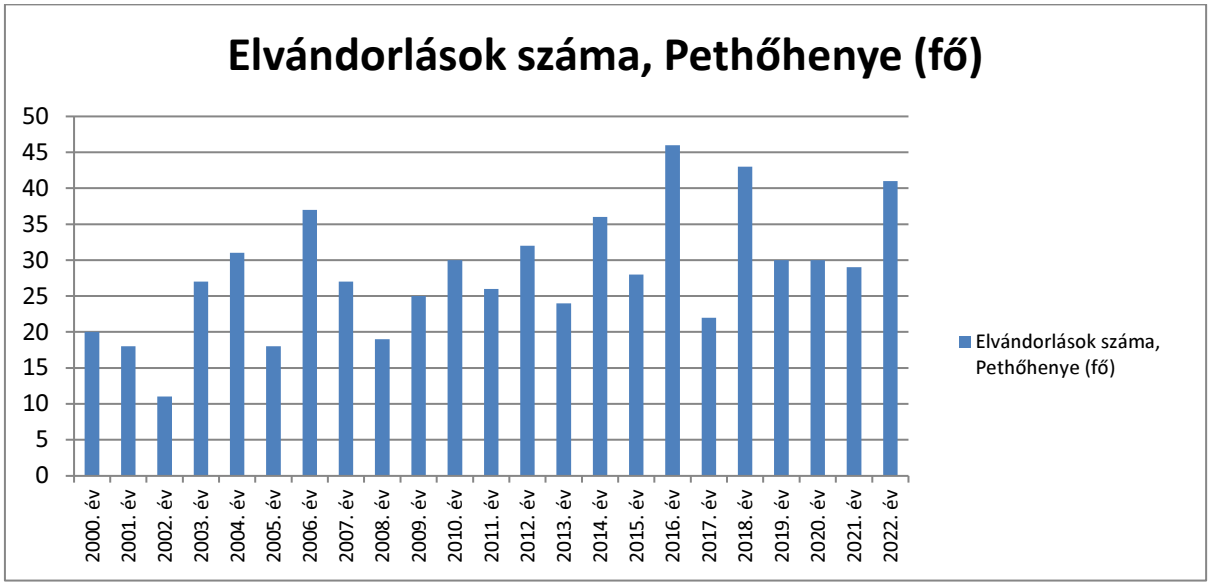

Forrás: KSH

Forrás: KSH

Forrás: KSH

Amint az a fenti diagramon látható, az utóbbi néhány év pozitív vándorlási egyenlege ugyan kompenzálja valamelyest a természetes fogyást, ugyanakkor az egyenleg továbbra is negatív, a település népessége, bár lassuló ütemben, de csökken. A lakónépesség növekedése mögött az ideiglenesen betelepülők számának utóbbi években történt növekedése áll.

Pethőhenye népességének *demográfiai összetételének* változását mutatja az elmúlt két évtizedben az alábbi két diagram. Mint látható, a 18 év alatti korosztályok száma folyamatosan csökken, a 60 év feletti lakosság aránya pedig növekszik.

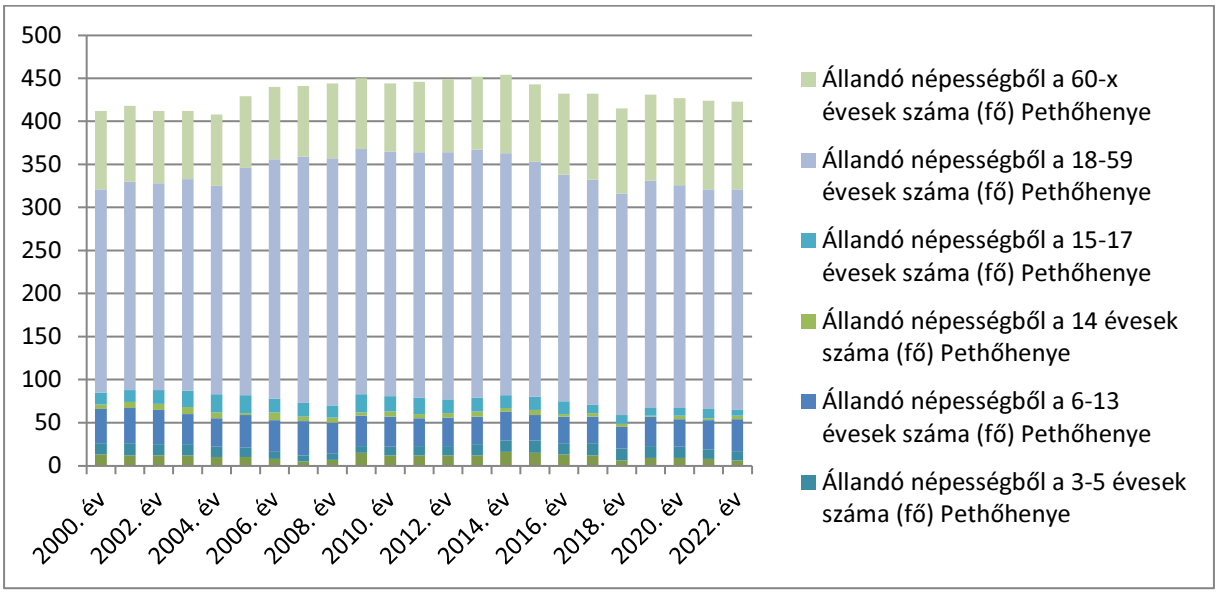

Forrás: BM

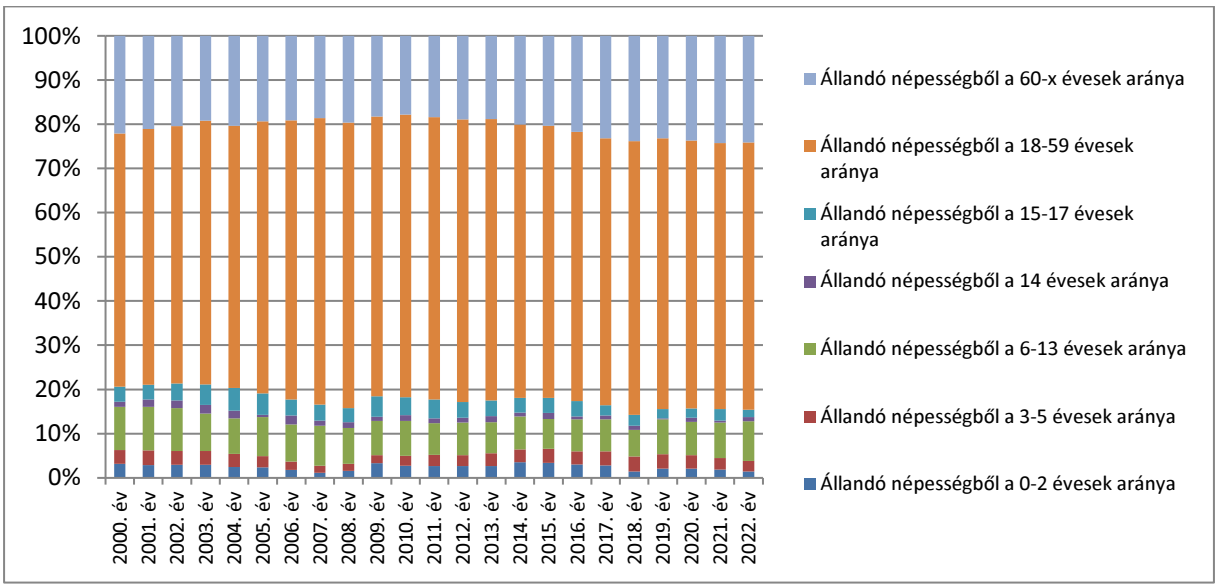

Forrás: BM

Érdemes a fenti adatokat a zalaegerszegi járás egészében is vizsgálni, ezt mutatják a következő diagramok.

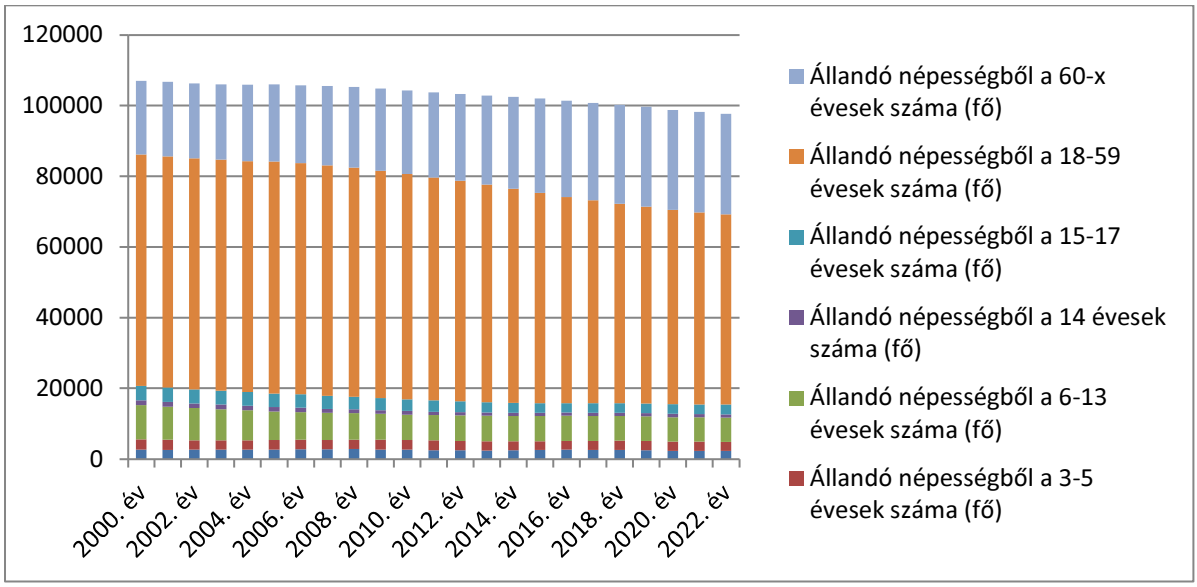

Forrás: BM

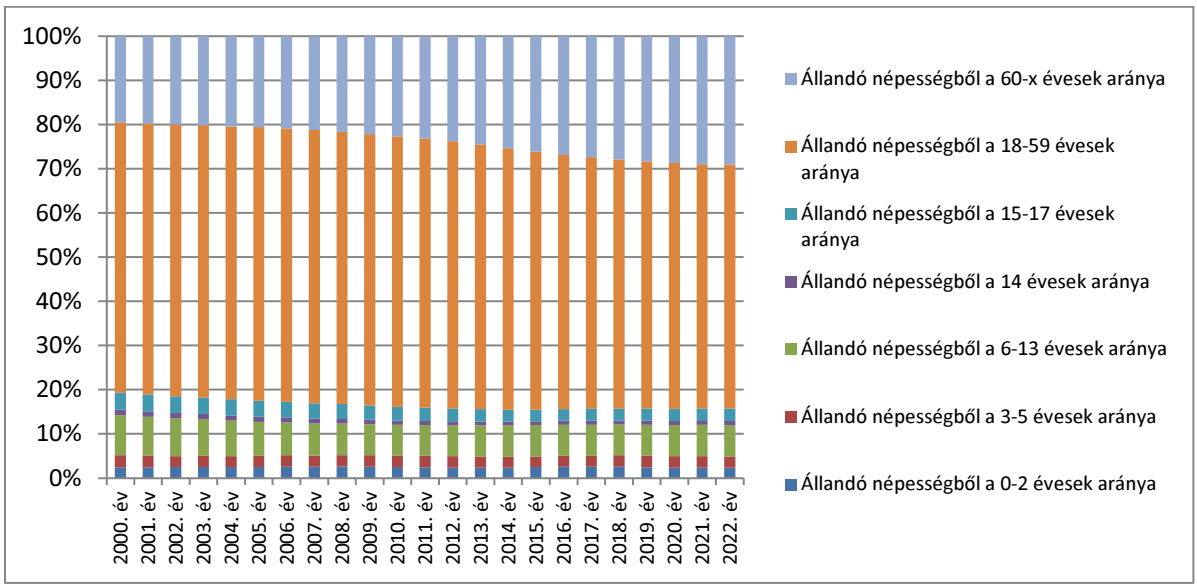

Forrás: BM

A következő diagram az **öregedési mutató**, vagyis a népességből a 100 fő 0-14 korú lakosra jutó 60 év feletti népesség számának alakulását mutatja. A mérőszám elöregedő helyi társadalmat jelez, hasonlóan a járási tendenciához.

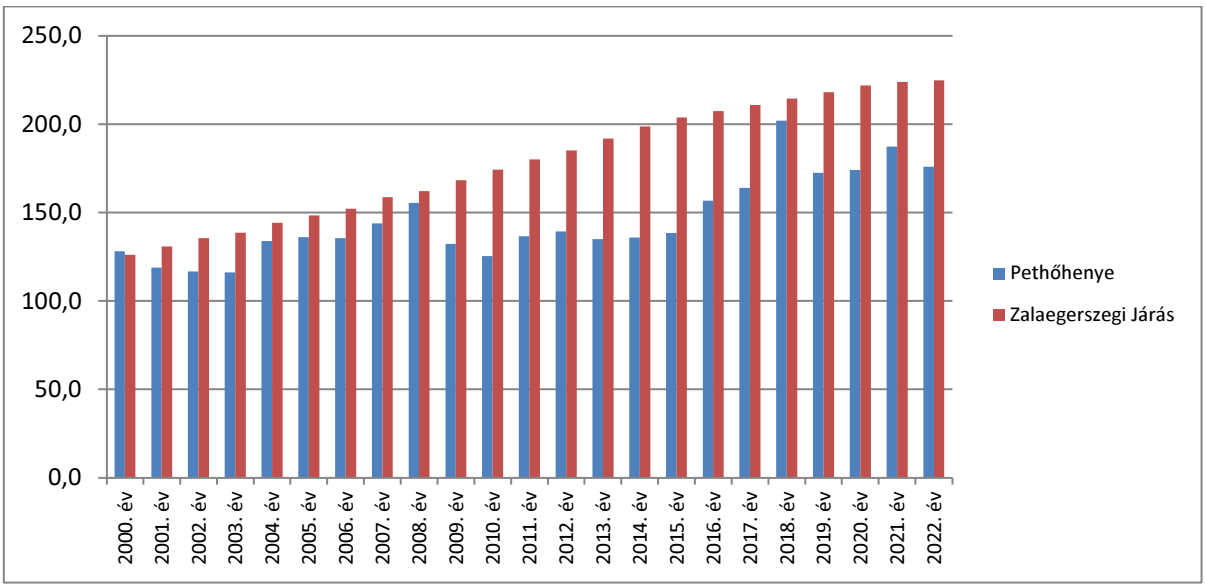

forrás: BM

1.6. a település humán infrastruktúrája, közszolgáltatások

1.6.1. Foglalkoztatottság, jövedelem, életszínvonal

A település alkalmazásban álló munkavállalói javarészt a közeli megyeszékhelyen, Zalaegerszegen találnak munkát.

A közmunka az utóbbi években sem volt különösebben jellemző a településen, 2023-ban pedig nem foglalkoztat közmunkást az önkormányzat.

Az alábbi ábra az ezredfordulótól mutatja a településen az adott évben nyilvántartott álláskeresőt, illetve közülük a 180 napnál régebben nyilvántartott álláskeresők számát. Az adatok az országos és regionális adatoknál valamivel rosszabb helyzetet tükröznek, ugyanakkor tendenciájukban követik azokat.

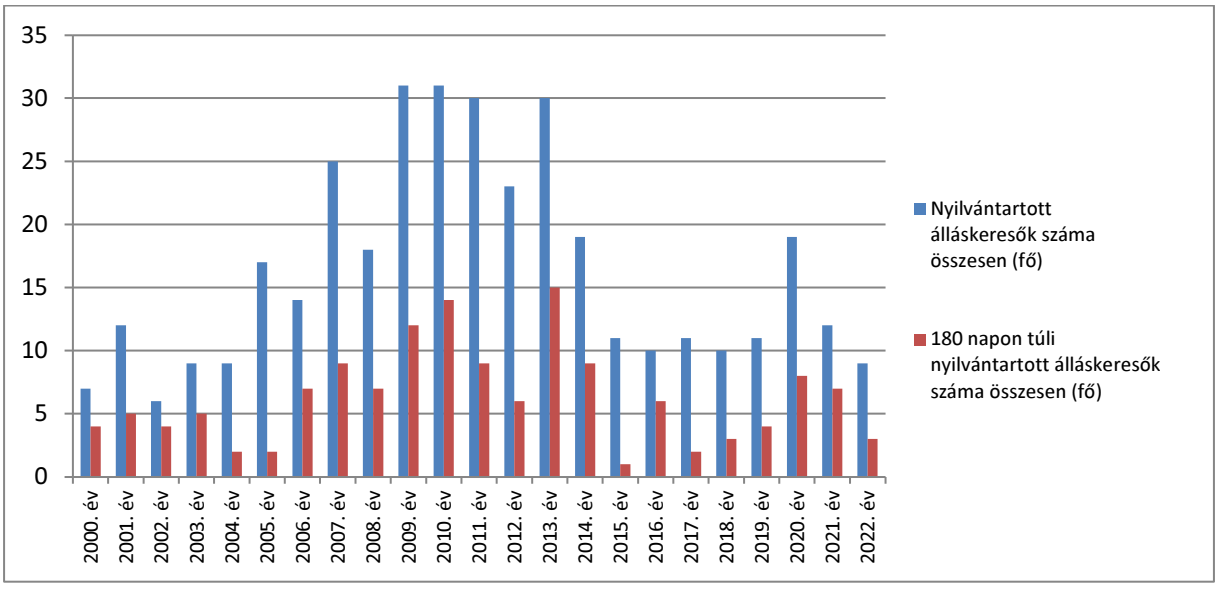

Forrás: NSZF

A nyilvántartott álláskeresők és a munkaképes korú lakosság arányának alakulását a következő ábra mutatja a településen, a járásban, a vármegyében, illetve a régióban:

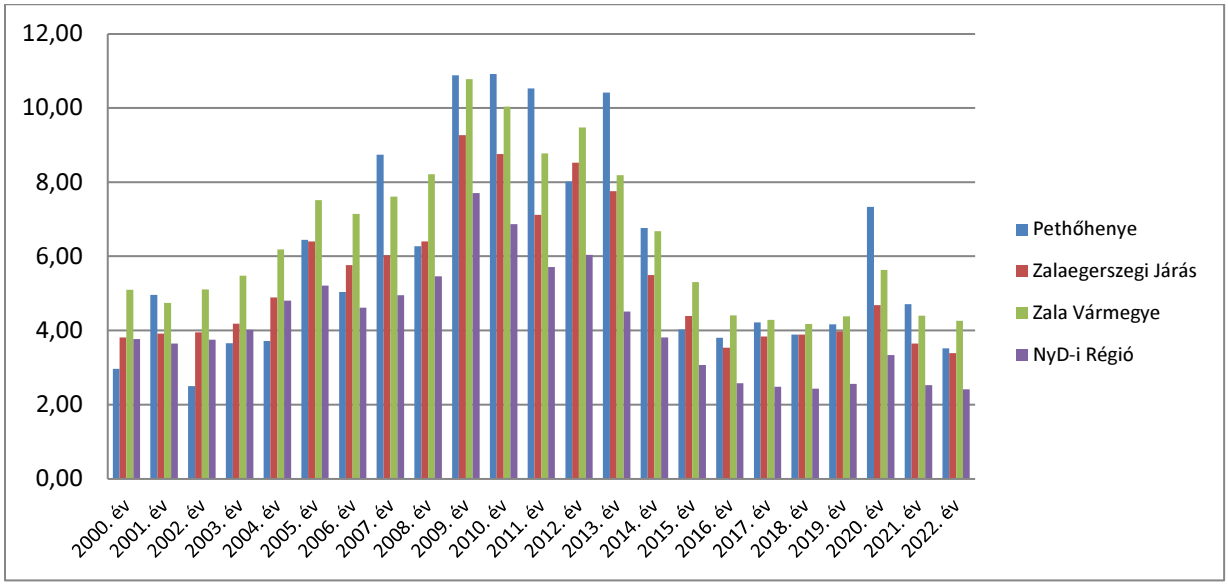

Forrás: NSZF

A munkanélküliségi ráta mellett az SZJA adófizetők számának alakulása is jól jelzi a munkaképes korúak aktivitását. A száz lakosra jutó adófizetők (SZJA) számát mutatja az alábbi ábra Pethőhenyén, illetve a környező településeken:

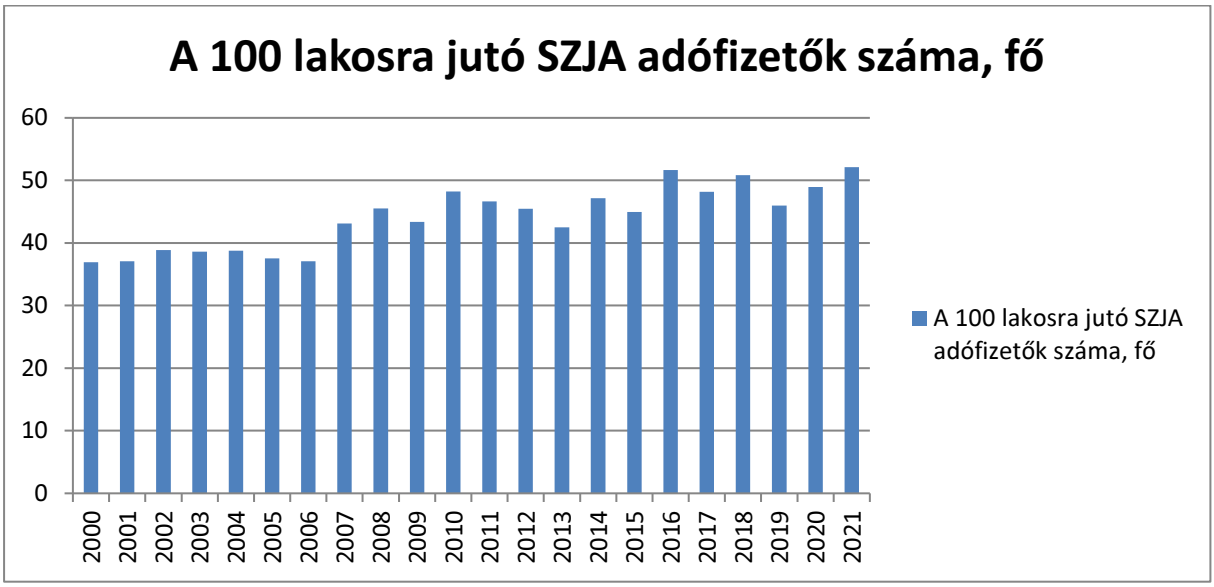

Forrás: TEIR

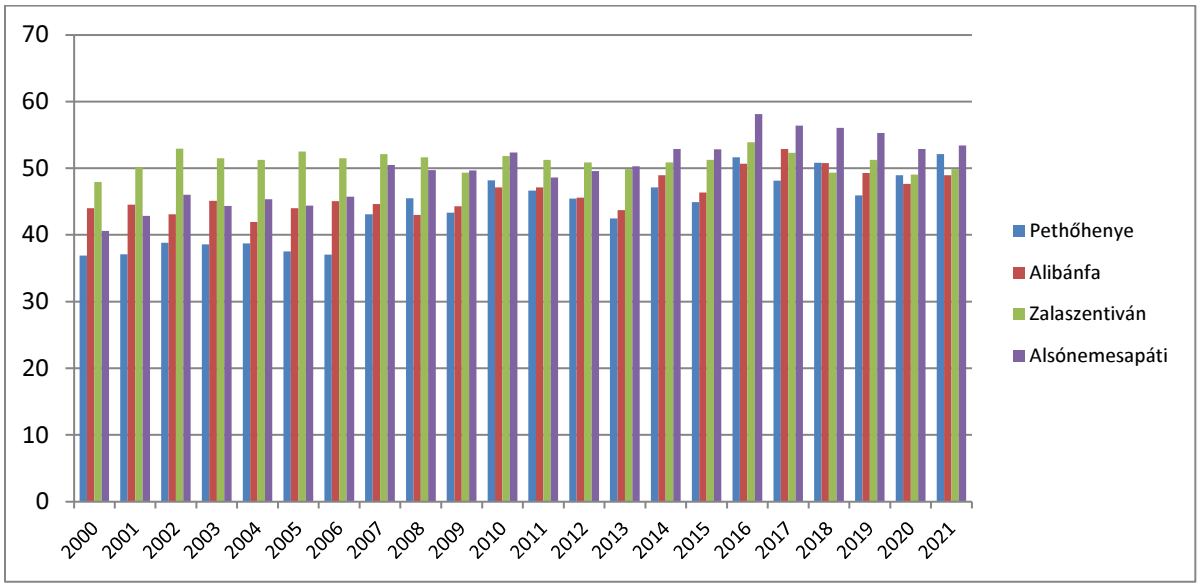

Forrás: TEIR

Az adatokból az látszik, hogy egészen a 2010-es évek végéig Pethőhenyén a szomszédos településeknél rendre kevesebb volt a 100 lakosra jutó SZJA adófizető, azonban az elmúlt években jelentősen javult a település pozíciója e tekintetben, ami az itt élők aktivitásának erősödésére utal.
Az egy SZJA adófizetőre jutó adó összegének alakulását az alábbi diagram mutatja Pethőhenyén, illetve a környező településeken:

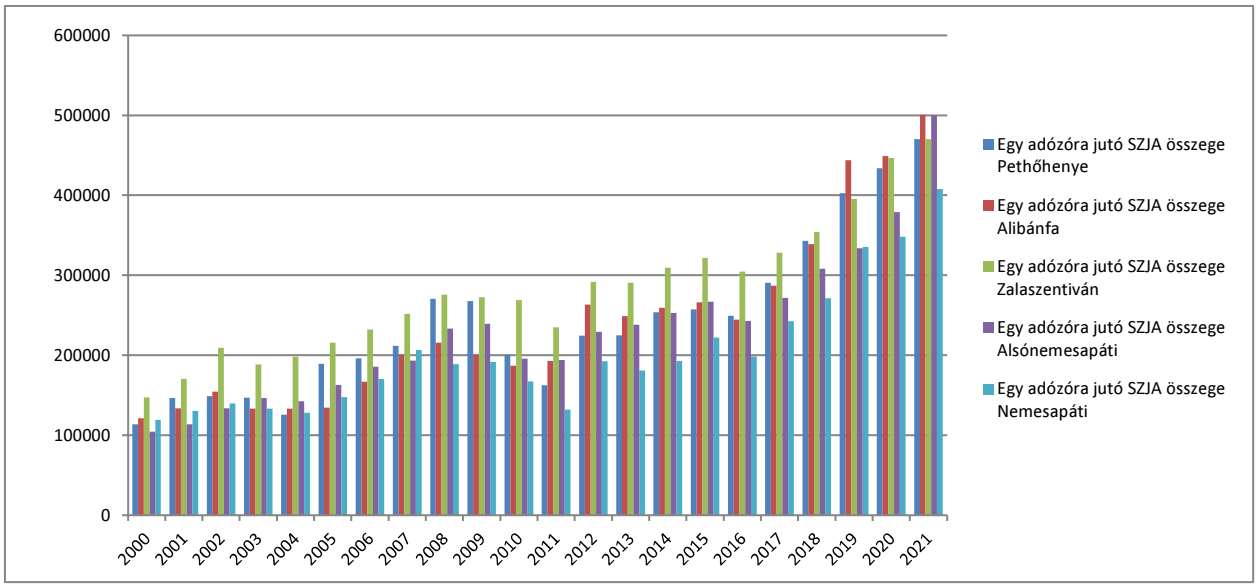

Forrás: TEIR

Az egy állandó lakosra jutó belföldi jövedelem összege a következőképpen alakult elsőként Pethőhenyén, illetve a környező településeken az elmúlt két évtizedben:

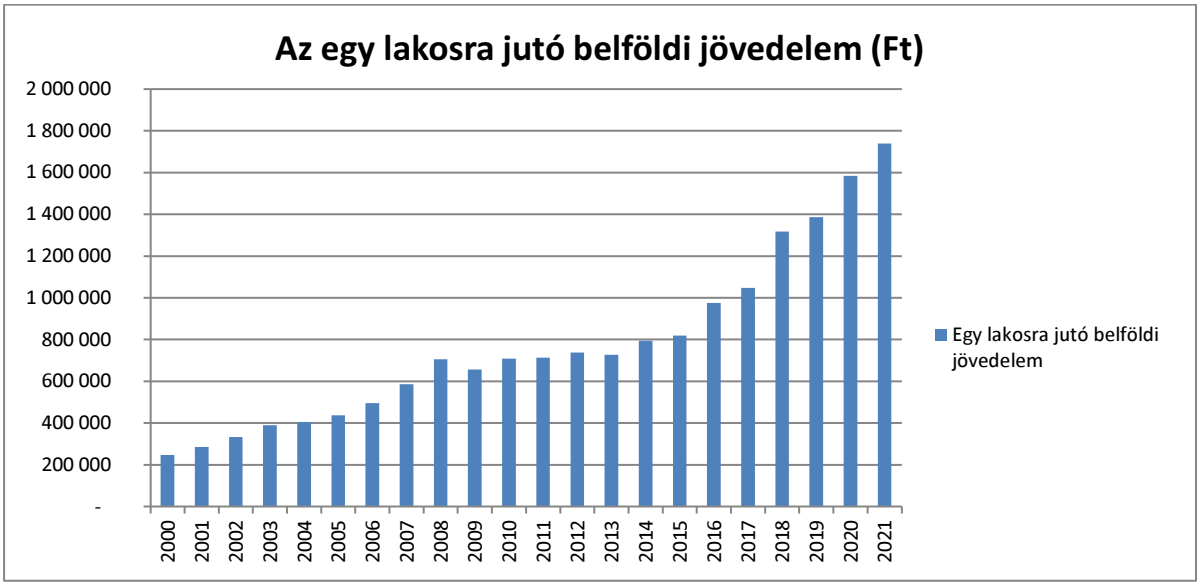

Forrás: TEIR

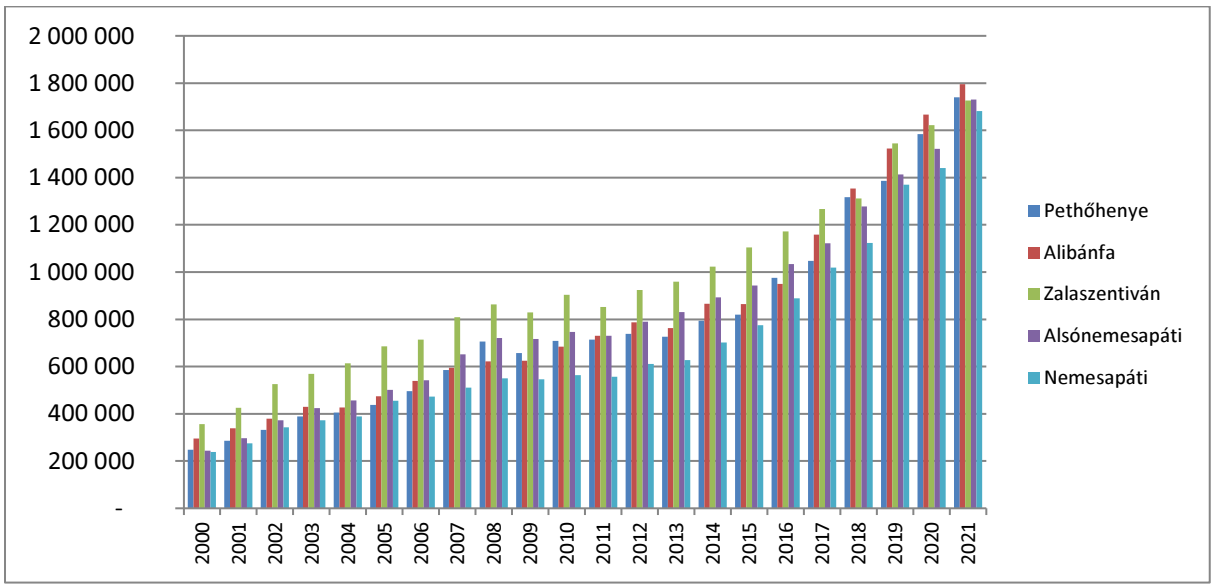

Forrás: TEIR

Az 1000 főre jutó személygépkocsik száma az alábbiak szerint alakult Pethőhenyén és a szomszédos településeken 2000 és 2021 között:

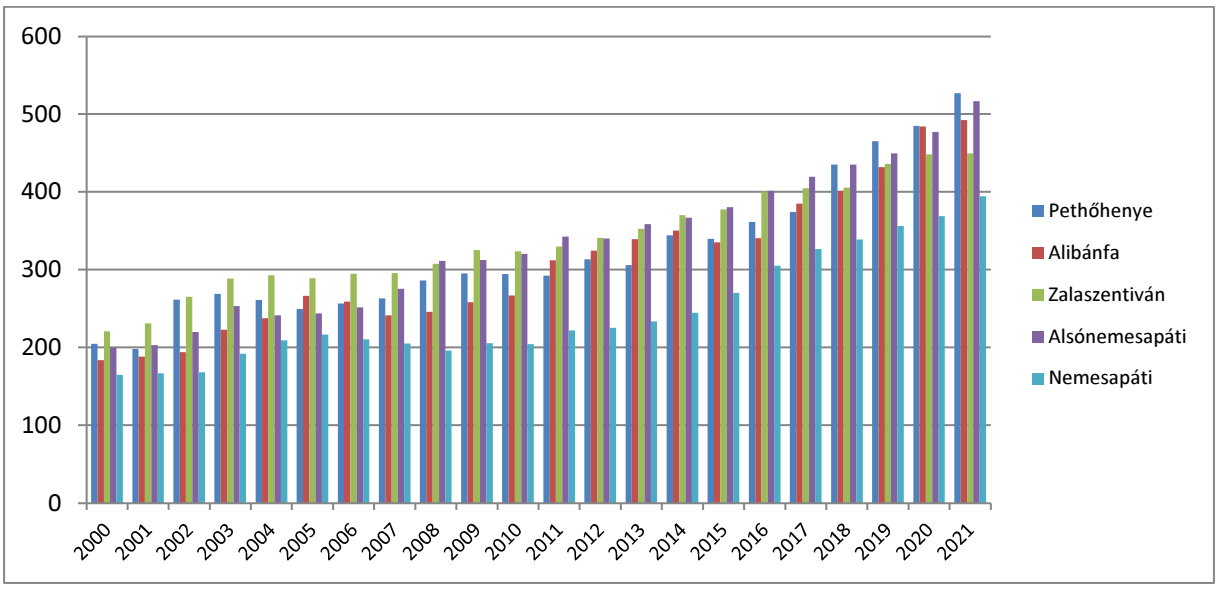

Forrás: TEIR

1.6.2. A település humáninfrastruktúrája

Oktatás

A településen óvoda és általános iskola sem működik. Az ellátásokat Zalaszentivánban, illetve a megyeszékhelyen veszi igénybe a lakosság.

Egészségügyi ellátás

A településen a felnőtt háziorvosi ellátás időszakos, a rendelési idő heti egy alkalommal biztosított. A településen fogorvosi, gyermekorvosi ellátás, nincs, az ellátások Zalaegerszegen érhetőek el. A védőnői ellátás a Zalaszentiván Önkormányzata által foglalkoztatott szakember révén érhető el. Gyógyszertár legközelebb Zalaszentivánban található.

Szociális ellátás

A településen bölcsődei ellátás nincsen. A település falugondnoki szolgálatot tart fenn.

Egyéb humáninfrastruktúra

A településen könyvtári szolgáltatás érhető el, ellátó-könyvtára a Deák Ferenc Megyei Könyvtár, az infrastruktúra a közösségi helyként is funkcionál.

A katolikus temploma 1999 és 2001 között épült Makovecz Imre tervei alapján, Szent István Király tiszteletére szentelték fel. A szolgálatot jelenleg a Zalaszentiváni plébániáról látja el a településen az egyház.

Pethőhenyén jelenleg három bejegyzett civil szervezet működik: A Pethőhenyei Szent István Király Templomért Alapítvány, a Sport Ereje Alapítvány, és a Tarsoly-Erdélyi Mezőségért Egyesület. A három szervezet 2022-ben összesen 225 ezer forinthoz jutott az SZJA 1%-nak felajánlásából.

1.7. a település gazdasága

Az elérhető statisztikai adatok szerint Pethőhenyén, 2021 év végén 8 társas és 22 egyéni vállalkozás működött. A társas vállalkozások közül 4 jogi személyiséggel rendelkezőt (kft.) és 4 jogi személyiséggel nem rendelkezőt (bt.) tartott nyilván a KSH, az egyéni vállalkozók közül 12-en főfoglalkozásúak, 10-en pedig mellékfoglalkozásúként vállalkoznak. A működő vállalkozások száma az alábbiak szerint alakult az elmúlt években:

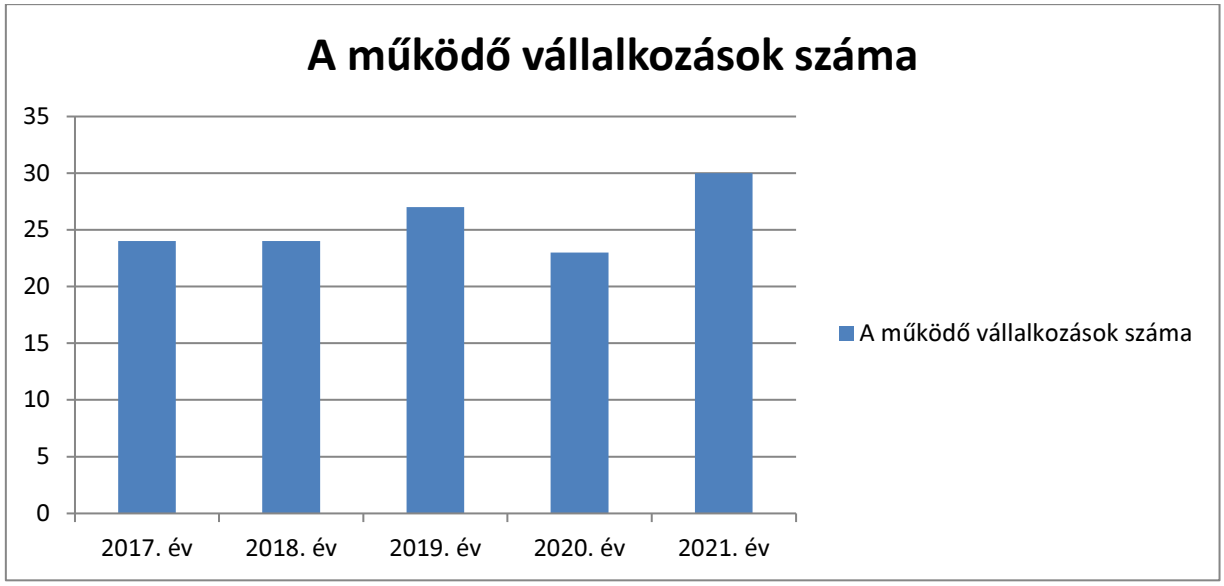

Forrás: KSH

A működő vállalkozások közül hét mezőgazdasággal, négy építőiparral, kettő-kettő vállalkozás feldolgozóiparral, kereskedelemmel, oktatással, illetve egyéb szolgáltatással, három vállalkozás pénzügyi-biztosítási ügyekkel, hatan szakmai, tudományos, műszaki tevékenységgel, egy-egy vállalkozás pedig művészettel és információtechnológiával foglalkozik.A helyi vállalkozások által befizetett iparűzési adó az alábbiak szerint alakult az elmúlt években:

Forrás: KSH

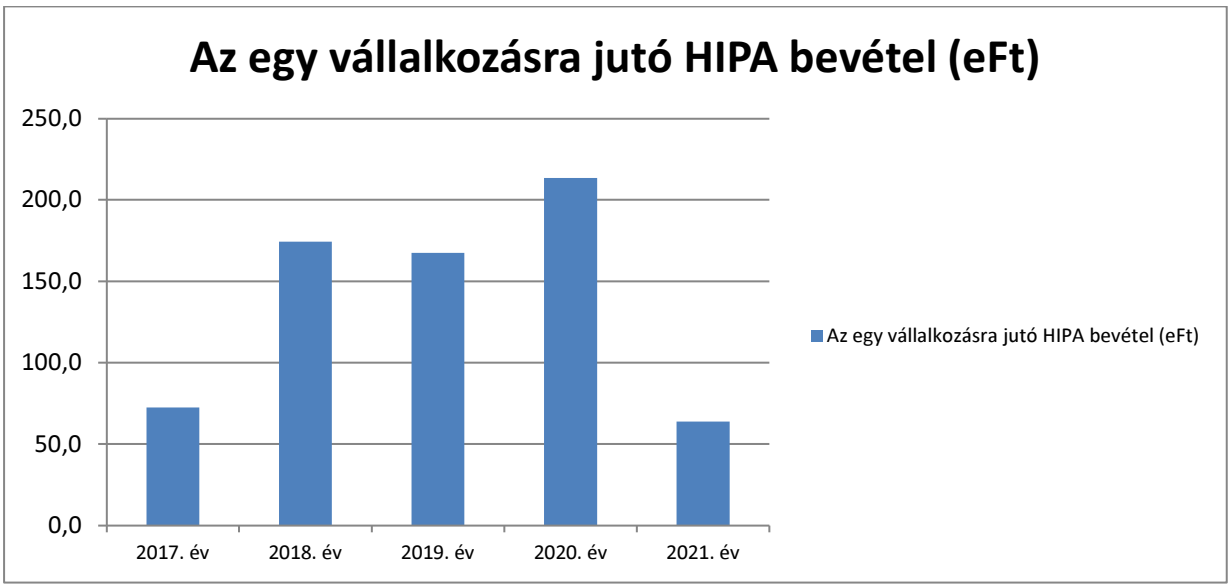
Az egy vállalkozásra jutó HIPA bevétel (eFt)
250,0
200,0
150,0
100,0
50,0
0,0
2017. év
2018. év
2019. év
2020. év
2021. év
Az egy vállalkozásra jutó HIPA bevétel (eFt)

Forrás: KSH

1.8. az önkormányzat gazdálkodása, településüzemeltetés

A helyi önkormányzat költségvetésének néhány fontosabb adatát az alábbi diagramok mutatják.

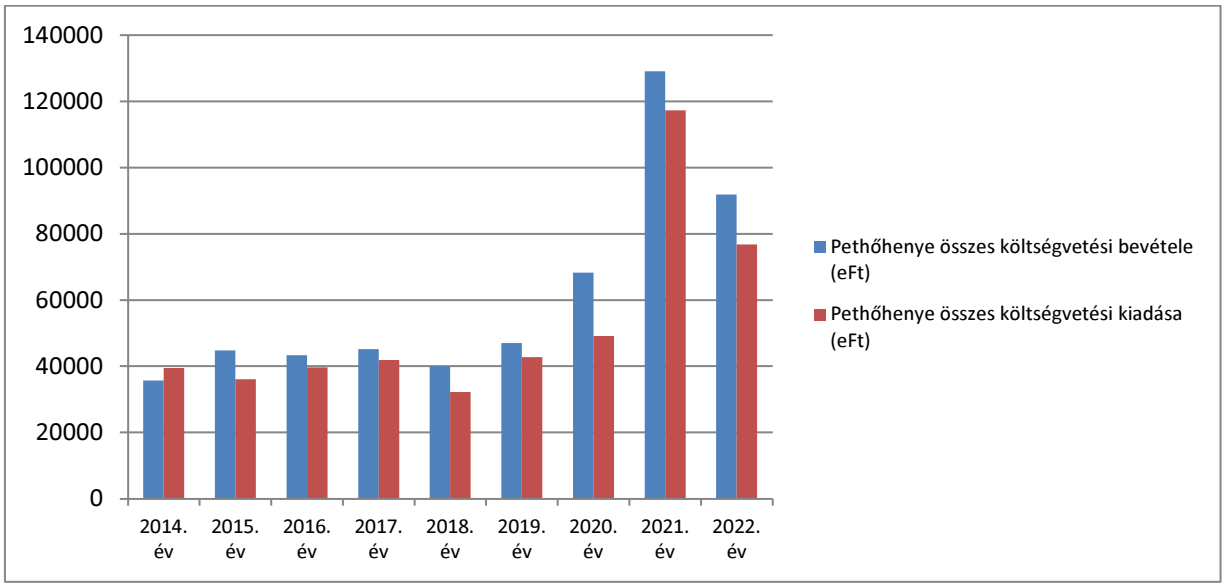

A település költségvetése az elmúlt közel tíz évben egyensúlyt mutat, egyetlen évben haladták meg a kiadások a bevételek nagyságát.

A kiadások szerkezetét az alábbi ábra mutatja:

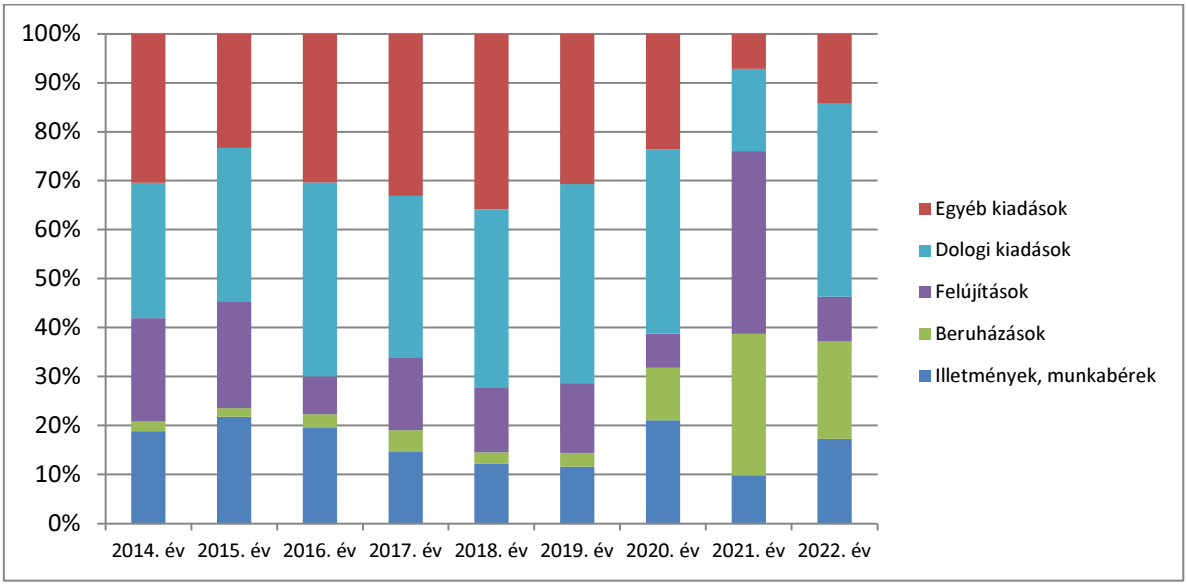

Forrás: KSH

Az önkormányzat kommunális adót, illetve iparűzési és építményadót vet ki a település lakosaira, illetve vállalkozásaira. A helyi adóbevételek alakulását az alábbi ábra mutatja:

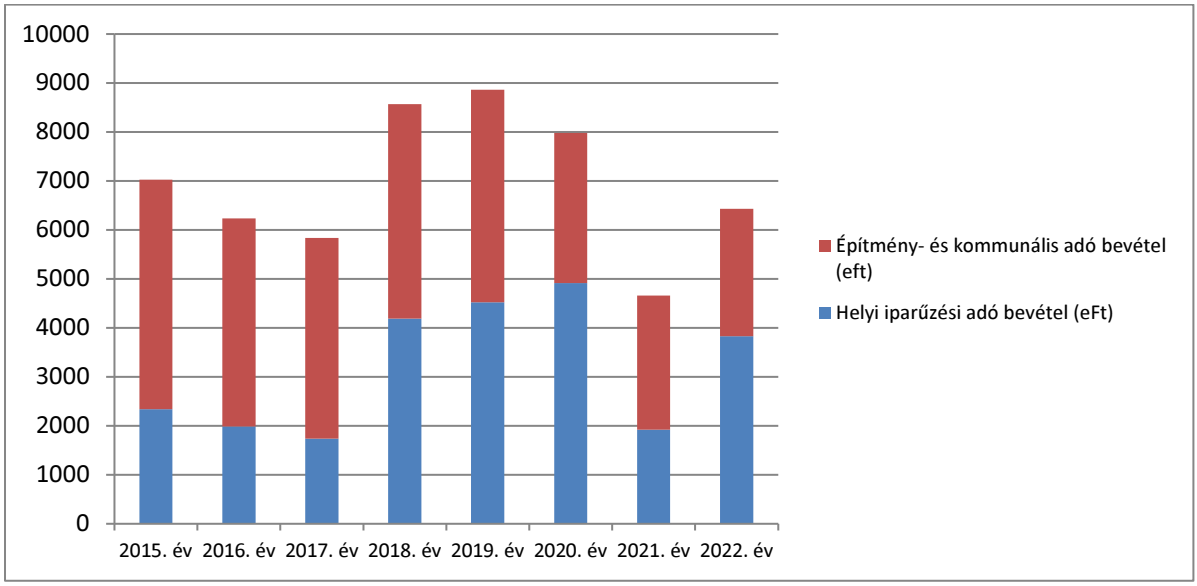

Forrás: KSH

Közlekedés

Pethőhenyét két állami közút, a területe keleti szélén, a Szévíz-patak észak-déli irányú völgyében áthaladó 7354-es út, és az az előbbi útból induló és Zalaszentiványig tartó 7364-es számozást visel út érinti. Ez utóbbi egyben a település főutcája is. Korábban a Szombathely–Nagykanizsa-vasútvonal a település lakott területének északi szélén húzódott, de a II. világháború utáni nyomvonal korrekciót követően ma már elkerüli Pethőhenyét. Az egyébként nagyon fontos vasúti csomópont néhányszáz méterre található a település közigazgatási határától.

A közösségi közlekedés tekintetében Pethőhenyét jelenleg a Volánbusz négy járata – a 6205-ös Zalaegerszeg – Alibánfa – Pethőhenye – Zalaegerszeg/Nemesapáti, a 6210-es Zalaegerszeg-Pókaszepetk, és a 6221-es Zalaegerszeg – Alsónemesapáti – Nemesapáti - érinti. A napi menetrendi kínálat a járási- egyben megyeszékhely irányába kielégítő.

1.9. településrendezési, településszerkezeti vizsgálat

Pethőhenye község a Zalaegerszeg agglomerációjához tartozik, ugyanakkor a táji, domborzati adottságokból adódóan a várostól elkülönülten közvetlen kapcsolat nélkül helyezkedik el. A falu a Zala folyó jobb partján található, északi része a Zala folyó völgye, keletről pedig a Szévíz völgye határolja. A falu területének déli nagyobb része Egerszeg-Letenyei dombság kistájhoz tartozó dombok területe, melyeken keresztül a mezőgazdasági utakon kívül egyéb közlekedési kapcsolat nem jött létre. A falu közlekedési kapcsolatai a völgyek felől létesültek, így északi irányba a Zala folyó völgyén keresztül Zalaszentiván és Alibánfa községeknél kapcsolódik a Zalaegerszeg - Sümeg közötti országúthoz. A falu keleti oldalán dél felé Alsónemesapátin keresztül a 76- os főúttal rendelkezik közlekedési kapcsolattal.

A község szerkezetét a domborzati adottságai és az előzőkben említett közlekedési kapcsolatai határozzák meg. A község belterülete egy utcás szerkezetű, mely a dombok északi lábánál a keleti és nyugati útkapcsolatokat összekötő utcára fűződik fel. A település belterületének gerincét képező Hunyadi, illetve Szabadság utcára zsákutcaként további három kis utca, a Dózsa György, Rákóczi és a Béke utcák kapcsolódnak. A falu két korábbi községrész a Pető- és az Ördöghenye összenövésével jött létre, melyek közé déli irányból ékelődik a Tormahegy észak-déli irányú dombvonulata. Ennek északi végén helyezkedik el a falu központjaként temető és templom területe.

A község úthálózatának vonalvezetését, a telkek kapcsolatait beépített és be nem épített területek elhelyezkedését erősen determinálja a belterület domborzatának mozgalmassága. A kialakult telek struktúra jellemzően fésűs beépítést eredményezett.

A község belterületétől elkülönülő külterületi lakott terület a Csortán községrész, mely területen néhány lakóház található, a terület, illetve annak tervezett bővítésén új épületek, fejlesztések nem jöttek létre.
A község területének nagyobb részét a belterülettől délre elhelyezkedő dombok jelentik, mely terület jelentős része zártkert. Ma is művelt területek csak kis foltokban maradtak meg, a dombok beerdősült zártkertekként vagy nyilvántartott erdőterületekként erdővel borítottak. A község belterületéhez szervesen kapcsolódik a Béke utca és a Petőfi utca, illetve Alsónemesapáti irányába vezető országút közé beékelődő Cigányhegy, melynek északi belterülethez kapcsolódó részét a hatályos településrendezési tervek lakóterületként szabályozzák. E terület nagyobb részt művelt, a hegy északi völgyében lévő út közművesített és több ott lévő gazdasági épületet lakásként használnak. Az itt létrejött folyamattal a település beépített területének kiterjeszkedése megkezdődött.

A község területének északi részét korábban érintette a Szombathely – Nagykanizsa vasútvonal, mely nyomvonal a zalaszentiváni vasútállomás, illetve csomópont átépítés során felhagyásra került. Ennek a vasútvonalnak az észak-nyugati része és az egykori vasúti híd ma a község Zalaszentiván irányából történő megközelítésének útvonala. A vasúti nyomvonal a belterületet északról határolja, illetve keresztezi az észak- déli irányú Dózsa György utcát. Közúti közlekedési szerepe folyamatosan felértékelődik, nyugati fele aszfalt burkolattal rendelkezik. A nyomvonal elhelyezkedése a jövőben lehetővé teszi a belterületi telkek északi végének feltárását, új beépített utca kialakulását.

A község szerkezetének radikális megváltoztatását eredményezi az M9- es gyorsforgalmi út községet átszelő tervezett nyomvonala. A főútvonal nyomvonalának kijelölése, illetve a településrendezési tervekbe történő beemelése 2021. évben megvalósult módosítás során történt. Az új nyomvonal jelentős méretű táji, domborzati beavatkozással fog megvalósulni, területe többségében erdőterületek, kisebb mértékben kertes mezőgazdasági területek igénybevételével alakul ki. A tervezett nyomvonal a község területének déli, illetve nyugati szélén halad, a tőle nyugatra elhelyezkedő mezőgazdasági területek zöme Zalaegerszeghez és Zalaszentivánhoz tartozik, ugyanakkor leválasztja a község nyugati részét a Csortán községrész néhány lakótelkét, valamint a tőle délre lévő zártkertet.

Pethőhenye településszerkezeti terve

M=1:4.500

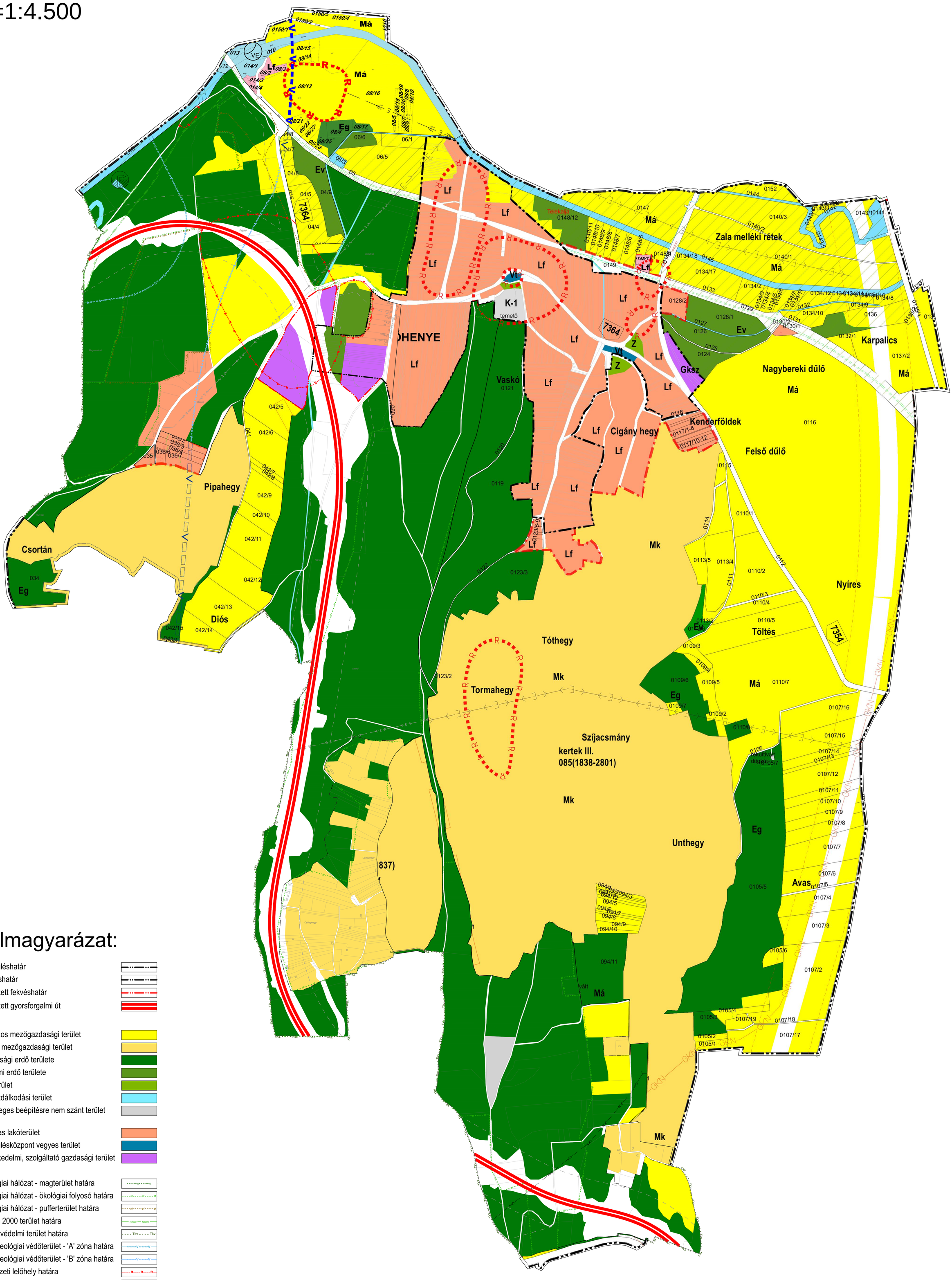

Jelmagyarázat:

- Településhatár
- Fekvéshatár
- Tervezett fekvéshatár
- Tervezett gyorsforgalmi út

- Általános mezőgazdasági terület
- Kertes mezőgazdasági terület
- Gazdasági erdő területe
- Védelmi erdő területe
- Zöldterület
- Vízgazdálkodási terület
- Különleges beépítésre nem szánt terület

- Falusias lakóterület
- Településközpont vegyes terület
- Kereskedelmi, szolgáltató gazdasági terület

- Ökológiai hálózat - magterület határa
- Ökológiai hálózat - ökológiai folyosó határa
- Ökológiai hálózat - pufferterület határa
- Natura 2000 terület határa
- Tájképvédelmi terület határa
- Hidrogeológiai védőterület - 'A' zóna határa
- Hidrogeológiai védőterület - 'B' zóna határa
- Régészeti lelőhely határa
- Közút védőterületének határa

- Villamos alaphálózat
- Középnyomású gázvezeték
- Víztározó
- Törpe vízi erőmű

2. számú melléklete a 56/2021.(VIII.10.) számú határozatnak

M=1:4500

2021

Intézkedést, beavatkozást igénylő területek ismertetése, lehatárolása

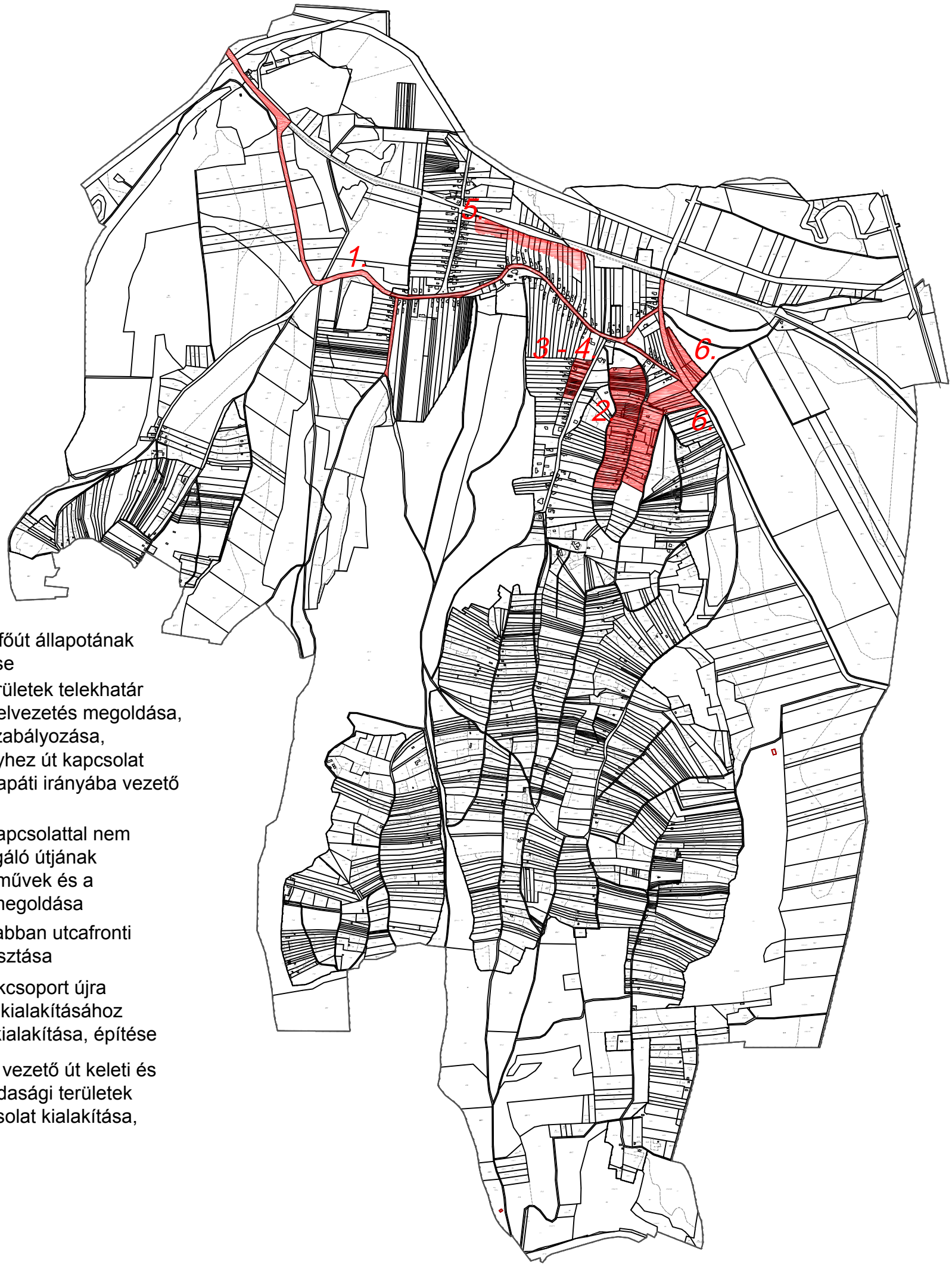

1. - a falu területén lévő főút állapotának átépítése és járda építése

2. - Cigány-hegyi lakóterületek telekhatár rendezése, csapadévíz elvezetés megoldása, kialakítása, útterület kiszabályozása, kiépítése, a Cigány-hegyhez út kapcsolat kiépítése az Alsónemesapáti irányába vezető országúthoz

3. - Béke utcai belső útkapcsolattal nem rendelkező telkek kiszolgáló útjának kialakítása, építése, közművek és a csapadékvíz elvezetés megoldása

4. - Béke utcai alacsonyabban utcafronti telkek telekcsoport újraosztása

5. - Egér utca menti telekcsoport újra osztáshoz, új lakótelkek kialakításához szervízút és közművek kialakítása, építése

6. - Alsónemesapáti felé vezető út keleti és nyugati oldalán lévő gazdasági területek közművesítés és útkapcsolat kialakítása, kiépítése

A fejlesztést és rendezést befolyásoló értékeket és problémát, védelmet, illetve korlátozást meghatározó elemek (probléma-, érték térkép)

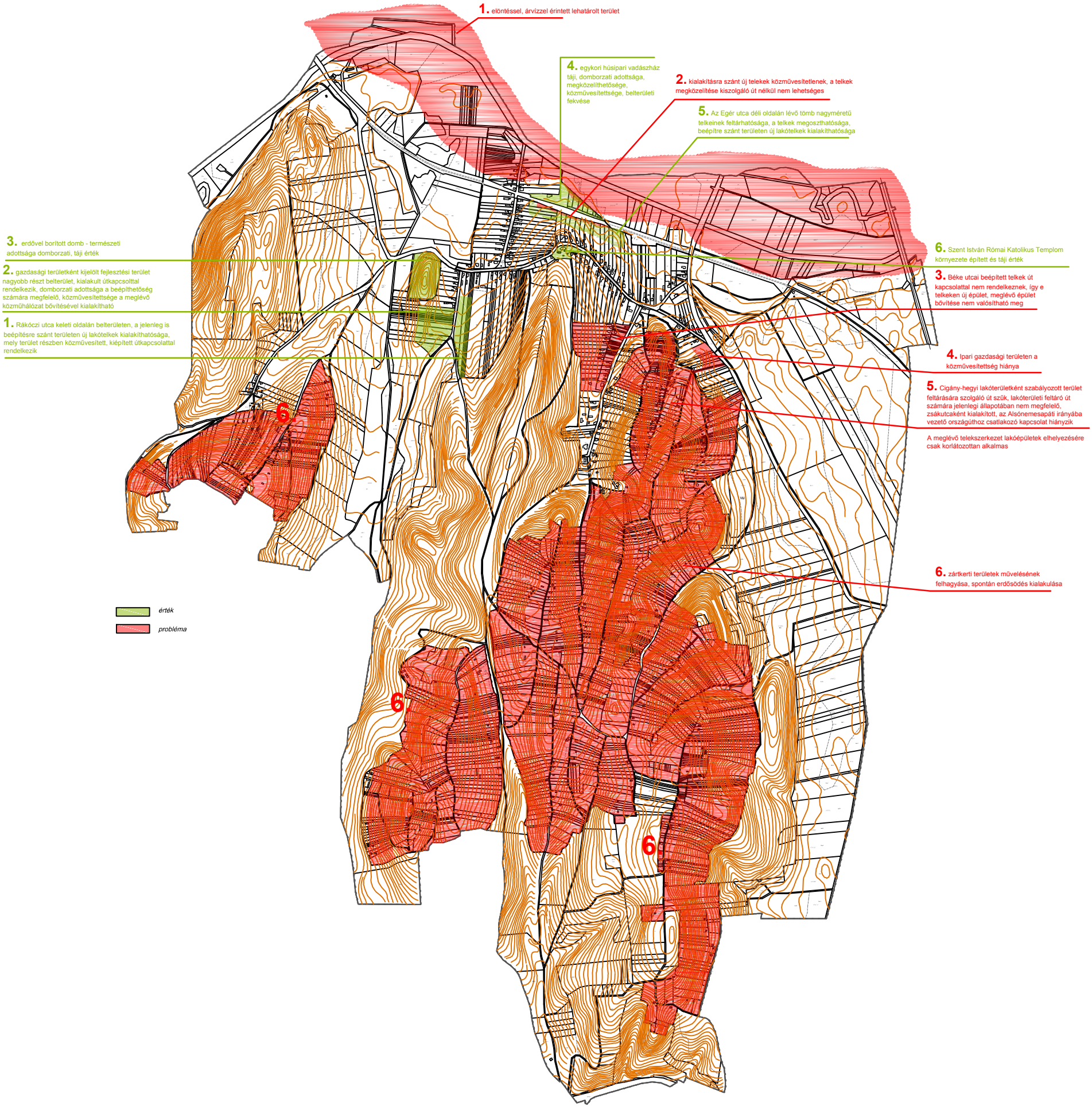

1.10. az épített környezet és az építészeti örökség vizsgálata – örökségvédelmi hatástanulmány

régészet

régészeti örökség védelmére vonatkozó jogszabályok

Nyilvántartott lelőhelyek:

A kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény (a továbbiakban: Kötv.) 8.§ (1.) és 11.§ (2.) bekezdése alapján a nyilvántartott régészeti lelőhelyek általános védelmet élveznek. Azokat kiemelten vagy fokozottan védett régészeti lelőhelyekre sorolják (Kötv. 13. § (3)). Kiemelten védett lelőhelyek kivételes tudományos és országos fontosságúak, míg fokozottan védett lelőhelyek nagyobb tájegységen belül kiemelkedő fontosságúak (Kötv. 13. § (4)).

A településfejlesztés során figyelembe kell venni a következő jogszabályokat:

- A nyilvántartott régészeti lelőhelyeken történő tevékenység, építkezés, engedélyezéshez a Zala Vármegyei Kormányhivatal Építésügyi, Örökségvédelmi, Mérésügyi és Műszaki Biztonsági Főosztály Építésügyi és Örökségvédelmi Osztályát (szakhatóság) kell megkeresni (Kötv. 22. § (1)). Földmunkával járó tevékenység csak szakhatósági engedéllyel végezhető, és az eredeti régészeti leletek megóvása érdekében előzetes régészeti feltárást igényel (Kötv. 22. § (3)).
- A Kötv. 22. §. (3) bekezdése szerint a régészeti lelőhelynek a beruházással kapcsolatos földmunkával érintett részén az örökségvédelmi hatóság által előírt módszerekkel (régészeti megfigyelés, próbafeltárás, illetve teljes felületű megelőző régészeti feltárás) megelőző régészeti feltárást kell végezni.

Régészeti megfigyelés

A Kötv. 22. § (3) bekezdés a) pontja értelmében, ha a tervezett tevékenység nem vagy csak csekély mértékben érinti a nyilvántartott régészeti lelőhelyet és a régészeti örökség elemeit; ha a régészeti örökség elemeinek előfordulása szórványos; ha a beruházással kapcsolatos földmunka mélysége nem éri el a régészeti örökségi elemek jelentkezési szintjét; ha a nyilvántartott régészeti lelőhely beruházással érintett területét korábban földmunkával bolygatták, illetve ha a beruházás műszaki jellege miatt a régészeti feladatellátás más módon nem végezhető el, régészeti megfigyelést kell előírni. A földmunkák közben végzendő régészeti megfigyelés (Kötv. 7. § 36. pont) célja a beruházás földmunkájának régész által a helyszínen történő folyamatos figyelemmel kísérése, szükség esetén a régészeti bontómunka elvégzése és dokumentálása.

Próbafeltárás

A Kötv. 22. § (3) bekezdés b) pontja szerint próbafeltárást lehet előírni, ha előzetes régészeti dokumentáció nem áll rendelkezésre, vagy annak készítéséhez jogszabályban meghatározottak szerint nem végeznek próbafeltárást, továbbá földkiemeléssel nem járó alapozási technikával tervezett beruházás valósul meg, illetve a nyilvántartott régészeti lelőhely jellege, intenzitása, térbeli kiterjedése vagy rétegsora nem ismert.

Teljes felületű feltárás

A Kötv. 22.§ (3) bekezdésének c) pontja alapján teljes felületű feltárás írható elő, amennyiben a beruházással érintett lelőhely vagy lelőhelyrész hazánk múltjának kiemelkedő fontosságú forrása, illetve ha a beruházás történeti városmag területén valósul meg, továbbá – a Kötv. 22.§ (3) bekezdésének d) pontja szerint – ha a feltárás a tudományos ismereteket várhatóan jelentős új eredményekkel gazdagítja.

A hatóság a Kötv. 22.§ (4) bekezdése alapján a régészeti feladatokat a lelőhely különböző részei vonatkozásában eltérően is meghatározhatja. A Kötv. 19. § (3) bekezdés szerint a régészeti feltárások költségeit – a mentő feltárás kivételével – a 10. § (1) bekezdésére figyelemmel annak kell fedeznie, akinek érdekében a feltárás szükségessé vált. A régészeti szakfeladatok elvégzésére jogosult intézményről a Kötv. 20.§ (4) bekezdés és a Kötv. 22.§ (5) bekezdésének b) pontja rendelkezik.

A beruházó költségviselését a Kötv. 19.§ (3) bekezdése írja elő. A Kötv. 19.§ (4) bekezdés értelmében a régészeti feladatellátás hatósági ár alapján végezhető. A hatósági árakat a kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 68/2018. (IV. 9.) Kormányrendeletben (továbbiakban Korm. r.) 8. melléklete tartalmazza.

A földmunkával járó *beruházások előkészítése* során előzetes régészeti dokumentáció (a továbbiakban: ERD) készíthető (Kötv. 22.§ (2) bekezdése szerint), különösen a földterület-kiválasztáshoz és nyomvonal-kijelöléshez; nem nagyberuházás esetén a beruházó feltárásra jogosult intézményt bízhat meg ERD elkészítésével.

Nagyberuházások esetén az örökségvédelmi jogszabályok a tervezés és engedélyeztetés során ERD elkészítését írják elő (Kötv. 23/C § (1) bekezdése). Az ERD feladata a tervezett beruházás teljes területe régészeti érintettségének egyértelmű tisztázása, az érintett lelőhely(ek) jellegének, korának, kiterjedésének és intenzitásának vizsgálata, valamint az ebből következően elvégzendő régészeti feladatellátás formájának, idő- és költségvonzatainak és a feltárásra jogosult intézmények kijelölése. Az ERD készítéséhez műszeres lelőhely-, illetve leletfelderítés, valamint terepbejárás és próbafeltárás kapcsolódik. Az ERD készítésére a kijelölt örökségvédelmi szerv a Kötv. 23/C § (3) bekezdése, valamint az Korm. r. 3.§ (3) bekezdése alapján jelenleg a Nemzeti Régészeti Intézet jogosult. A Nemzeti Régészeti Intézet feltárási projekttervet készít (Kötv. 23/D § (1)-(5) bekezdések), melyet a beruházó véleményezhet, módosítását, kiegészítését javasolhatja, véleményét figyelembe kell venni.

A Nagyberuházásokra vonatkozó további jogszabályi előírás, hogy a Kötv. 23/E (5) bekezdése, és a Korm. r. 43 § (3) bekezdés szerint a Nagyberuházás esetén a kivitelezés során a régészeti feltárások területén kívül régészeti megfigyelést kell biztosítani.

Régészeti érdekű területek:

A Kötv. 7.§ 29. pontja szerint régészeti érdekű területnek, azaz jelenleg nem tényleges, de lehetséges lelőhelynek minősül minden olyan terület, ahonnan régészeti emlék és leletek előkerülése várható. Elsősorban olyan egykori források, a vízfolyások, erek és folyók árvízmentes partvonulatai közelében fekvő területek, melyek korábbi időszakokban megtelepedésre alkalmasak voltak.

Régészeti érdekű területnek számít a már ismert lelőhelyek közvetlen környéke is, mivel a régészeti lelőhelyek kiterjedése általában nem állapítható meg pontosan.

A régészeti örökség védelme érdekében ezért minden esetben különös gonddal kell eljárni az építési és művelési ág változási engedélyek kiadásakor, mivel bármilyen, a föld felszíne alá mélyedő kivitelezési munkával a régészeti örökség elemei pusztulhatnak el.

Váratlanul előkerülő régészeti emlékek:

A váratlanul előkerülő régészeti leletekkel azonnal értesíteni kell a hatóságokat, és azok megőrzéséről gondoskodni (Kötv. 24. § (1)-(5)). A régészeti lelőhelyek megrongálását szankcionálják (Kötv. 82. §).

Örökségvédelmi vizsgálat

településtörténet

Pethőhenye Zalaegerszegtől 10 km-re északkeletre, a Zala folyó jobb partján húzódó hatalmas dombsor oldalában található. Rendkívül kedvező földrajzi fekvésének köszönhetően területe már az őskorban is lakott volt. A Henye-hegyről és a Petőfi Sándor utcából előkerült kőbalták és kőeszközök arról tanúskodnak, hogy az újkőkor idején is lakott volt a környék.

A Kr. e. 14. században északnyugat felől több hullámban támadás érte a Kárpát-medencét, amely véget vetett a kora- és középső bronzkori fejlődésnek. A harcias népességet halomsíros kultúrának nevezi a kutatás, mert vezetőik sírjai fölé gyakran emeltek halmot. A Kr. e. 12. században ugyancsak északnyugat felől egy újabb, az előzővel feltehetően rokon közösség, az urnamezős kultúra népessége érkezett a Dunántúlra. A korábbi századokhoz képest Zala megye egésze benépesült ekkor. A települések többsége falusias jellegű maradt, viszont erődített magaslati településeket is létrehoztak. A késő bronzkori – kora vaskori emlékek minden valószínűséggel a közelben elhelyezkedő, a Nyugat-Dunántúl egyik központi településének számító Zalaszentiván-Kisfaludi-hegy erődítéssel állhatnak szoros kapcsolatban. Nováki Gyula szerint a késő-bronzkori földvárak kisebb körzetek állandóan lakott központjai voltak; az alacsonyabban fekvő, nyíltszíni telepek mezőgazdasági termékekkel látták el a földvárban élőket, támadás esetén a várba menekülhettek, miközben a vár lakói ipari termékeket szereztek be. Bronzkori telep lehetett a Petőhenyétől északnyugatra, a Zala-folyó kanyarulatának déli oldalán, a Zala menti mocsaras területből kiemelkedő domb északkeleti lejtőjének aljában található Pethőhenye, Malom-rét, valamint a Pethőhenyétől nyugatra, az Alibánfai-patak Henyei ágától nyugatra emelkedő

domboldalon fekvő Pethőhenye, Kisfaludi-hegy mellett régészeti lelőhelyen. Ez utóbbi lelőhelyen a településjelenségek mellett előkerült egy majdnem teljesen ép urnatemetkezés, továbbá a mellette elhelyezkedő Gyöngyös alja-dűlő lelőhelyen egy szórthamvas sír is. A település keleti felében napvilágot látott késő bronzkori halomsíros kultúra 3 urna temetkezése temetőre utal a település ezen részén.

A késő vaskornak a Római Birodalom terjeszkedése vetett véget. A Dunántúl teljes területének meghódítása és Pannónia provincia megszervezése Claudius császár uralkodása idején következett be, a Kr. u. I. század közepére. A városok fejlődése a 2. század elején, Vespasianus és Hadrianus uralkodása idején kapott lendületet. Ebben az időszakban a városok száma még viszonylag alacsony volt, a lakosság nagy része falvakban, falusias jellegű településeken (vicus) és villákban élt. Pethőhenye északnyugati részén, a Gyöngyös alja-dűlőben egy 2-3. századi falusias jellegű település virágozhatott egykor a római korban.

Henye neve először a hahóti monostor alapításáról szóló 1234-i hamis oklevélben szerepel, mely szerint a Hahót nem Buzád ágának volt a birtoka. 1266-ban Arnold comes egy szőlőt adományoz Hene völgyében András vasvári kanonoknak. További sorsát egy ideig nem ismerjük, 1373-ban már a Németujváriak tulajdonaként és a kemendi vár tartozékaként tűnik fel újból. 1403-ban Zsigmond király a hűtlen Németujváriaktól elvette Kemend várát és tartozékaival együtt Gersei Petőfi Jánosnak és Tamásnak adta. Így került Henye is vámjával együtt a Pethő-birtokok közé, melyről a településrész a Pethőhenye nevet kapta. A másik birtok a Peleskei Ördögök tulajdona és Peleske vár tartozéka volt, emiatt nevezték Ördöghenyének. A 15. század elején mindkét hely vámszedőhely. Az 1513. évi adólajstrom szerint Henye négy Erdewgh családé 9 adózó jobbágyportával, Pethewhenye pedig Petőké 4 adózó jobbágyportával.

Mindenszentek tiszteletére szentelt templomának papját a források többször név szerint említik: 1333-ban István, 1466-ban Gábor, 1478-ban András, majd 1521-ben Mihály.

1576-ban az oklevelek a települést egy fél portán kívül pusztaként említik, miután a török felégette. A lakosok csak 1690 körül kezdik házaikat újjáépíteni és földjeiket művelni. 1739-től a település a Festetics-család tulajdonába kerül. Az 1770-es összeírásban 13 család, 79 fő, köztük 30 adózó lakja. A 18. században jelentős volt a szőlőhegyekben élő lakosság aránya.

Első katonai felmérés 1782-1785
Forrás: maps.arcanum.com

Az 1900–as évek elején 430 fő lakott a településen. Az alapvetően földművelésből és bortermelésből élő település szempontjából jelentős mozzanat volt a hegyközség megalakulása 1939 szeptemberében. Pethőhenye és Ördöghenye 1943-ig két külön településként működött, a két területet ebben az évben egyesítették, és a Pethőhenye név maradt használatban.

A település régészeti öröksége

A település régészeti örökségének felmérése terepbejárással

Az örökségvédelmi hatástanulmány régészeti szakterületi része a kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 68/2018. (IV. 9.) Kormányrendeletben foglalt tartalmi követelményeknek megfelelően készült. A régészeti lelőhelyekre vonatkozó adatok csak a készítés időpontjában rendelkezésre álló kutatási adatokat tükrözik. Újabb régészeti jelenség, lelőhely esetleges előfordulása nem kizárható, mely új helyzeteket eredményezhet.

Magyarország Alaptörvénye Alapvetésének P) cikke alapján: „A természeti erőforrások, különösen a termőföld, az erdők és a vízkészlet, a biológiai sokféleség, különösen a honos növény- és állatfajok, valamint a *kulturális értékek* a nemzet közös örökségét képezik, amelynek védelme, fenntartása és a jövő nemzedékek számára való megőrzése az állam és mindenki kötelessége."

Kutatási előzmények

A hatástanulmány régészeti szakterületi rész összeállítása során a szakirodalmi adatok mellett a Miniszterelnökség Örökségvédelmi Nyilvántartási Osztálya által vezetett közhiteles nyilvántartásban, a Magyar Nemzeti Múzeum online régészeti adatbázisában (https://archeodatabase.hnm.hu/), valamint a Göcseji Múzeum Adattárában szereplő, Pethőhenye területére vonatkozó nyilvántartott régészeti lelőhelyek adatait vettem figyelembe.

Pethőhenye területe az újkőkor óta lakott hely, melynek köszönhetően régészeti leletekben gazdag környék. Nagyobb mértékű régészeti kutatásokra csupán az elmúlt években az M9-es gyorsforgalmi út építéséhez kapcsolódóan került sor, a korábbi évtizedekben is ismert kiemelkedő leletegyüttes a település területéről. Patay Pál Szentmihályi Imre bejelentése után, 1961. március 13-15. között végzett leletmentő feltárást. A falu délkeleti végén, a Nemesapáti felé vezető út mentén, a Petőfi utca 9. szám alatt földmunkák során leletek láttak napvilágot. Patay Pál a leletmentés során három késő bronzkori urnatemetkezést tárt fel.

Pethőhenye Árpád-kori és középkori története nem csak írott forrásokból ismert. A település központjából kiemelkedő domb tetejére 1999-2001 között emelt Szent István király-templom építése során emberi csontokat, Árpád-kori pénzérmét és faltöredékeket találtak. Szakszerű régészeti kutatásra sajnos nem került sor, az előkerült csontokat egyházi szertartás kíséretében újratemették. A település területéről származik továbbá egy 1593 db, zömmel a 17. századra keltezhető éremből álló leletegyüttes, mely a Magyar Nemzeti Múzeumba került.

Az M9 gyorsforgalmi út Vasvár-Zalaegerszeg (Misefa) szakasz projekthez kapcsolódó előzetes régészeti dokumentáció készítése során a Budavári Ingatlanfejlesztő és Üzemeltető Nonprofit Kft. munkatársai 2018-ban régészeti adatgyűjtést és terepbejárást végeztek Pethőhenyén. A terepbejárás során Pethőhenye településtől nyugatra, a 7364. sz út keleti és nyugati oldalán a Pethőhenye, Kisfaludi-hegy mellett elnevezésű, korábban ismeretlen régészeti lelőhelyet azonosították. 2021 év elején kiegészítő terepbejárást, majd geofizikai felmérést végezetek itt a Várkapitányság NZrt. munkatársai, majd 2021 végén a Göcseji Múzeum régészei próbafeltárást végeztek a település északnyugati-nyugati szélén tervezett gyorsforgalmi út tervezett nyomvonalszakaszán. A terepi kutatások során újabb, római kori lelőhelyet azonosítottak, mely a Pethőhenye – Gyöngyös alja-dűlő elnevezést kapta. A próbafeltárással érintett nyomvonalszakaszon a 2-3. századi falusias római kori településjelenségek – házak, hulladéktároló gödrök – mellett késő bronzkori urnás és szórthamvas temetkezés is előkerült. A Pethőhenye, Petőhelye - Vasút közelében lelőhely (középkori vár) alatt, a domboldal nyugati oldala melletti alacsonyabban fekvő területen 14. századi településjelenségeket is feltártak.

Régészeti terepbejárás

Annak ellenére, hogy a Korm. r. a régészeti terepbejárást csak a beépítésre jelölt területek esetén írja elő, a települési örökségvédelmi hatástanulmány készítésekor a lelőhelyek állapotát ellenőrző, valamint Pethőhenye szerkezeti módosítással érintett területein részleges terepbejárást, illetve helyszíni szemlét végeztem 2024. február 09-én, ahol a vegetáció és a beépítettség nem akadályozta a megfigyelést.

Pethőhenye közigazgatási határán belül nyilvántartott régészeti lelőhelyek közül mindössze a Petőhenyétől északnyugatra, a Nagykanizsa-Szombathely vasút északi oldalán, a Zala-folyó kanyarulatának déli

oldalán, a Zala menti mocsaras területből kiemelkedő domb északkeleti lejtőjének aljában található Pethőhenye, Malom-rét (39377) elnevezésű régészeti lelőhely volt alkalmas terepbejárásra. A lelőhely teljes területét frissen szántották, emiatt közepes intenzitású szóródással, a késő bronzkori kerámiatöredékek jól megfigyelhetőek voltak a felszínen.

Pethőhenye, Malom-rét régészeti lelőhely dél irányból fotózva

A frissen szántott felszínen látható bronzkori kerámiatöredék

Nyilvántartott régészeti lelőhelyek

A régészeti lelőhelyek pontos kiterjedése, intenzitása pusztán felszíni vizsgálatokkal (pl. terepbejárásos lelőhely lokalizáció) csak hozzávetőlegesen állapítható meg. A felszíni lokalizációt erőteljesen korlátozó tényezők (pl. vegetáció, beépítés, elfedés, stb.) miatt számos esetben kizárólag a korábbi megfigyelésekre támaszkodhatunk a régészeti érintettség meghatározásánál. A lelőhelyek pontosabb méretéről, intenzitásáról és jelentőségéről csak régészeti feltárás után lehet pontos információkkal szolgálni.

Pethőhenye település területén található régészeti lelőhelyekről a hatástanulmány készítésének időpontjában az alábbi információkkal rendelkezünk: a település közigazgatási területéről 13 azonosított lelőhelyet ismerünk.

1. Pethőhenye, Malom-rét; A lelőhely azonosítója: 39377
A lelőhely helye, elhelyezkedése: a mellékelt térképen berajzolva
Érintett ingatlanok: Pethőhenye 08/12, 08/14, 08/3 hrsz.
A lelőhely kora és jellege: őskor (késő bronzkor) – település; Árpád-kor – település
A lelőhelyen végzett régészeti tevékenység:
Helyszíni szemle – Frankovics Tibor 2007.
Adatgyűjtés – Straub Péter 2014.
Irodalom: Tóth István Zsolt: Lelőhelybejelentések Zala megyéből, NyTI-2010/2003.; Frankovics Tibor: Jelentés helyszíni szemléről, Pethőhenye, Külső rét, 2007., KÖH 600/1386/2010. Eke István: Előzetes régészeti dokumentáció, Szombathely–Zalaszentiván vasútvonal korszerűsítése, 2014, LLTK/1782/2014, 2014.; Farkas Zsuzsanna: Lelőhelybejelentő adatlapok Pethőhenye településhez, 2009., KÖH 600/2949/2009, 2009.

2. Pethőhenye, Pethőhenye - Vasút közelében; A lelőhely azonosítója: 39383
A lelőhely helye, elhelyezkedése: a mellékelt térképen berajzolva
Érintett ingatlanok: Pethőhenye 342, 344, 352, 350, 348, 346, 057, 056, 058/2, 058/1, 015, 358, 354 hrsz.
A lelőhely kora és jellege: középkor – vár, kolostor

A lelőhelyen végzett régészeti tevékenység:
Adatgyűjtés Valter Ilona 2007.
Adatgyűjtés Koller Melinda 2018.
Irodalom: Tóth István Zsolt: Lelőhelybejelentések Zala megyéből, NyTI-2010/2003.; Valter Ilona: Régészeti lelőhely bejelentések (Zala megye), ZGM Rég. Ad. 382.

3. Pethőhenye, Vámház-dűlő; A lelőhely azonosítója: 57567
A lelőhely helye, elhelyezkedése: a mellékelt térképen berajzolva
Érintett ingatlanok: Pethőhenye 0148/1, 126/1, 127/1, 127/2, 142, 0148/4, 0146, 0134/17, 0129/2, 0133, 0149 hrsz.
A lelőhely kora és jellege: késő középkor – település
A lelőhelyen végzett régészeti tevékenység:
Próbafeltárás – Kvassay Judit, 2007.
Irodalom: Tóth István Zsolt: Lelőhelybejelentések Zala megyéből, NyTI-2010/2003.; Kvassay Judit: Ásatási dokumentáció próbafeltárásról, Pethőhenye, Vámház-dűlő, 2007., KÖH 600/2160/2010.; Farkas Zsuzsanna: Pethőhenye-Vámház-dűlő., KÖH 600/2496/2007.

4. Pethőhenye, Petőfi S.u.9.; A lelőhely azonosítója: 44271
A lelőhely helye, elhelyezkedése: a mellékelt térképen berajzolva
Érintett ingatlanok: Pethőhenye 1848/2, 158, 1853/2, 155, 156, 157, 1854/2, 1846/3, 161, 1862/4, 1862/3, 1861/2, 1860/2, 1858/2, 1857/2, 1856/4, 1856/3, 1855/2, 1852/2, 1851/2, 1850/2, 159, 1849/2, 1848/1, 1849/1, 1862/1, 1861/1, 1860/3, 1858/1, 1857/1, 1856/2, 1856/1, 1855/1, 1854/1, 1853/1, 1852/1, 1851/1, 1850/1 hrsz.
A lelőhely kora és jellege: őskor (neolitikum) – település; őskor (kora vaskor) – település
A lelőhelyen végzett régészeti tevékenység:
Ásatás – Patay Pál 1961.
Irodalom: Patay Pál: Jelentés a Pethőhenyén végzett leletmentésről 1961., MNM.Rég.Ad.: IV.1961/83., 1961.; Patay Pál: Leletmentési dokumentáció, Pethőhenye-Petőfi S. u., 1961., MNM.Rég.Ad.: XI.272/1961., 1961.; Patay Pál: A Pethőhenyei leletmentő ásatás naplója, ZGM Rég. Ad. 136.; Tóth István Zsolt: Lelőhelybejelentések Zala megyéből, NyTI-2010/2003.; Klinger László: Zala megyei adatfelvételi lapok, KÖH 600/1833/2004.

5. Pethőhenye, Kisfaludi-hegy mellett; A lelőhely azonosítója: 94881
A lelőhely helye, elhelyezkedése: a mellékelt térképen berajzolva
Érintett ingatlanok: Pethőhenye 057, 056, 058/2, 058/1, 015, 358, 354, 02/2, 03, 030, 036/1, 038/5, 038/6, 038/7, 039, 04/1, 038/10, 038/8, 038/9, 042/16, 042/17, 042/18, 054/5, 054/6, 055/5, 055/6, 359/1, 359/2, 364/1, 364/2, 365/1, 365/2, 04/2, 04/11, 042/2, 042/4, 04/3, 04/4, 055/3, 055/4, 355, 356, 357, 360, 361, 362, 363, 366, 368, 367/1, 367/2
A lelőhely kora és jellege: őskor (rézkor, bronzkor) – telep, Árpád-kor – telep, kora újkor – telep
A lelőhelyen végzett régészeti tevékenység:
Próbafeltárás – Koller Melinda 2018.
Terepbejárás – Melis Eszter 2018.
Terepbejárás – Koller Melinda 2018.
Próbafeltárás – Simmer Lívia 2021.
Irodalom: Koller Melinda: ERD-M9 gyorsforgalmi út, Vasvár-Zalaegerszeg (Misefa) szakasz, KSZ-8/150(2018), 2018.; Melis Eszter: Jelentés (ERD) - Zalaegerszeg keleti vízbázisáról ellátott települések ivóvízminőség javítása. Budavári Ingatlanfejlesztő és Üzemeltető Nonprofit Kft., KSZ-82/379 (2018).; Tokai Zita Mária: M9 autóút Vasvár-Zalaegerszeg, TKF-73/1201(2022), 2022.

6. Pethőhenye, Pethőhenye 1.; A lelőhely azonosítója: 68753
A lelőhely helye, elhelyezkedése: a mellékelt térképen berajzolva
Érintett ingatlanok: Pethőhenye 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 295/5, 297, 298, 299, 300, 301, 303, 061/3, 285, 286, 287, 288, 289,

290, 295/4, 295/6, 131/5, 131/3, 92/4, 92/2, 131/1, 92/3, 296, 131/9, 295/2, 131/2, 131/8, 292, 291, 293, 295/1, 0121 hrsz.
A lelőhely kora és jellege: ismeretlen kor – település
Irodalom: Farkas Zsuzsanna: Lelőhelybejelentő adatlapok Pethőhenye településhez, 2009., KÖH 600/2949/2009, 2009.

7. Pethőhenye, Henye-hegy 8.; A lelőhely azonosítója: 68751
A lelőhely helye, elhelyezkedése: a mellékelt térképen berajzolva
Érintett ingatlanok: Pethőhenye 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2161, 2130/2, 2131/1, 2132, 2133, 2135, 2136, 2138, 2140, 2141, 2142, 2143/1, 2144, 2145, 2146/2, 2147, 2148, 1978, 2149, 2150, 2151, 2152, 2154, 2155, 2156, 2158, 2159, 2160, 1976, 1989, 1979, 1980, 1981, 1988, 1987, 1985, 1990, 1992, 1994, 1997, 1995, 2146/1, 2008, 2000, 1998, 2014/1, 2012, 2014/2, 2016, 2018, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2031, 2122, 2123, 2124, 2125, 2143/2, 2017, 2013, 2010, 2009, 2006, 2005, 2003, 2002, 2099, 2034, 2035, 2036, 2043, 2134, 2131/2, 2044, 2045, 2046, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053 hrsz.
A lelőhely kora és jellege: őskor, középkor – település
Irodalom: Farkas Zsuzsanna: Lelőhelybejelentő adatlapok Pethőhenye településhez, 2009., KÖH 600/2949/2009, 2009.

8. Pethőhenye, Templom; A lelőhely azonosítója: 68747
A lelőhely helye, elhelyezkedése: a mellékelt térképen berajzolva
Érintett ingatlanok: Pethőhenye 295/4, 295/5, 295/6, 83, 84, 79, 80, 93, 94, 95, 96, 82, 131/5, 92/4, 131/1, 92/3, 131/9, 131/2 hrsz.
A lelőhely kora és jellege: ismeretlen kor – település
Irodalom: Farkas Zsuzsanna: Lelőhelybejelentő adatlapok Pethőhenye településhez, 2009., KÖH 600/2949/2009, 2009.

9. Pethőhenye, Ördöghenye; A lelőhely azonosítója: 68741
A lelőhely helye, elhelyezkedése: a mellékelt térképen berajzolva
Érintett ingatlanok: Pethőhenye 89, 83, 84, 81, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 90, 21/5, 21/2, 58, 57, 56, 55/1, 22, 23, 24, 21/3, 21/1, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 5/2, 85, 86, 87, 92/4, 5/1, 92/2, 19, 20, 34, 35, 36, 49, 25, 26, 27, 28, 48, 29, 30, 31, 32, 33, 37, 38, 39, 47, 40, 46, 52, 53, 54, 50 hrsz.
A lelőhely kora és jellege: középkor – település, falu
Irodalom: Farkas Zsuzsanna: Lelőhelybejelentő adatlapok Pethőhenye településhez, 2009., KÖH 600/2949/2009, 2009.

10. Pethőhenye, Gyöngyös alja-dűlő; A lelőhely azonosítója: 98777
A lelőhely helye, elhelyezkedése: a mellékelt térképen berajzolva
Érintett ingatlanok: Pethőhenye 055/6, 047/1, 059/4, 055/2, 059/3, 059/5 hrsz.
A lelőhely kora és jellege: őskor (rézkor) – sír; őskor – település; római kor – település; középkor – település
A lelőhelyen végzett régészeti tevékenység:
Terepbejárás – Tokai Zita Mária 2021.
Geofizikai mérés – Nagy László 2021.
Próbafeltárás – Simmer Lívia 2021.
Irodalom: M9 autóút Vasvár-Zalaegerszeg [TKF-73/1201(2022)]

11. Pethőhenye, Rákóczi Ferenc utca déli vége; A lelőhely azonosítója: 98779
A lelőhely helye, elhelyezkedése: a mellékelt térképen berajzolva

Érintett ingatlanok: 055/3, 055/4, 363, 366, 368, 055/5, 364/2, 365/2, 367/2, 047/1, 059/1, 059/4, 060, 339, 341 hrsz.
A lelőhely kora és jellege: kora újkor – település
A lelőhelyen végzett régészeti tevékenység:
Terepbejárás – Tokai Zita Mária 2021.
Irodalom: M9 autóút Vasvár-Zalaegerszeg [TKF-73/1201(2022)]

12. Zalaszentiván, Sarok-rét; A lelőhely azonosítója: 34561
A lelőhely helye, elhelyezkedése: a mellékelt térképen berajzolva
Érintett ingatlanok: Pethőhenye 019, 016, 022/3, 025/4 hrsz.
A lelőhely kora és jellege: őskor, középkor – település
A lelőhelyen végzett régészeti tevékenység:
Terepbejárás – Frankovics Tibor
Adatgyűjtés – Straub Péter 2014.
Irodalom: Frankovics Tibor Jelentés a Zalaszentiván környékén végzett terepbejárásról 1991.; Eke István: Előzetes régészeti dokumentáció, Szombathely–Zalaszentiván vasútvonal korszerűsítése, 2014. LLTK/1782/2014., 2014.

13. Alibánfa, Alibánfa 6. A lelőhely azonosítója: 68869
A lelőhely helye, elhelyezkedése: a mellékelt térképen berajzolva
Érintett ingatlanok: Pethőhenye 0140/14, 0144, 0146, 0152 hrsz.
A lelőhely kora és jellege: középkor – település, templom
Irodalom: Farkas Zsuzsanna: Lelőhelybejelentő adatlapok Alibánfa településhez, 2009. KÖH 600/3015/2009.

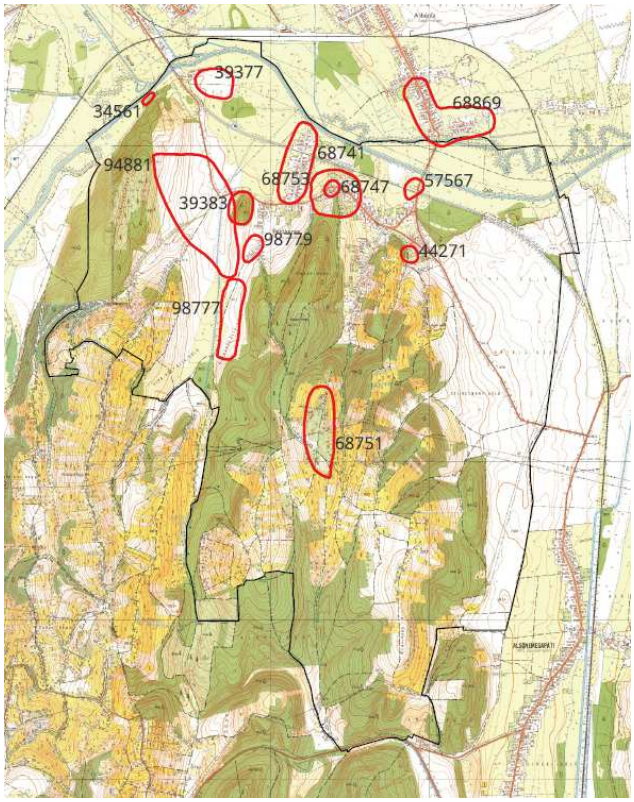

Ismert régészeti lelőhelyek Pethőhenye közigazgatási területén – EOV térképlapon

településszerkezet, település arculatát meghatározó beépítés

A község településszerkezetét alapvetően meghatározta a domborzati adottság, a dombok északi lábánál és a Zala folyó völgye között a beépítésre alkalmas területek elhelyezkedése. A korábban két kis településből, Ördöghenye és Petőhenye községrész összeépítésével létrejött Pethőhenye település, melynek szerkezetébe jelentős változást jelentett az 1960-as években megvalósított vasúti nyomvonalak korrekciója, a községet érintő vasútvonal megszűnése. Ennek következtében a korábban csak Alibánfa és Alsónemesapáti irányából megközelíthető falu a vasúti nyomvonalon és hídon keresztül Zalaszentiván felől is megközelíthetővé vált, mely útvonal Zalaegerszeg irányába a legközelebbi elérhetést biztosította.

A falu szerkezetének gerincét a három települési irányt összekötő állami kezelésben lévő út a Hunyadi, a Szabadság, illetve Petőfi utcák alkotják. E szerkezeti gerincre fűződik fel további három utca, déli irányba a dombok közötti völgyek felé a Rákóczi és Béke utcák, a Dózsa utca pedig északi irányba Zala völgye felé jött létre. A falu telekszerkezete a jelentős szintkülönbségekkel rendelkező terepadottságok ellenére szabályos szalagtelkes rendszert alkot. A zalai településekre, de ennél nagyobb területen, a Rábától délre lévő településeken jellemző, hogy a beépítés, az épületek halmaza szűk területen, keskeny utak mentén helyezkedik el, ahol az épületek minden esetben előkertekkel kerülnek elhelyezésre. Az előkertek méretét befolyásolja a telek és a közterület kapcsolatának domborzati adottsága, de jellemzően szűk, az általános 5 m-nél kisebb előkertek jöttek létre. E beépítési mód eredményeként az épületek egymáshoz közel zárt közeget alkotva kerültek elhelyezésre.

A beépítési mód a szalagtelkes rendszernek megfelelően oldalhatáron álló, mely építési mód esetén az épületek elhelyezésének gyakorlata a következő:

- észak - dél irányú utca mentén a telek északi oldalhatárán jön létre a beépítés,
- kelet - nyugat irányú utca esetében az épületet a telek magasabban fekvő részén helyezik el, így ennek következtében a domborzattól függően az épület a keleti vagy a nyugati telekhatár mentén kap helyet.

A falu építészeti örökségét a szalag telkeken kialakított egytraktusos hosszházak jellemzik. Az építési mód a XX. század folyamán folyamatosan megváltozott, a hosszházak utcafronton egy további szobával egészültek ki és így létre jöttek a hajlított házak. Nem jellemző, de néhány telek esetében előfordul, hogy az 1 traktusos hosszház utcával párhuzamosan több szobával kialakítva került elhelyezésre. Helyenként, de nagyon kis számban a XX. század közepe előtt megjelenik a kéttraktusos, jellemzően kontyolt fedéssel rendelkező lakóépület, mely építési mód folytatása a 1960-as évektől kezdődően az utca irányába két szobával rendelkező a sátortetős lakóház.
Az 1970-es évek második felétől új épülettípusként nagyobb épülettömeggel és magassággal kialakított kétszintes épületek valósulnak meg, mely épület típusok közül a faluban a tetőtér beépítéssel rendelkezők jelennek meg. Az ezred fordulót követően megjelenő épülettípusok, az alacsony hajlásszögű tetőzettel kialakított úgynevezett mediterrán ház és a lapos tetővel kialakított modern építészeti stílus nincs jelen a faluban. A falu építészeti arculata nem egységes, az előzőekben említett épülettípusok egymás mellettisége jellemzi.

A község két közösségi épülete, az önkormányzati közösségi ház, valamint régi vasút nyomvonalától északra található vadászház a lakóépületek léptékéből és minőségéből kiemelkedő. A lakóterületben elhelyezkedő közösségi épület a környezetéhez szervesen illeszkedik.

műemléki és helyi védelem, szakrális épületek, építmények

műemlék

Az E-tér adatszolgáltatásban a község Római Katolikus temploma műemlékként jelölt, ugyanakkor az adatszolgáltatás sem a műemlék számát, sem a műemlék telkét, sem pedig a műemléki környezetet nem tartalmazza. A terv készítés során a műemléki hatóság a templom műemlékké nyilvánításáról pontos információt nem tudott szolgáltatni.

A templomról a meglévő és korábbi építményekről tudjuk, hogy jelenlegi templom helyén románkori templom maradványai voltak, a templom melletti harangtorony a XIX-XX. századforduló időszakából származik. A jelenlegi templomot Makovecz Imre tervezte.

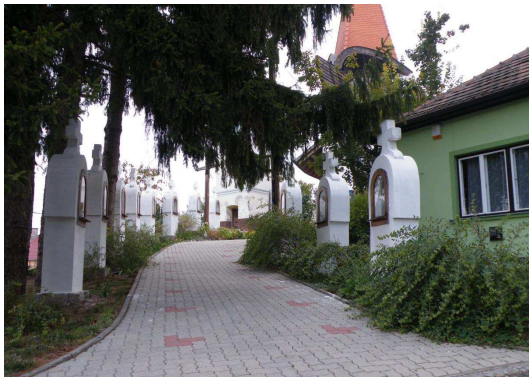

Kálváriák a templomot nyugat felől feltáró út mentén

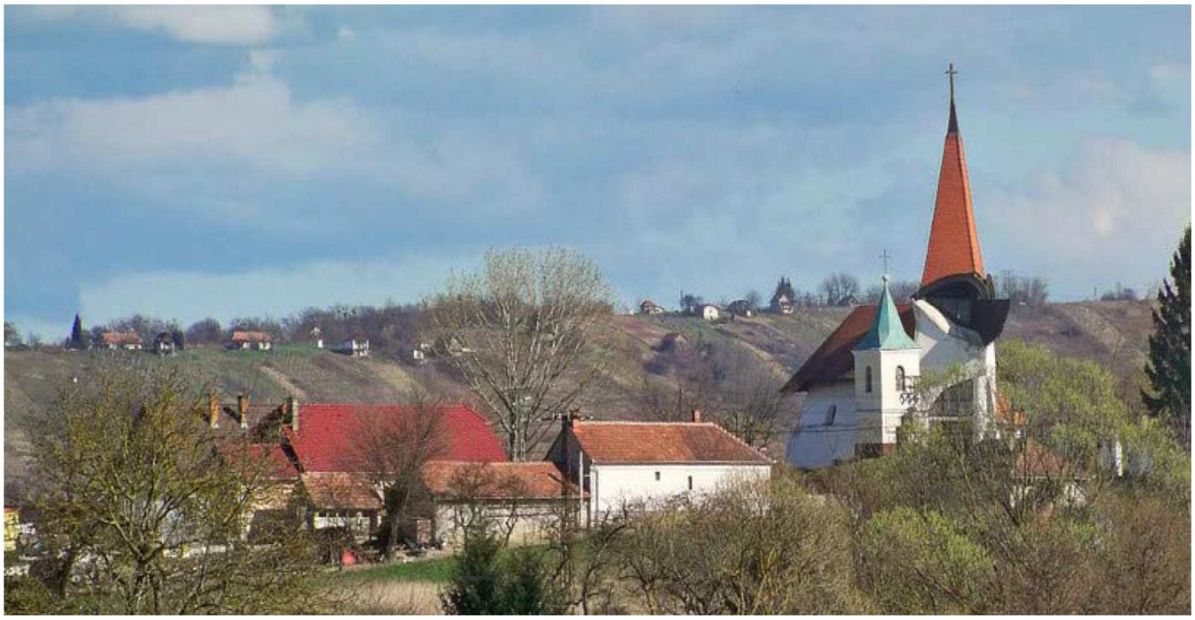

Makovecz Imre tervei alapján épült Szent István Király Római Katolikus templom

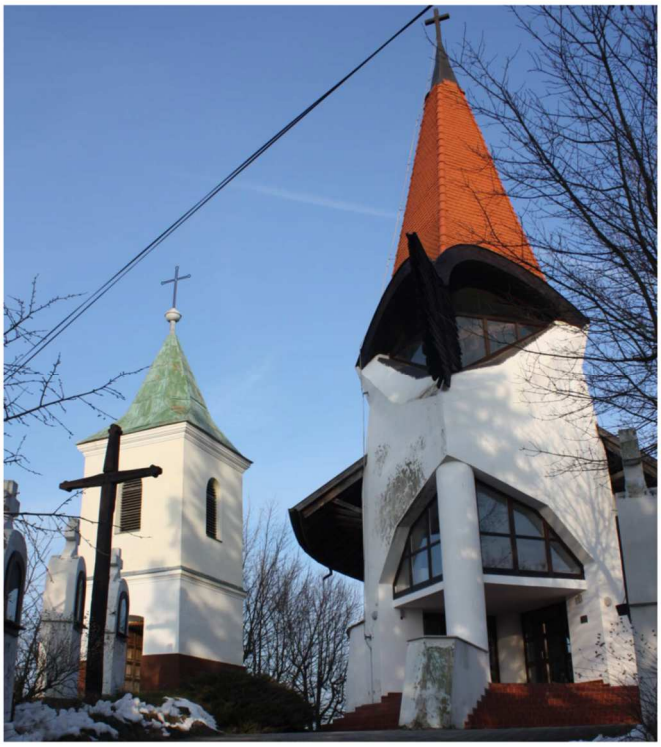

helyi védett építészeti érték

A településkép védelméről szóló 7/2019. (VIII.30.) számú önkormányzati rendelet a helyi védett épületekkel kapcsolatban rendelkezik, ugyanakkor a rendelet nem nevesít helyi védelemmel rendelkező építményeket, épületeket.

szakrális épületek, építmények

A településkép-védelméről szóló rendelet az előzőek alapján nem nevesít helyi védelemmel rendelkező építményeket, ugyanakkor a község arculati kézikönyve részletes ismertetést tartalmaz a szakrális építményekről. A községben található szakrális építmények a műemléki védelemmel rendelkező templomon kívül, a templomtól északra, a műemléki telken elhelyezkedő, feltételezhetően a 19. század végén, vagy 20. század elején épült harangtorony, valamint a templom környezetében elhelyezett stációk. A község központjában található templom környezetén kívül több betonból készült kőkereszt, korpusz, valamint a faluháztól északra a közterületen egy szoborfülke található.

Alsónemesapáti iránya felőli kőkereszt

Zalaszentiván iránya felőli kőkereszt

Hunyadi utca mentén található kőkereszt

A templomtól keletre található kőkereszt

Faluháztól északra lévő szoborfülke

A település arculati kézikönyve nem említi a Cigány-hegy zártkerti részen található 19. századi közepén már állt borona pince. Javasoljuk, hogy az épület és a korábbiakban említett szakrális emlékek – kőkeresztek, és a szoborfülke – helyi építészeti védelmet kapjon, melyről a településkép- védelméről szóló önkormányzati rendeletben kell rögzíteni.

1.11. környezetiállapot-jellemzők

[1. melléklet a 419/2021. (VII. 15.) Korm. rendelet alapján]

3. k) Környezetvédelem

Pethőhenye község Zala vármegyében, a Zalaegerszegi járásban, Zalaegerszegtől észak-keleti irányban mintegy öt kilométernyi távolságban található település.

1. ábra A település elhelyezkedése (GoogleEarth)

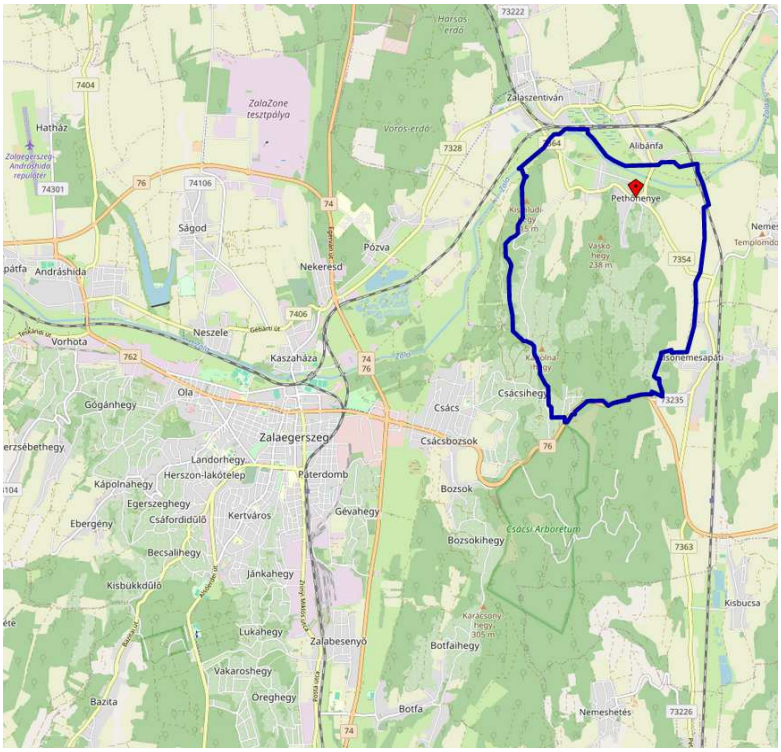

2. ábra Pethőhenye és közigazgatási területe (OpenStreetMap)

A település közigazgatási területe a Zalai-dombság területén, a Felső-Zala-völgy és Egerszeg-Letenyei-dombság kistájakon helyezkedik el.

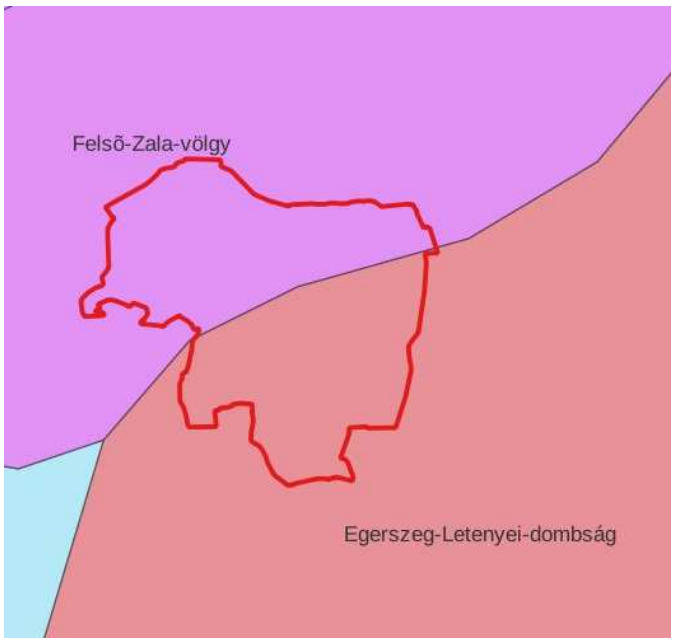

3. ábra A település elhelyezkedése

1. **Domborzat**

ÉK-DNy-i irányban elrendeződött ÉNy-DK-i irányú) árkos vetődésben kialakult aszimmetrikus eróziós teraszos völgy a Zalaidombvidék É-i peremén.

jellemző vonása, hogy 200-800 m széles, feltöltött völgysíkja a folyás mentében fokozatosan kiszélesedik, s a rácsos vetődések kereszteződésében (a mellékpatakok torkolatában) 1-2 km széles völgytágulatokká fejlődik.

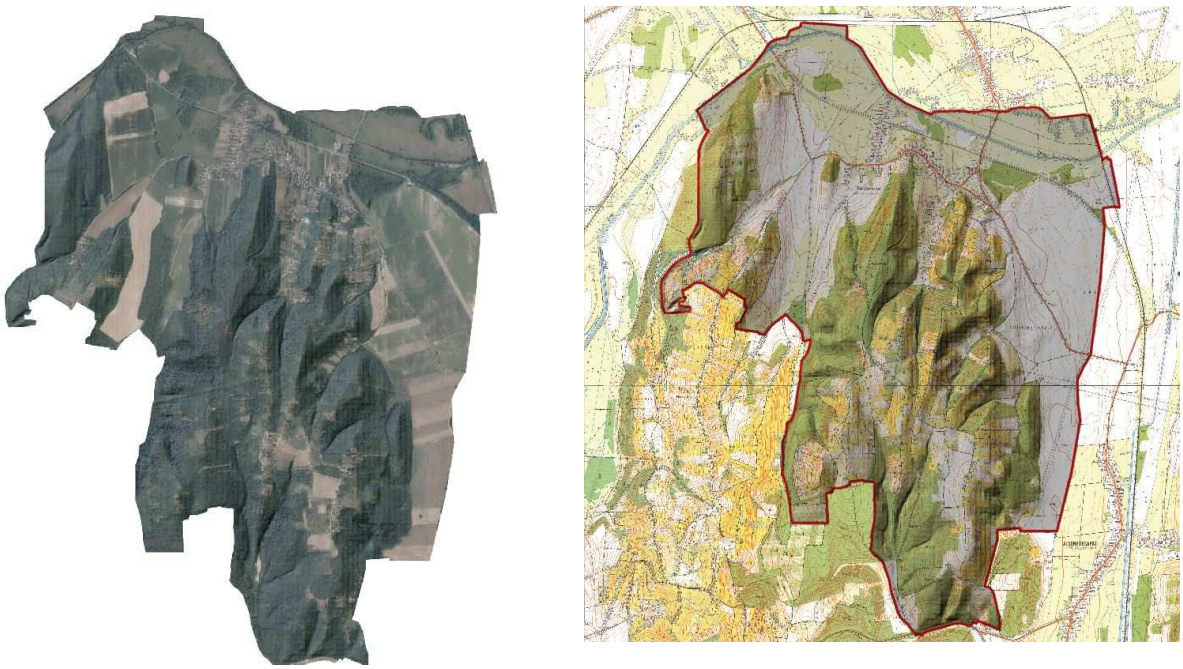

4. ábra A település domborzata

2. Földtan, talaj

A medencealjzatot elsősorban jelentős mélységbe süllyedt triász karbonátos képződmények alkotják. Erre nagy vastagságban késő-miocén kőzetek és késő-pannon üledékek települtek. A völgy kialakulása a Rába kemenesháti legidősebb hordalékkúpjának építésével egyidejűleg az alsó-pleisztocénban kezdődött, s lényegében a pleisztocén és a holocén folyamán ment végbe. A Felső-Zala-völgy tehát az Ős-Rába elhagyott völgye, amelyet a középpleisztocén végétől a Zala formál.

5. ábra A térség földtani térképe

A település területén jellemzően felső-pannóniai Tihanyi F. homok ($^{t}Pa_2^{h}$) és holocén folyóvízi üledék ($_{f}Qh$), lelhető fel.

A település területére elsősorban a barna erdőtalajok (agyagbemosódásos), valamint a réti talajok, illetve földes kopárok jellemzők.

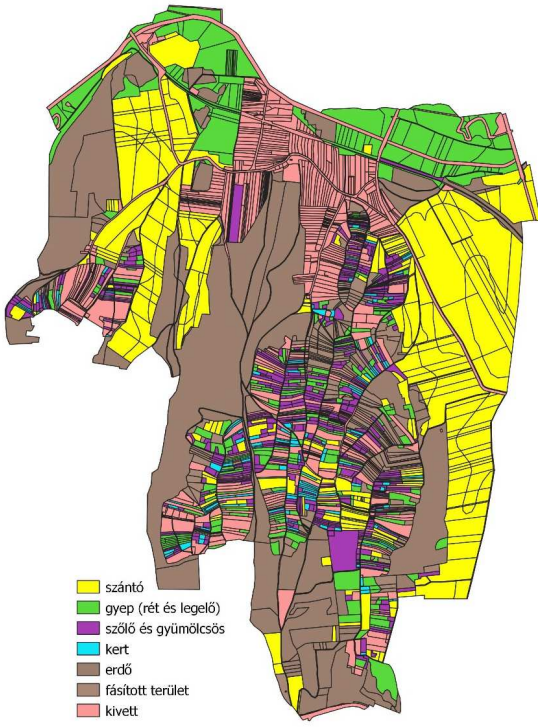

6. ábra Területhasználatok a településen

3. Éghajlat, vízrajz, vízvédelem

Mérsékelten hűvös-mérsékelten nedves éghajlatú.
Évente mintegy 1950 óra napsütés valószínű; ebből nyáron 760, a téli évnegyedben mintegy 180-190 órán át süt a Nap. Az évi középhőmérséklet 9,8°C körüli. A nyári abszolút hőmérsékleti maximumok sokévi átlaga 33,0 °C. A téli minimumok átlaga-17,0 °C körüliek.
Az évi csapadékmennyiség 700 mm körüli, ebből a nyári félévben 450 mm hull.
Az uralkodó szélirány az É-i, illetve a D-i. Az átlagos szélsebesség 3 m /s.
Felszíni víz:
Zala völgye az országhatártól a Széplak-patak torkolatáig, ill. Zalabérig tartozik a kistájhoz. A vízfelesleg Ny-ról K-re csökken.
Az árvizek időszaka a kora nyár, a kisvizeké a nyár vége. A völgy nagyobb része és a mellékpatakok torkolati völgyszakasza ártér.
A települést a Zala folyó és mellékfolyásai érintik.
A település területén kettő nyilvántartott forrás található, a Csillag-hegyi forrás és a csillag-hegyi 2. forrás.

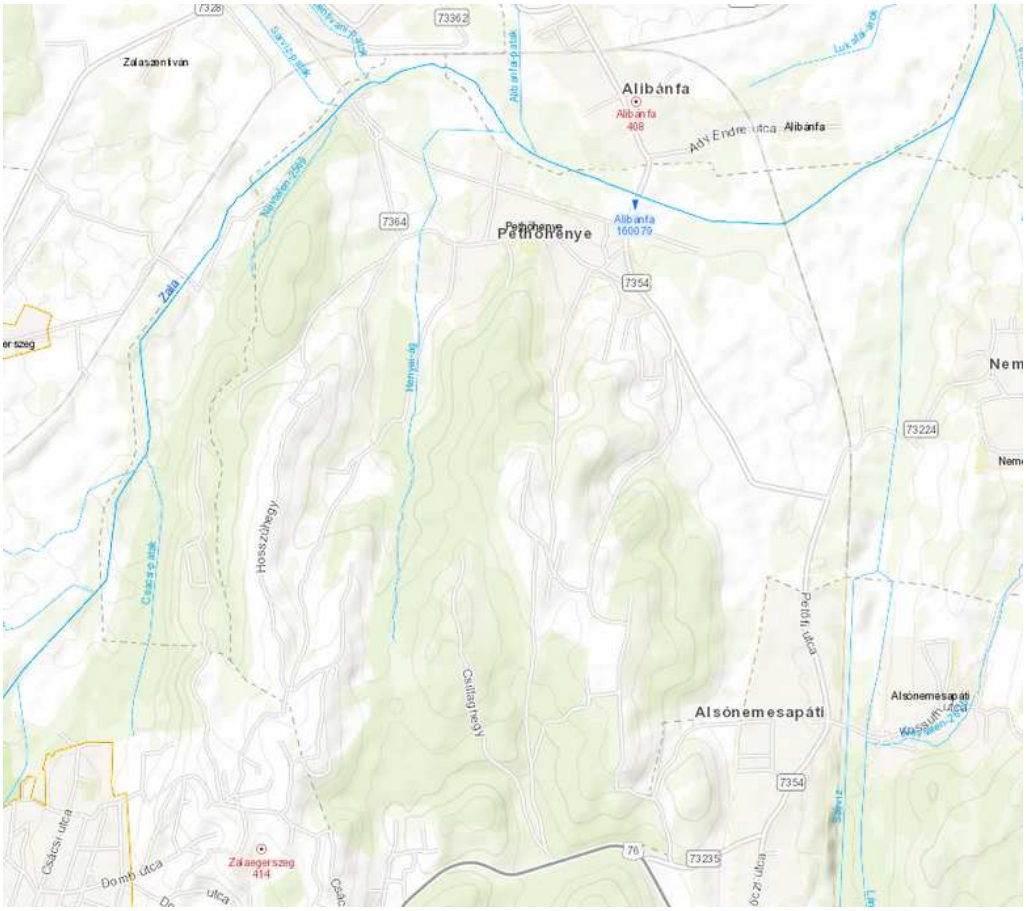

7. ábra A település felszíni vizei

Felszín alatti víz:
A talajvíz 2-4 m között mindenütt elérhető. Kémiailag kalcium-magnézium-hidrogén-karbonátos jellegű. A rétegvizek mennyisége csekély.

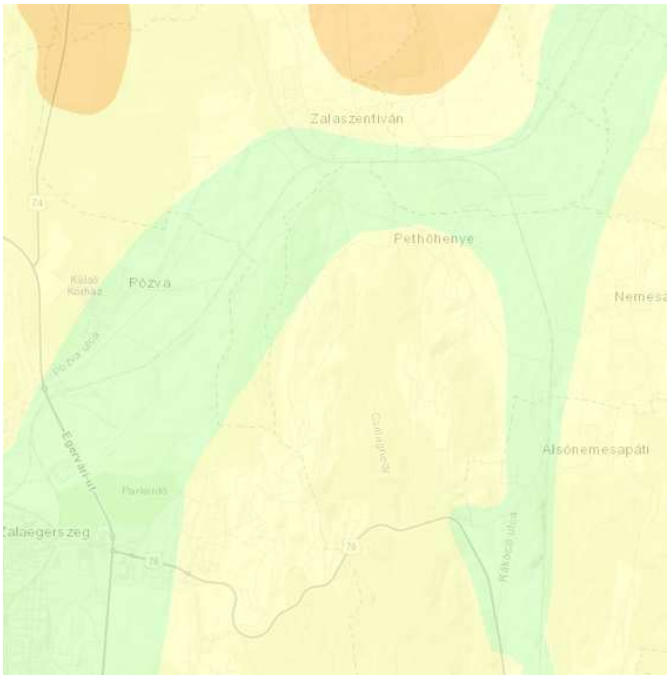

8. ábra Nyugalmi talajvízszint

Pethőhenye közigazgatási területe a felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területeken levő települések besorolásáról szóló 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet melléklete szerint fokozottan-, illetve kiemelten érzékeny besorolású.
A települést a Nemesapáti Körzeti vízbázis (előzetesen valószínűsített) és a Zalaegerszeg Keleti (kijelölt) vízbázis védőövezetei érintik.

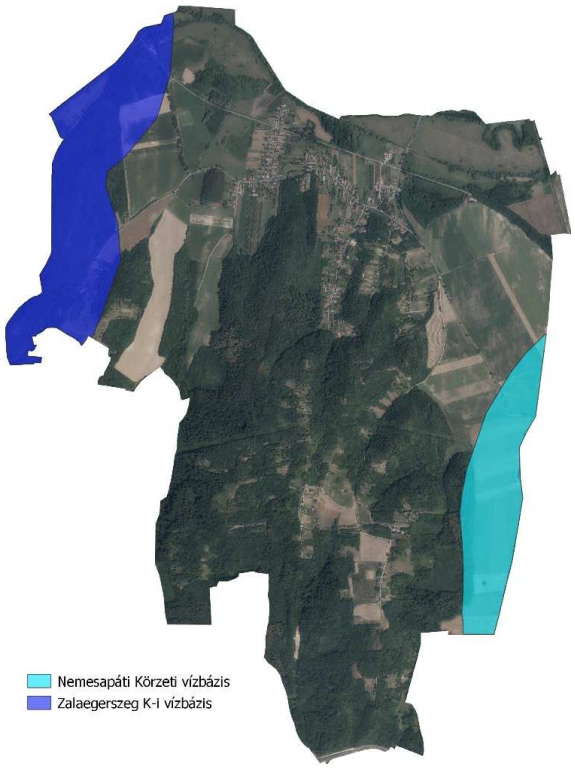

9. ábra A települést érintő vízbázisok elhelyezkedése

A településen a közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatba bekötött lakások aránya 80,5%.

10. ábra A közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatba bekötött lakások aránya, 2021 (KSH)

Nagylétszámú állattartás a településen nem történik. Talaj és talajvízvédelem szempontjából kedvezőtlen, kockázatos üzem a meglévő állattartó telep és a hozzá tartotó trágyatároló.

3. levegőtisztaság-védelem

A levegő minőségének egyik meghatározó tényezője a települési légszennyezési kibocsátás. A többi településhez hasonlóan a légszennyezőanyag kibocsátások elsősorban a lakossági és közületi gázfelhasználáshoz, a közlekedésből adódó levegőszennyezéshez, valamint az ipari létesítményekhez és szolgáltatói tevékenységekhez kötődnek, melynek hatásait tompíthatja, illetve ronthatja az adott település környezeti adottsága.

Levegőminőség szempontjából érzékeny területnek tekinthető az országos jelentőségű természetvédelmi terület. Az érzékeny természeti területekre vonatkozó szabályokról 2/2002. (I. 23.) KöM-FVM együttes rendeletben nem szerepel a település.

A település közigazgatási területére a levegőterheltségi szint határértékeiről és a helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsátási határértékeiről szóló 4/2011. (I. 14.) VM rendelet alapján meghatározott határértékek vonatkoznak.

A légszennyezettségi agglomerációk és zónák kijelöléséről szóló 4/2002. (X. 7.) KvVM rendelet 1. sz. melléklete alapján a 10. (Az ország többi területe) légszennyezettségi zónába tartozik, ahol a:

- kén-dioxid: F
- nitrogén-dioxid:F
- szén-monoxid: F
- szilárd (PM10): E

A kén-dioxid, nitrogén-dioxid és szénmonoxid tekintetében a légszennyezettség az alsó vizsgálati küszöböt nem haladhatja meg, szilárd szennyezés esetén pedig a felső és alsó vizsgálati küszöb között lehet.

A közúti közlekedésből adódó légszennyezést a 7364 j. Pethőhenye-Zalaszentiván összekötő út forgalma okozza. A 7354 j. Alsónemesapáti-Alibánfa összekötő út csak kis szakaszon érinti a település belterületét.

A légszennyezés tekintetében az országos közutak 2022. évre vonatkozó keresztmetszeti forgalmi adatainak felhasználásával megvizsgáltuk a közlekedésből adódóan a településre jellemző levegőállapotot.

A gépjárművekre vonatkozó kibocsátási normák alapján a vizsgált útszakaszon áthaladó járművek teljes légszennyező anyag kibocsátását a következő táblázat részletezi.

Kibocsátás [mg/s m]	CO	CH	NO_2	SO_2	PM
7364 út	0,0622	0,0095	0,0093	0,0000	0,0008

A fenti kibocsátási adatok alapján valamennyi szennyezőanyag tekintetében megállapítottuk, hogy azok mértéke az érvényben lévő határértékeket (4/2011. (I. 14.) VM rendeletben foglaltak) a lakóterületeken nem haladja meg. A vizsgált útszakaszokat a 2. Térkép ábrázolja.

1. Térkép A település (fő) közlekedési vonalai

A település közigazgatási területén egy légszennyező forrás (diffúz forrás) üzemel (kis létszámú szarvasmarha telep létesítményei), ami elsősorban szagterhelést jelent.

Az üzemi és szolgáltató létesítmények légszennyező tevékenységeire és a légszennyező forrásokra 306/2010.(XII.23.)Korm. rendelet vonatkozik, az általuk kibocsátható légszennyező anyagok határértékeit pedig a 4/2011.(I.14.)VM rendelet állapítja meg. Káros mértékű, azaz határérték feletti légszennyezést a helyhez kötött források, a jelenleg ismert állapotban nem okoznak.

Egységes környezethasználati engedéllyel rendelkező vállalkozás nem található a településen.

A településen levegőterhelést jelentenek még a lakossági fűtés során jelentkező kibocsátások. Számottevő lehet a vegyes tüzelés használata is melynek várható következménye a légszennyezés időszakos emelkedése.

Ezek a lokális és nem folyamatosan jelentkező hatások a település levegőjének minőségét alapvetően nem befolyásolják, azonban megszüntetésükre intézkedéseket kell kidolgozni.

Az allergén gyomnövények főként az utak mentén lévő árkokban fordulnak elő, melyek gyérítése az árkok, útpadkák és zöldfelületek rendszeres kaszálásával történik.

4. zaj- és rezgésterhelés

A település zajhelyzetének vizsgálata során – mint minden település vizsgálata során – három fő területre kell kitérni, melyek a közlekedés, az ipari/gazdasági tevékenységek, valamint a kulturális- és szórakoztatóipar.

A közúti közlekedési forgalom okozta zajterhelést a zajkibocsátási határértékek megállapításának, valamint a zaj- és rezgéskibocsátás ellenőrzésének módjáról szóló 93/2007. (XII. 18.) KvVM rendelet 4. § (2) alapján határoztuk meg.

Vizsgálatunk során „AZ ORSZÁGOS KÖZUTAK 2022. ÉVRE VONATKOZÓ KERESZTMETSZETI FORGALMA” c. Magyar Közút KHT. kiadványát vettük alapul.

A közúti közlekedés zajhatásait a 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet rendeletben meghatározott zajterhelési határértékekkel hasonlítottuk össze. A zajterhelést (LA_{eq}) a referenciatávolságban (út középvonalától mért 7,5m) határoztuk meg.

$L_{Aeq}(7,5)_{g,s,t,j,}$ [dB]	7364. út	Határérték a környező lakóterületen [dB]
M_{nappal}	55,4	60
$M_{éjszaka}$	47,3	50

Az üzemi vagy szolgáltató jellegű létesítmények zaja lokálisan hat, a lakosságnak egy részét érinti.

A települést érintő, zajvédelmi problémát okozó rendezvények, események ritkán kerülnek megrendezésre.

5. sugárzás védelem

A természetes háttérsugárzás Magyarországon egy embert átlagosan 2,4 mSv/év effektív dózissal terhel. A testünket érő sugárzás származhat a világűrből, a talajból, a növényekből, élelmiszerekből, környezetünk tárgyaiból, vagy akár a saját testünkből is.

Az országon belül a geológiai viszonyoktól, az időjárástól, a táplálkozástól függően akár két-háromszoros különbségek is lehetnek a háttérsugárzás mértékében. Mértéke, hatása települési szinten nem befolyásolható. Élettani hatás szempontjából, a távvezetékeknek két jellemzőjét kell figyelembe venni a villamos és a mágneses terét.

A villamos térerősség nagyságát a feszültségszinten kívül egyéb körülmények is befolyásolják:

- a vezetékek föld feletti magassága
- a fázisvezetők és védővezető geometriai elrendezése
- magas objektumok pl.: fasoros árnyékolás jelentősen csökkenti a térerőséget
- épületek (a villamosteret 85-90%-ban leárnyékolják)

A Magyarországon érvényben lévő védőtávolság különböző feszültségszintű távvezetékektől: 750kV-40m, 400kV-20m, 220kV-10m, 120kV-5m. A távvezetékekkel a közmű fejezet foglalkozik részletesen.

Ezen védőtávolságok betartását a településrendezési eszközök és az építéshatósági engedélyezési eljárások során figyelembe kell venni. Az alacsonyfrekvenciás mágneses tér áthatol az épületeken és szemben a villamos térrel kiterjedt objektumoknál nem, vagy csak nagyon költségesen árnyékolható. Az alacsonyfrekvenciás mágneses tér ellen a legjobb védekezés a megfelelően nagy védőtávolság tartása. Bázisállomások esetén, Magyarországon érvényben lévő egészségügyi határértékek: 900MHz 4.500.000μW/m², 1800MHz 9.000.000μW/m². A határértékek megállapításakor a különböző kutatási eredményeket vették alapul. A frekvencia növekedésével a behatolási mélység csökken, ezért állapítottak meg két értéket.

6. hulladékkezelés

A település közigazgatási területén, a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás teljesítésére jogosult, illetve kötelezett közszolgáltató a Zalai Közszolgáltató Nonprofit Kft. (Zalaegerszeg).

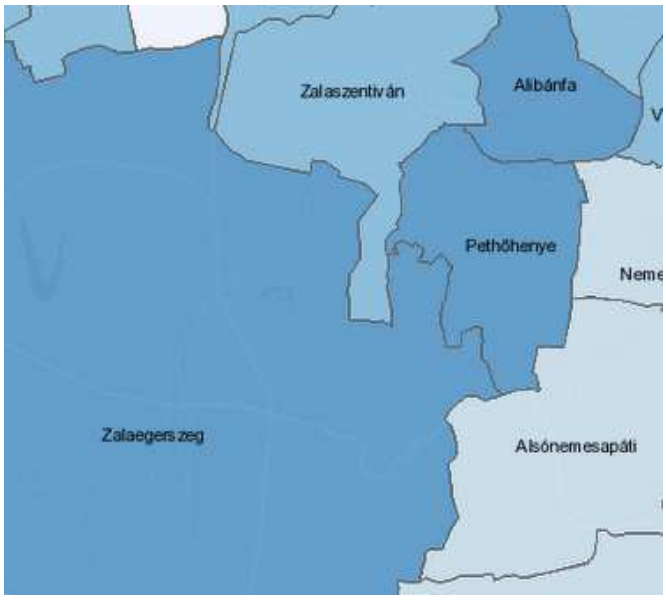

11. ábra A közszolgáltatás keretében elszállított települési hulladék egy főre jutó mennyisége, 2021. évben (kg/fő) (KSH)

A közszolgáltatás keretében elszállított települési hulladék egy főre jutó mennyisége a településen 311 kg/fő volt 2021. évben.

Az Önkormányzat közigazgatási területén a nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz begyűjtésére, mint közszolgáltatás teljesítésére jogosult, illetve kötelezett közszolgáltató az Észak-Zalai Víz- és csatornamű Zrt.

7. vizuális környezetterhelés

A tartós konfliktusok közé sorolhatók általában a roncsolt, felhagyott területek és elhagyott (külterületi) lakó épületek okozta konfliktusok. Konfliktusként tekinthetünk az illegális hulladéklerakásból eredő konfliktusokra is.

A település belterületének utcaképét esztétikailag negatívan befolyásolja az elektromos légkábelek, telefonkábelek jelenlegi megjelenése.

A vizuális környezetterhelés témakörében a fényszennyezettséggel is foglalkozni kell, ami a településen jellemzően a közvilágítást jelenti (fényreklámok a településre nem jellemzőek).

8. árvízvédelem

Pethőhenye a települések ár- és belvíz veszélyeztetettségi alapon történő besorolásáról szóló 18/2003. (XII. 9.) KvVM-BM együttes rendeletben nem szerepel.

9. Klímavédelem, éghajlatváltozás

Az éghajlatváltozás iránti sérülékenységet három tényező határozza meg. Ez a három tényező a kitettség, az érzékenység és az adaptációs kapacitás.

A kitettség alapvetően egy helyszínhez kapcsolódó tulajdonság. A kitettség elemzése arra válaszol, hogy egy adott helyszín milyen mértékben van kitéve egy adott éghajlatváltozási hatásnak.

Az érzékenység egy-egy rendszerhez kapcsolódó tulajdonság. Az érzékenység azt mutatja, hogy az adott beruházás egy adott éghajlatváltozási hatásra milyen mértékben érzékeny, mivel ezek az események károkat okoznak az utakban, épületekben, illetve az azok által betöltött funkciókban.

A kitettség és érzékenység együttes jelenléte szükséges ahhoz, hogy egy potenciális hatás lehetősége fennálljon.

Jelen dokumentációban a kitettség vizsgálata releváns.

A vizsgált terület tekintetében nem helyezkedik el fokozott kitettséget jelentő területen. Az országra általánosan jellemző változásra számíthatunk mind hőmérsékleti, mind csapadékviszonyok, illetve egyéb tekintetben, így kitettség tekintetében közepes mértékről beszélhetünk, ami a jelentős területfoglalással érintett erdőterületekre számottevő kedvezőtlen hatást gyakorolhat, figyelembe véve, hogy a termőhely alkalmazkodási potenciálja közepes.

Villámárvíz vonatkozásában a vizsgált vízgyűjtők és kifolyási pontjaik tekintetében a települést érintő vizsgálat szerint (Zala) kismértékben veszélyeztetett (1-es az 1-5 fokozatú skálán).

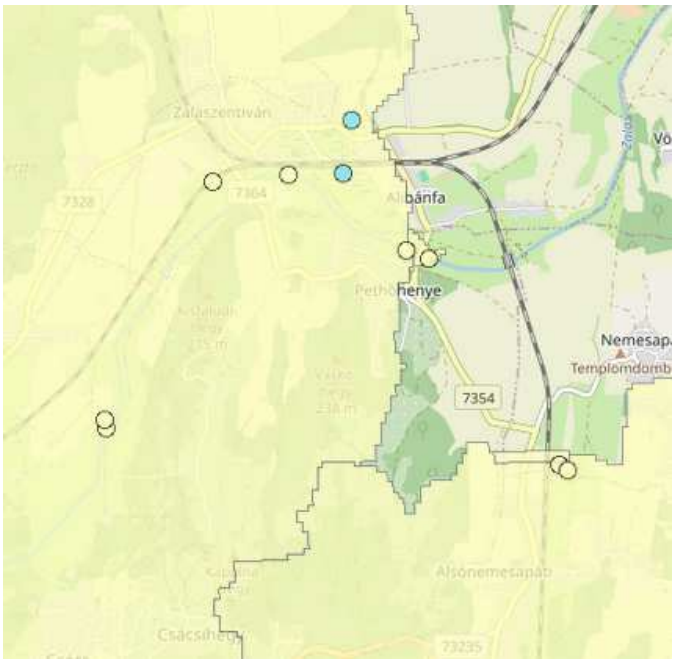

12. ábra Villámárvíz veszélyeztetettség

10. Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák

Általánosan elmondható, hogy környezeti konfliktusforrás jellemzően a lakóövezetek ipari–gazdasági–mezőgazdasági övezetekkel határos területein, illetve az elhagyott illegális hulladékok következtében jelentkezik. A települése setében ez az állattartó telep és lakóterület kapcsolatából adódhat.

A meglévő, működő telephelyekkel kapcsolatosan az általánosan időnként előforduló egy-két szembenálló fél esteit leszámítva, kirívó konfliktushelyzet nem tapasztalható. Ugyanez elmondható a mezőgazdasági tevékenységre vonatkozóan is. Az előforduló környezeti konfliktusok nem mindig, sőt, általában nem jelentik a környezet károsítását is, hanem elsősorban ez ellenérdekű felek (pl. lakó-gazdálkodó) érdekeinek ütközéseit jelentik.

1.12. a táji és természeti adottságok és örökség, jellemző tájkarakter, zöldinfrastruktúra-hálózat

természeti adottságok

A fejezethez felhasznált irodalom a **Dövényi Zoltán** által szerkesztett *Magyarország Kistájainak Katasztere* (Budapest, 2010) c. könyv és a **Kocsis Károly** szerk. *Magyar Nemzeti Atlasz* (Budapest,2018) Domborzat(Gábris Gyula), Földtan (Haas János, Brezsnyánszky Károly), Éghajlat(Bihari Zita), Vizek(Varga György), Talajok (Pásztor László) c. fejezetei alapján készült. A Növényzet c. fejezethez adatokat a Nébih interaktív erdőtérképéről *(Erdészeti információk (gov.hu))* olvastuk le.

elhelyezkedés

Zalaegerszegtől 10 kilométerre északnyugat irányban terül el, a Zala folyó kanyarulatában. Keletről és északról a Zala határolja, nyugatról a Szévíz, délről a 76-os út fogja közre. A település nagy részét, a magasabb térszínekkel az Egerszeg-Letenyei-dombság kistáj foglalja magába, míg a folyóvölgy mente a Felső-Zala-Völgyhöz tartozik.

domborzat

A domborzat karaktere tagolt halomvidék, a folyó mentén tagolt magasabb alföld, illetve enyhén hullámos középmagas alföld. Jellemző az É-D-i irányultságú tagoltság, a meridionális völgyhálózat, és köztes kiemelt, 2-4 km széles lapos völgyközi hátak. Ezek erősen erodáltak, lejtőik meredekek. A Zala mente ármentes, alacsony síkság, magasabb dombsági hátak eróziós-deráziós völgyekkel tagoltak. Az átlagos relatív relief 50-150 m/km2 között változik. Az átlagos tengerszint feletti magasság 100-300 m. Pethőhenye legmagasabb pontja A Vaskó-hegy (238 m). További dombjai a Csillaghegy, Cigánhegy, Köszörühegy, Hosszúhegy, Kápolnahegy, Avashegy, Kisfaludi-hegy (215 m). A dombok között meredek lejtőkkel csatlakoznak a völgyek, ezek mentén kapaszkodnak fel az utak a löszmélyárkokban.

földtan

Szerkezetföldtanilag késő kréta üledékes fedőkőzetek alkotják. A medencealjzatot újidei (felső-kréta) mélytengeri márga és homokkő konglomerátum alkotja. Ezek az üledékes kőzetek a Pannon-tenger maradványai. A Zala-völgy kialakulása az pleisztocén és holocén folyamán ment végbe, ekkor folyóvízi homok, kavics, aleurit, agyag rakódott le, a magasabb térszíneken agyagmárga, aleurit, homok, lignit és kavics képez fedőréteget.

éghajlat

A település a mérsékelten meleg- mérsékelten száraz éghajlati körzetbe tartozik. Az éves középhőmérséklet 9,0-10,0 °C, a januári középhőmérséklet -1,0; -0,5 °C, a júliusi pedig 20,0-20,5 °C. A lehulló csapadék évi mennyisége 650-700 mm, eloszlását tekintve a csapadék közel egyharmada nyáron hullik le (220-230 mm), 150-160 mm a tavaszi és 180-190 mm az őszi időszakban. Az éves napfénytartam 1950-2000 óra. A hótakarós napok évi száma 50-60, ami felülmutat az országos átlagnál. Az uralkodó szélirány az északi, melynek sebessége átlagosan 2-3 m/s.

vízrajz

A terület a Zala vízgyűjtőjéhez tartozik. Egyetlen nagyobb patak folyik át Pethőhenyén, ez a Szévíz (32 km), mely a természetes jellegű, nem lett erős módosításoknak kitéve. Kisebb, időszakos vízfolyás ered a kápolnától és torkollik a Zalába. A település területén két forrás található, a Vari kút és a Csurgó-kút. Ez utóbbinak iható a vize. A fő ívóvízadó víztest porózus, felszín alatti termálkarszt típus. A talajvíz szintje (sekély porózus víztest) az alacsonyabb térszíneken 4-6 m mélyen található.

talajok

A Zala-folyó a talajok réti öntés és karbonátos lápos réti talajok. Fizikai féleségük homokos vályog, illetve homokos agyagos vályog mechanikai összetételű. Termékenységük kedvező, de a sekély termőréteg miatt vízgazdálkodásuk szélsőséges, azonban mezőgazdasági művelés szempontjából így is kedvező. A dombvidéki

területeket Ramann-féle barna erdőtalaj, karbonátmaradványos barna erdőtalaj jellemzi. Ezek közepes vízelvezetésű és vízelnyelésű, nagy vízraktározó képességű, jó vízháztartású talajok. Vályog fizikai féleségűek. Kémhatásukat tekintve semlegesek, illetve enyhén lúgosak.

növényzet

A kistáj potenciális erdőterület, gyertyános-tölgyesek és bükkösök alkotta erdők voltak valaha jellemzőek. Napjainkban csak foltokban fordulnak elő, Pethőhenyén főként a középső erdőterületeken. A többi erdő tűlevelűek (feketefenyő, erdei fenyő) által dominált ültetvény, lombelegyes erdő, vagy akácos. A vízfolyások mentén eredetileg égeresek és keményfás ligeterdők kísérték, ezek ma már csak kis kiterjedésben fordulnak elő, helyüket fajgazdag kaszálórétek, illetve üde és nedves cserjések váltották fel.

tájhasználat, tájszerkezet

településtörténet

A fejezethez felhasznált irodalom: *-Zala vármegye szíve-java szerk. Sári Andrea (2022)*
-Zala megye helytörténeti lexikona - Kéziratos regesztagyűjtemény, Öcse-Petőfalva - Zala megye helytörténeti lexikona. Kéziratos regesztagyűjtemény 18.Ördöghenye (Ma: Pethőhenye része) 18.359. 50
-Vályi András Magyar országnak leírása (1796)

A településen a római korra és a későbbi, kelta- és avarkori népességre utaló leleteket is felfedeztek fel a régészek. Első írásos említése egy 1234-es adományozási oklevélben található. 1403-ban, Zsigmond király idején, mint adománybirtok került a Pethő-család tulajdonába, Henyevölgy néven.
A település mai neve és kiterjedése 1943 után vált véglegessé, addig két részből állt, Pethőhenyéből és Ördöghenyéből. Az elnevezést az 1430-as évek két nagybirtokosáról kapták, Pölöskei Eördögh és a Gersei Pethő családról. Maga a 'henye' név német eredetű személynévből származhatott. A török korban a település teljesen elnéptelenedett, 1576-ban felégették az Ördög-birtokokat, és még 1666-ban is pusztaként említik Pethőhenyét. 1672-ben Ördöghenyén a földbirtokos hiányában a földesúri szántóföldeket a jobbágyok felosztották egymás között.

1714-től megalakult a hegyközség, ami összefogta a szőlőműveseket, és Széchenyi Zsigmond erősítette meg a törvényt. Az 1700-as évek elején a Széchenyi-családnak voltak itt nagyobb birtokai, majd 1700-as évek közepe tájékától a grófi Festetics család vásárolta fel a földeket. Szent István tiszteltére 1777-ben fakápolnát emeltek a szőlőhegyen, mely a mai napig fennáll és szerepe van a falu életében.
1880-ban a népesség 294 fő, 1920-ra pedig 596 főre emelkedett, ugyanakkor a lakóházak számában jóformán nincs eltérés (1785-ben 100 lakóház, 1930-ban 111 lakóház). Az 1945 utáni kollektivizálások alatt a település folyamatosan elnéptelenedett, központi iskoláját megszüntették. A népességcsökkenés csak az 1990-es évek elején állt meg, ekkor a falu lélekszáma közel 300-ra apadt.
A 1949-es években is működő pethőhenyei Cságoly malom több települést is ellátott árammal.
A település lakosai az idők folyamán elsősorban állattartásból, gabonatermesztésből és szőlőművelésből éltek. Kezdetben a területek nagy részét erdőségek, szőlők fedték le, valamint a Zala völgyében kaszálórétek, amelyek a folyóvíz közelségétől ingoványosak voltak.
1857 és 1935 között a szántóterületek a duplájára emelkedtek, a szőlőterületek a felükre csökkentek, azonban megjelent a kert, mint területhasználati kategória, és 1935-ben 5,6 %-ot fed le. A legelők ezzel szemben jóformán megszűntek, és az erdők is 10%al csökkentek.

Mára a település összközművessé vált, megújultak az utak és a lakosságszám elérte az 500 főt. 2001-ben Makovecz Imre tervei alapján megépült a római katolikus templom, ugyanakkor megépült a ravatalozó és a kálvária is. Zalaegerszeg közelsége fellendíti a település életét, nagy a kereset a lakóházakra, és újak is épülnek a nemrégiben kijelölt parcellákon. A lakásépítés időszaka 1946 előtt jellemző. A városba ingázók száma 136 fő.

első katonai felmérés (1784)

Az I. katonai felmérés idején a Pethőhenye és Ördöghenye 20 körüli lakóházas települések a Zala folyópartjához közel. Ördöghenye valamivel magasabb térszíneken található, van temploma és két kúriaépület a lakóházakon kívül, míg Pethőhenyén csak lakóházakat látunk. A Zala mentén széles vizenyős gyepterületek terülnek el, az enyhébb lankákat szántóterületként hasznosítják, a Kápolnahegy, Hosszúhegy és Cigánhegy teteje végig szőlővel borított, a domboldalakat erdők borítják. A kápolnahegyen leolvasható a Szent István kápolna. Innen kisvízfolyás ered, és vezet a Zalába. Nagyobb vízfolyás még a Szévíz, amely kanyarogva éri el a Zalát, és két vízimalmot hajt meg. Malom működik még a Kis falu nevű részen. Itt nyolc portát olvashatunk le, és híd vezet át a Zalán. A Szentistván felé vezető összekötő út mentén is, ahol áthalad a folyón, malom épült. Szentistvánon II.rendű főút halad keresztül, mely Zalaegerszeg-Türje-Sümeg vásártartási joggal rendelkező településeket fűzi fel. Alibánfa és Alsónemesapáti felé karbantartott kocsiút vezet.

I. Katonai felmérés (1784)
(*forrás: maps.arcanum.com)*

második katonai felmérés (1856-60)

A II. katonai felmérés idejére kiépül a kétvágányú vasút Szombathely-Nagykanizsa vonalon, Pethőhenye területén két vasúti őrházzal. A Szentiváni úton, a Kisfaludy településrészen és Nemesapáti határában a Sindelesi malom továbbra is működnek a vízimalmok. A Kápolna-hegyi és Henye-hegyi szőlőkben présházak épülnek, a szőlők gyümölcsfákkal gazdagodnak. A szőlőhegyen kisebb szántóföldek ékelődnek az erdőbe. A vízfolyások mentén széles kaszálórétek terülnek el, kisebb foltokban legelőket látunk. Az erőfoltokat vegyesen alkotják lombhullató és tűlevelű fafajok. Az úthálózat fő elemei nem változtak, a szőlőhegyekben azonban sűrűsödtek a dűlőutak.

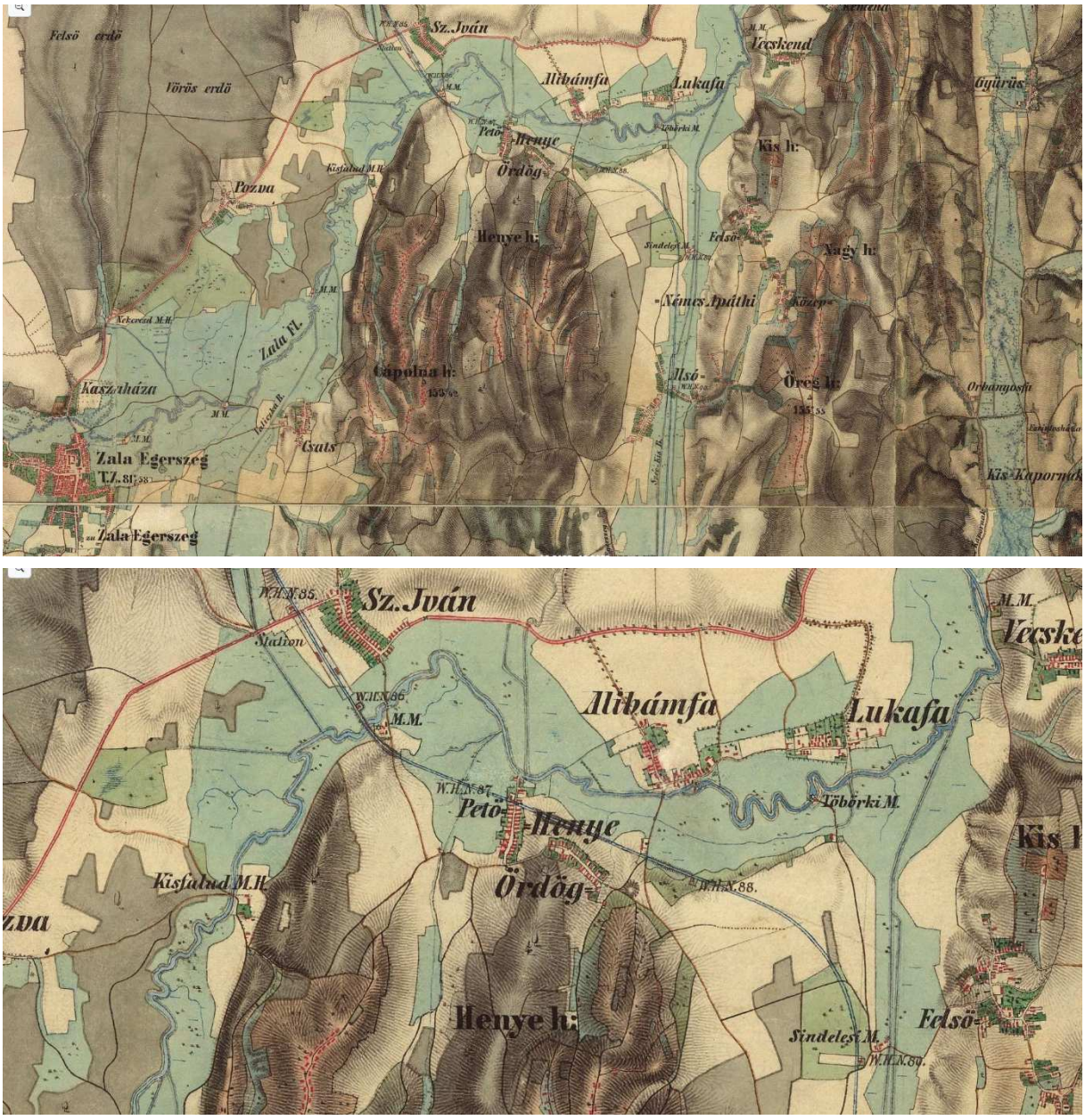

II. Katonai felmérés (1852-55)
(*forrás: maps.arcanum.com)*

kataszteri térképek (1858)

A kataszteri térképek pontos képet adnak a birtokviszonyokról, leolvashatóak a birtoktulajdonosok és a dűlőnevek A nagy összefüggő földterületek, amelyek ebben az esetben főként az erdőterületek és kaszálórétek jelentős hányadát képezik, gr. Festetics György tulajdonában állnak. A többi terület keskeny nadrágszíjparcellákra osztott.

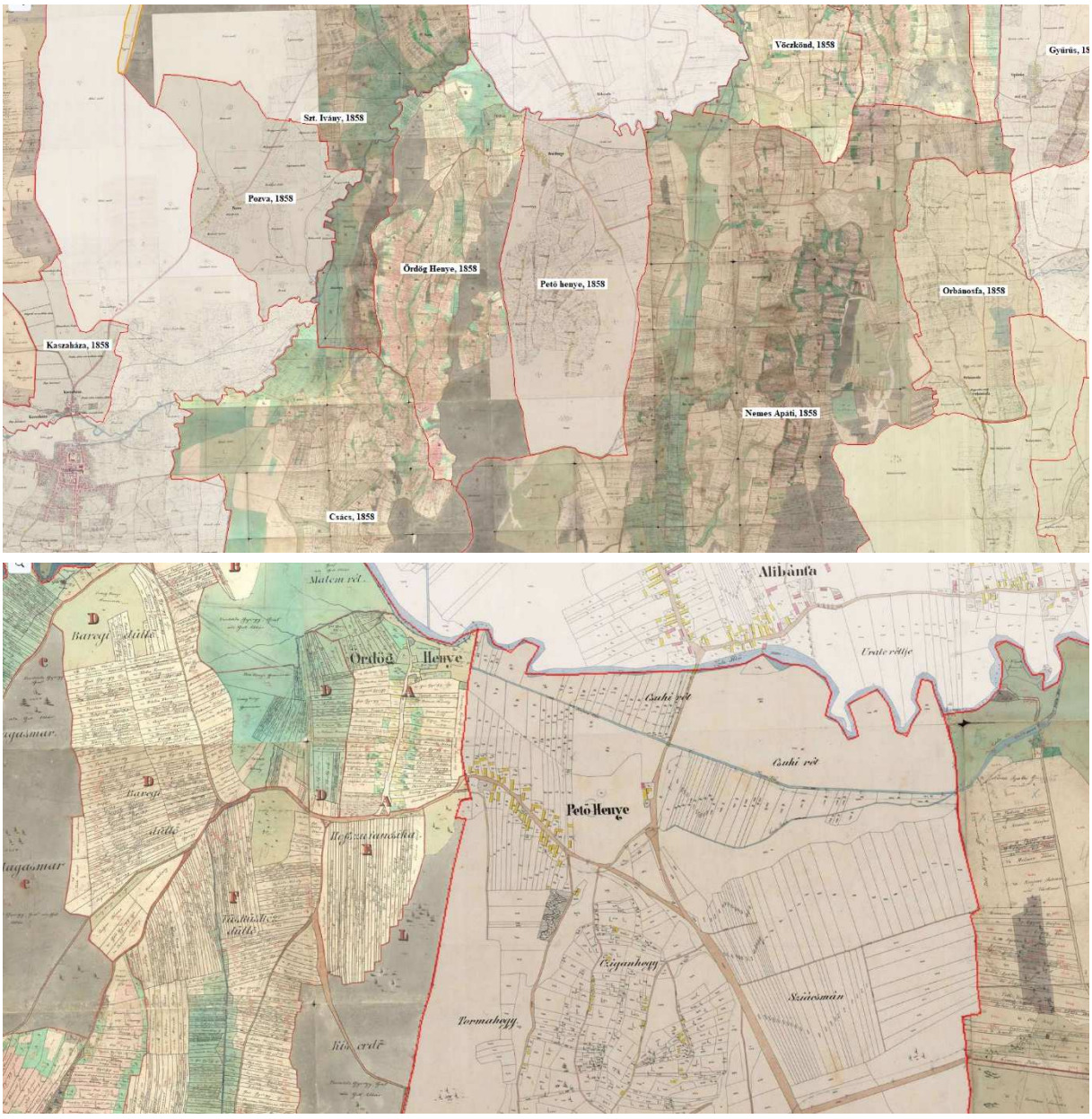

Kataszteri felmérés (1857)
(*forrás: maps.arcanum.com)*

harmadik katonai felmérés (1879)

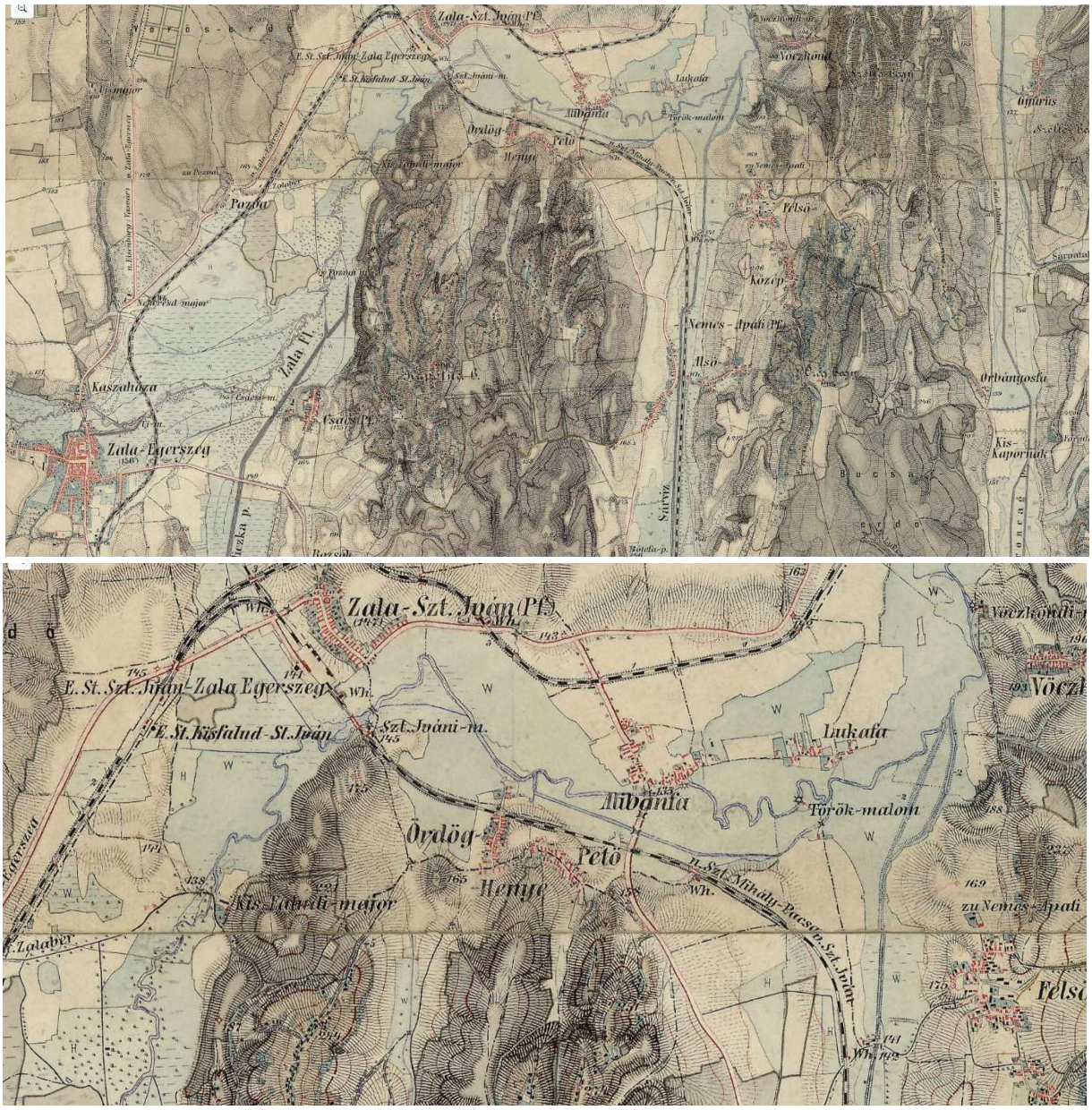

III.Katonai felmérés (1879)
(*forrás: maps.arcanum.com)*

A vasútvonal bővül, kiépül a Zalaszentgrót-Csáktornya vonal is, Zalaszentistváni megállóhellyel, mely postával is rendelkezik. A település bővülésnek indult, Pethőhenye és Ördöghenye között épültek új lakóházak, valamint Pethőhenyén a vasúti sín túloldalán. A rétterületek lecsapolásával új szántóterületeket vontak művelés alá. Az úthálózat nem bővül, a vasút szerepe ilyen szempontból hangsúlyosabb. A szőlőhegybe szerteágazó gyalogösvények vezetnek, karbantartott kocsiút köti össze Szentivánt, Alibánfán át Nemesapátiig. A lakott területről szekérút csatlakozik bele, valamint szekérút vezet a Szentiváni malomhoz. A Kis falu helyén megszűnik a malom, a lakóházak eltűnnek, helyén található a Kisfaludi major.

Magyarország katonai felmérése (1941)

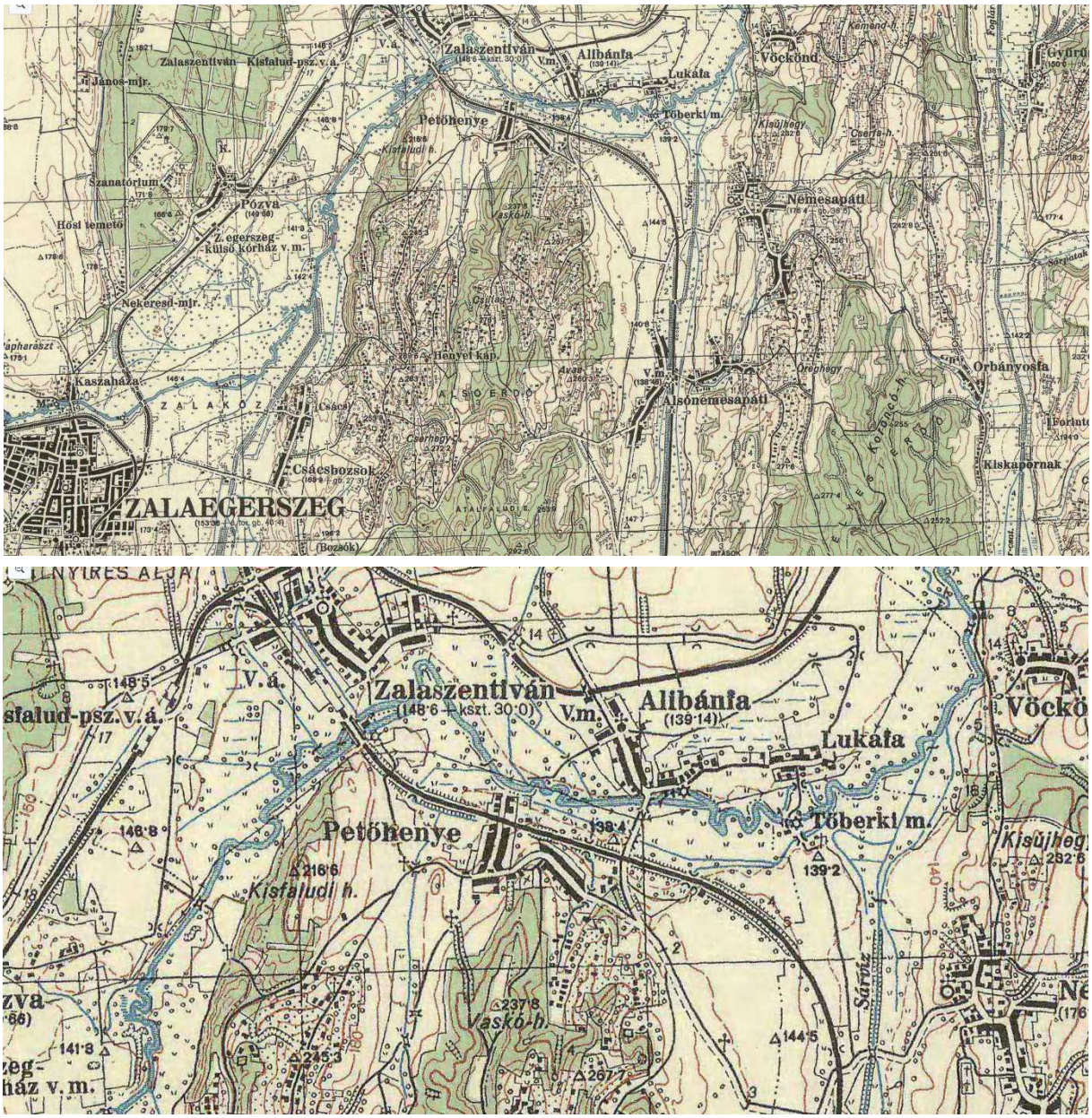

Katonai felmérés (1941)
(*forrás: maps.arcanum.com)*

Ekkorra Petőhenyét és Ördöghenyét összevonták. A szomszédos Zalaszentistván fejlődésnek indult, míg Petőhenye pár házzal lesz gazdagabb. A szőlőterületeken megindult az élet, további présházak épülnek. Az összefüggő erdőfelületek szétaprózódnak, csak a meredek lejtőkön maradnak meg. A rétterületek a Zala mentére korlátozódnak, helyüket szántók váltják fel. A dombtetőkön a szőlők és gyümölcsöskertek váltják egymást. A település déli felében fejlődik az úthálózat a Csácsbozsok és Alsónemesapáti bővülésével; a Csácsi-hegyrészt s szőlőskertek borítják.

Pethőhenye napjainkban (2022)

Elindult a beerdősödés folyamata a szőlőskertekben, azonban a Hosszúhegyen most is szépen kirajzolódónak a parcellák. Valamivel bővült a település a Szabadság utca mentén, illetve új lakóházak épültek a Béke utcában. Nagy arányú a zártkerti ingatlanok száma szőlőterületekben.

A Szombathely- Nagykanizsa vasútvonal megszűnt; Csáktornya-Zalaszentgrót vasútvonal legközelebbi megállója Zalaszentistvánon van. Petőhenye lassan Zalaegerszeg agglomerációjába olvad.

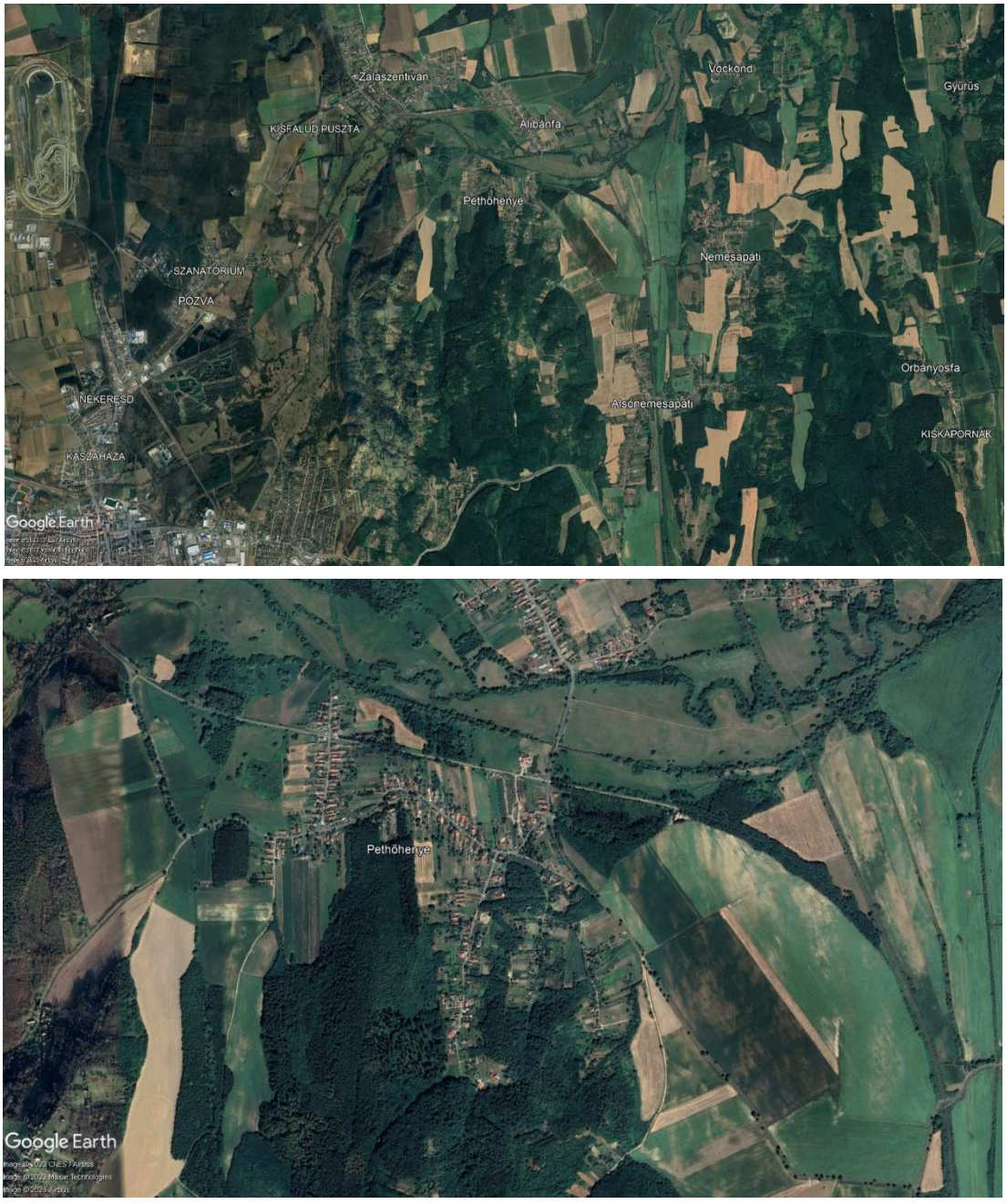

Műholdfelvétel (2022)
(forrás: Gooale Earth)

Aszfaltút a lakott részen épült ki, a legközelebbi főút a 76-os település déli határát képezi, ide a szőlőhegyi utak többsége csatlakozik bele. A lakott területről Zalaegerszeg Zalaszentistvánon keresztül érhető el.

tájhasználat értékelés

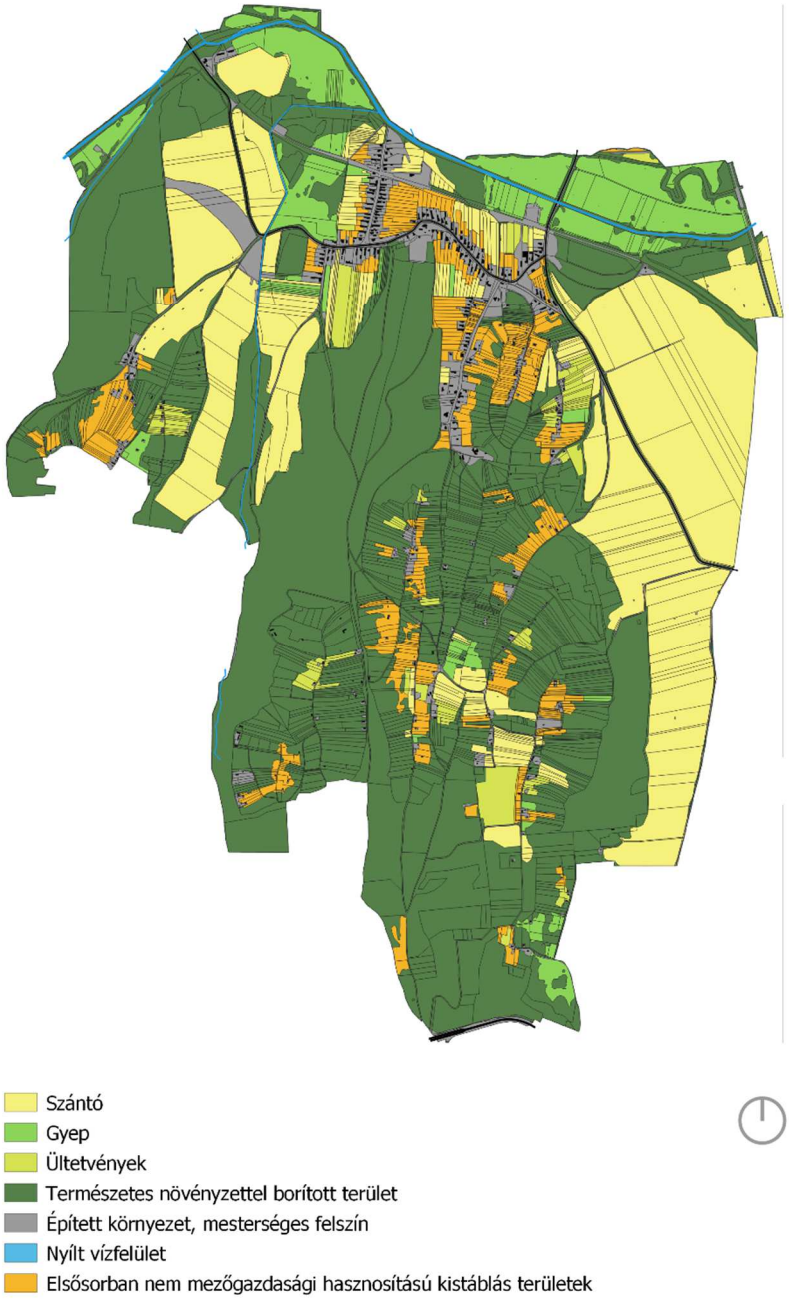

Magas arányú az erdőborítottság, ezzel egyenértékű a mezőgazdasági területek részaránya. Az átlagosnál több szőlő, kert és gyümölcsös van a településen. A Zala mentén kaszálórétek és legelők jellemzőek. A lakott terület kis kiterjedésű, a szőlőhegy felé terjeszkedő.

védett, védendő táji-, természeti értékek, területek

Nemzeti és nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló vagy védelemre tervezett terület, érték, emlék

országos jelentőségű védett természeti terület

(Országos Környezetvédelmi Információs Rendszer interaktív térképe alapján, valamint a termeszetvedelem. hu adatai alapján)
Pethőhenye területét nem érinti országos jelentőségű védett természeti terület.

helyi jelentőségű védett természeti terület

Helyi jelentőségű védett természeti terület nincs a település területén.

ex lege védett természeti értékek

Pethőhenye területén nem található ex lege védett természeti értékek.

natura 2000 hálózat

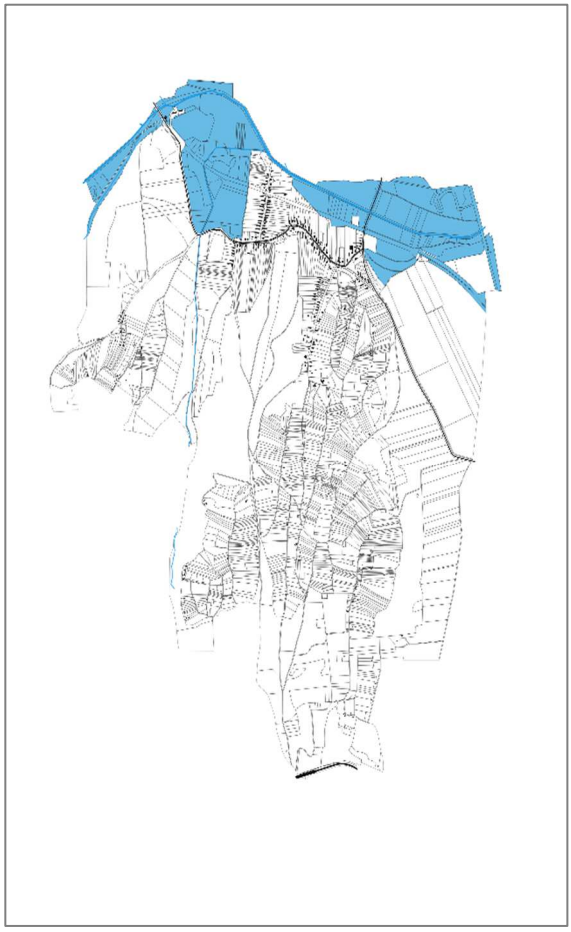

Natura2000 Különleges természetmegőrzési területek (SAC) adatszolgáltatás alapján

A település területe része a Natura2000 hálózatnak, különleges természetmegőrzési terület (SAC) kategóriában, Pethőhenye 10,6 %-árt fedik le. Ezek a területek a település északi felében, külterületi részen, a Zala mentén találhatóak. Főként kaszálórétek, legelők és a vízfolyásokat kísérő ligetek tartoznak bele.

országos ökológiai hálózat

A Pethőhenyén található hálózati elemek a magterület, pufferterület és ökológiai folyosó kategóriát fedik le. Magterület részét képzik a Zala menti kaszálórétek, ökológiai folyosó kategóriába főként erdőterületek esnek, melyek elsősorban természetszerű erdők, de a határterületeken már inkább akácosok. Pufferterület az ökológiai folyosó határán lett kijelölve, az északnyugati félen, mely szántóterületeket foglal magába.

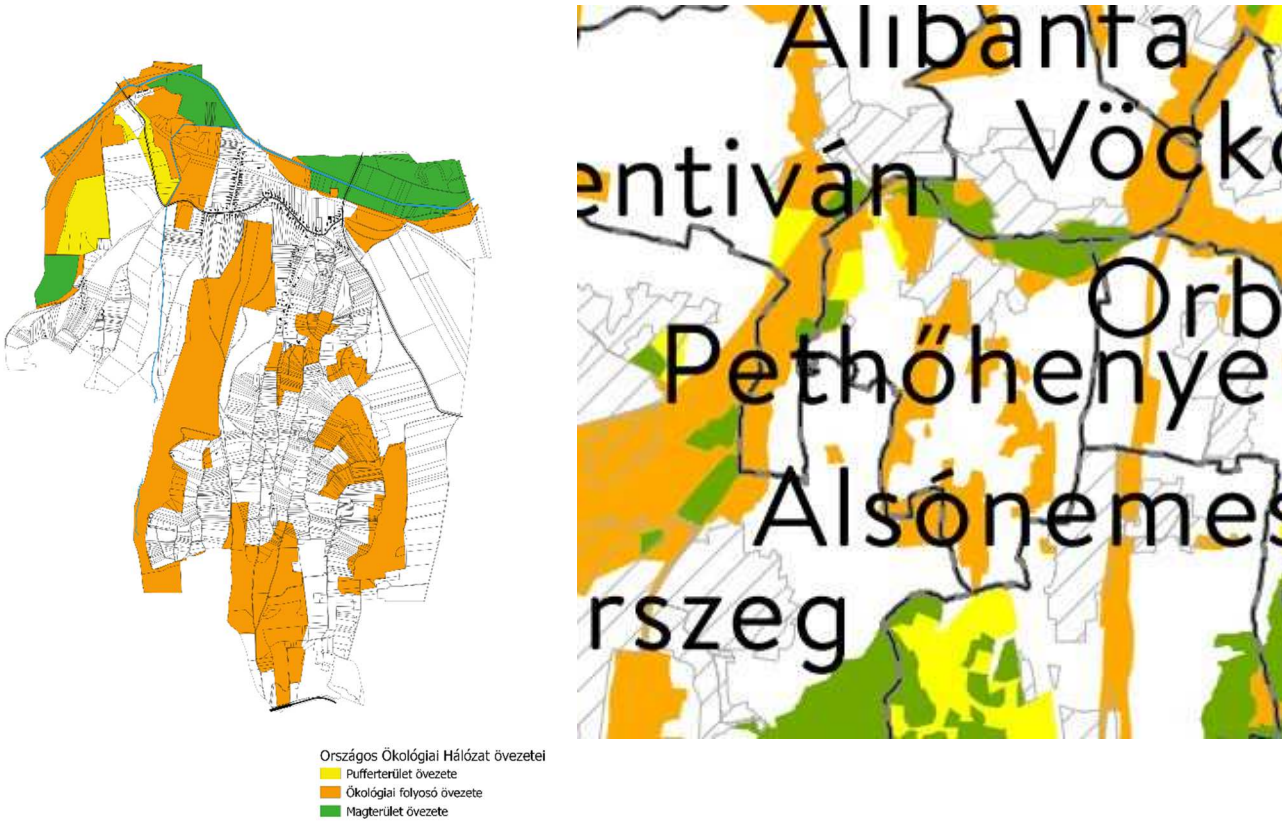

Zala megye TT Ökológiai Hálózat övezete

egyedi tájérték

Egyedi tájértéknek a tájra jellemző természeti érték, képződmény, vagy az emberi tevékenységgel létrehozott tájalkotó elem, amelynek természeti, történelmi, kultúrtörténeti, tudományos, vagy esztétikai szempontból a társadalom számára jelentősége van.

Petőhenyén helyszíni bejárás során három kőkeresztet valamint egy Mária-szobrot figyeltünk meg a fő utca mentén, valamint a település arculatára jellemző a buszmegállók környezetére jellemző fafaragások, valamint a buszmegálló toronyszerű építménye. A templomhoz kapcsolódóan a kálvária, valamint egyedi arculatot kölcsönöz a települések a Makovecz-templom és temető ravatalozót összekötő kőfal és építményei.

tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek

A Megyei Területrendezési Terv a sárgával jelölt részeket a tájképvédelmi területébe sorolja. Pethőhenye szinte teljes területe ebbe az övezeti kategóriába lett sorolva, kivételt csak a keleti részeken lévő nagytáblás szántóföldek képezik. A domborzatból és telekstruktúrából adódó mozaikos tájszerkezet, a változatos területhasználat adja a település tájképi értékét. A művelt szőlők és gyümölcsösök eltűnőfélben vannak, csak úgy mint a kaszálók és a legelők. Pethőhenyén ezek nagy arányban vannak jelen. A táji adottságokhoz alkalmazkodik a tájhasználat: a vízfolyások mentén ligeterdők és gyepterületek jelennek meg, a magasabb térszínen a településmag, a meredek domboldalakat és vízmosásokat erdők borítják, a dombtetőkön szőlőskerteket találunk présházakkal és lakóházakkal.

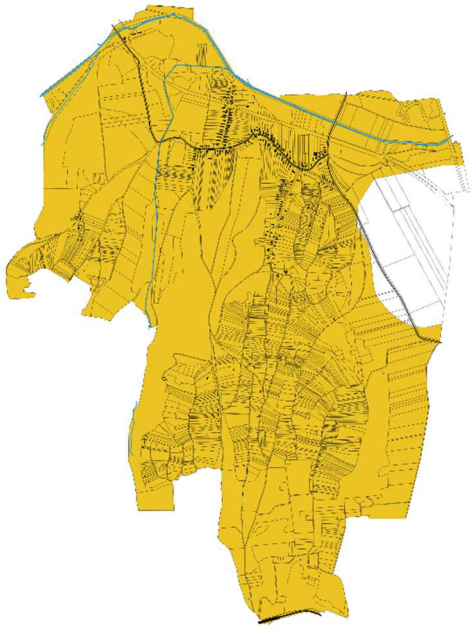

Zala megye TT Országos jelentőségű és tájképvédelmi terület övezete és a tájképvédelmi terület lehatárolása

Az OTrT szerkezeti terve meghatározta az országos területfelhasználási kategóriákat, amelyek biztosítják a településen a tájképet meghatározó tájszerkezetet. Petőhenye esetében markáns tájképet befolyásoló elemként jelenik meg a tervezett gyorsforgalmi út, amelynek nyomvonala a település keleti határát érinti.

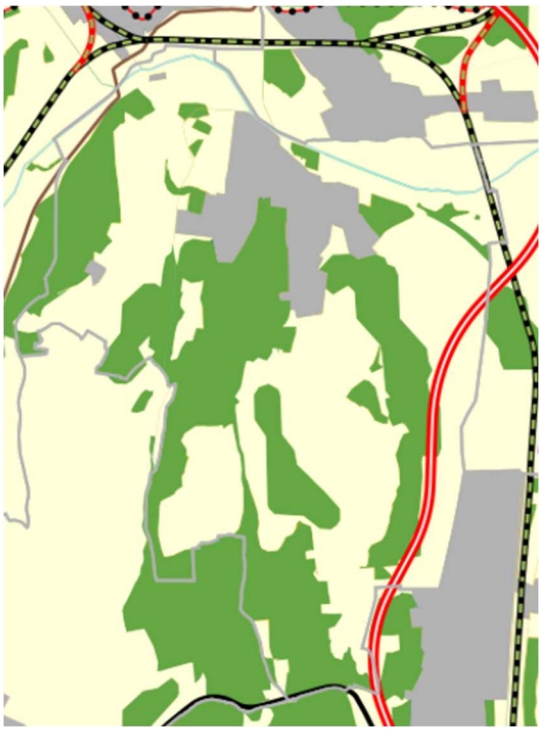

Zala megyei TRT szerint az országos jelentőségű tájképvédelmi terület övezetében a tájképet veszélyeztető tényezők között felsorolja a tájhasználat átalakulását, a telekstruktúra módosítását, az életforma változása, a gazdasági szempontok priorizálását. A terven szereplő tervezett gyorsforgalmi út jelentősen befolyásolja a tájhasználat alakulását, amelynek a tájképi egység veszélyeztetése mellett gazdasági, és infrastrukturális szempontból pozitív változásokat eredményez a térség felzárkóztatása érdekében.

Az OTrT szerkezeti tervéhez képest Zala megye TrT szerkezeti terve a tervezett gyorsforgalmi út nyomvonalát eltérő módon ábrázolja. A tervezett nyomvonal átszeli a települést észak-nyugati irányból a települési térséget érintve déli, dél-keleti keleti irányba halad, amely nagymértékű változást eredményez a táj szerkezetében, ezáltal a tájképet is befolyásolja. A tervezett nyomvonal a hatályos terven is szerepel, jelentős erdő,-és mezőgazdasági területeket érintve.

tájkarakter

A táji környezet tagolt, a Zala folyó munkája által meghatározott. A Zalától északra sík területek, attól délre É-D-i irányú folyóvölgyekkel tagolt dombvidék. A települések a völgy menti sík területeken jöttek létre, a fő közlekedési csomópontok mentén nagyobb városokká nőtték ki magukat. Az úthálózat elsőbbrendű szakaszai követik a folyóvölgyeket, a dombokat sűrűbb, másodrendű, sokszor burkolatlan utak hálózzák be. A sík, illetve lankás területek szántóként és gyepként hasznosítottak. A dombtetőkön összefüggő erdőterületek a domblábak felé aprózódnak. Jellemző a tájra a szőlőterületek és kertek jelenléte.
Pethőhenye területére is jellemző a mozaikos tájszerkezet, a kis telekméret. Legkarakteresebb részei a szőlők és folyómenti kaszálók, hiszen ezek mindig is jellemezték a települést. A zártkerti ingatlanokba nagy arányú a kiköltözés, itt gondozott kertekkel találkozunk. A településmag megtartotta történeti jellegét, a Makovecz által tervezett templom köré rendeződik, a lakóházak oldalhatárhoz rendeződnek. Magas a zöldfelületi borítottság, a lakókertek rendezettek, az utcaképben a lakóházak megbújnak az örökzöldek és gyümölcsfák lombja mögött.

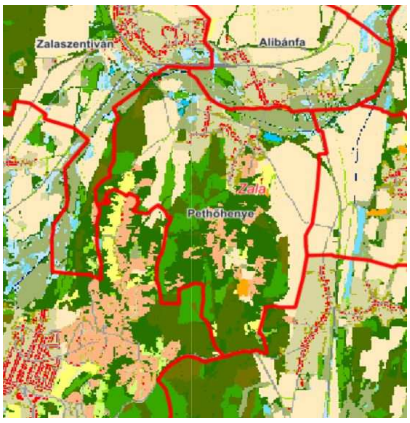

Kivágat Magyarország Ökoszisztéma alaptérképéből

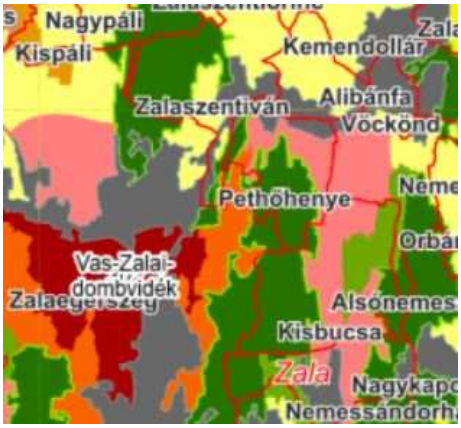

Tájkarakter-típus *(dominancia nélküli; erdődomináns homogén; település-szántómozaik; kertdomináns jellemzően mozaikos)*

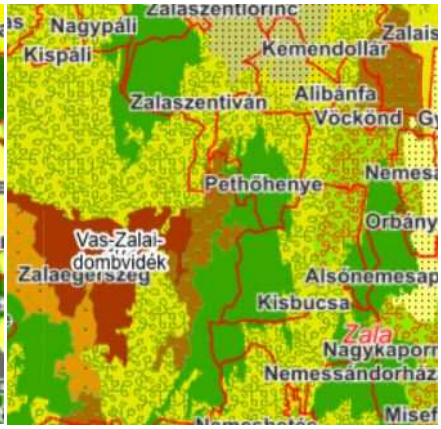

Komplex felszínborítás-típus *(változatos felszínborítású hegységperem, dombság, medence és völgy; erdődomináns, jellemzően mozaikos dombsági táj; szőlő-kert- és erdőmozaikos hegységperemi és dombsági táj)*

zöldinfrastruktúra hálózat vizsgálata, a települési zöldterületi rendszer elemei

Pethőhenye zöldinfrastruktúra hálózatát a külterületi és belterületi zöldfelületi rendszer elemei alkotják.
A települési zöldfelületi rendszer meghatározó elemei belterületen a közhasználatú zöldterületek, zöldfelületi jellegű intézmények, lakókertek, közlekedési zöldfelületek.

A zöldfelületi rendszer szempontjából meghatározóak a települést övező összefüggő erdőterületek és a természet közeli rétek, legelők területei, amelyek védelmét a település terv teljes mértékben biztosítja.

A magas arányú erdőborítottság és a természet közeli területek magas arányú jelenléte végett, valamint a Zala folyó és annak közvetlen környezete a zöld-és kékinfrastruktúra-hálózat egyaránt kiemelkedő szerepet nyújt a településen. Ebből adódóan, és a változatos tájszerkezet miatt a hálózat elemei sokfélék, a rendszerelemek közti összeköttetés folytonos, csak egy-egy részen szakad meg. Pethőhenye esetében kiemelt elemek a vízfolyások, a gyepterületek, a természetszerű erdőmaradványok és a háztáji kertek is.

Kis lélekszámú település lévén, magas zöldfelületi ellátottsággal rendelkezik, azonban a rekreációs és közösségi funkciót ellátó zöldterületek hiányosak.

belterület

közhasználatú zöldfelületek

Pethőhenye esetében a hatályos terven zöldterületként szabályozott területek többsége nem fenntartott, beerdősült területek. A 301, 297, 295/4, 295/6 telek templomtól keletre eső része, a légi fotón is jól láthatóan teljes mértében beerdősödött, fenntartásukkal, funkció meghatározásával egy szép összefüggő zöldfelületi központ jöhet létre, amely a templomkertet egy kis ligetes fás parkká fűzné fel az itt elhelyezkedő intézményi zöldfelületeket bekapcsolva az önkormányzati tulajdonú, 298 hrsz.-ú ingatlan zöldfelületét.

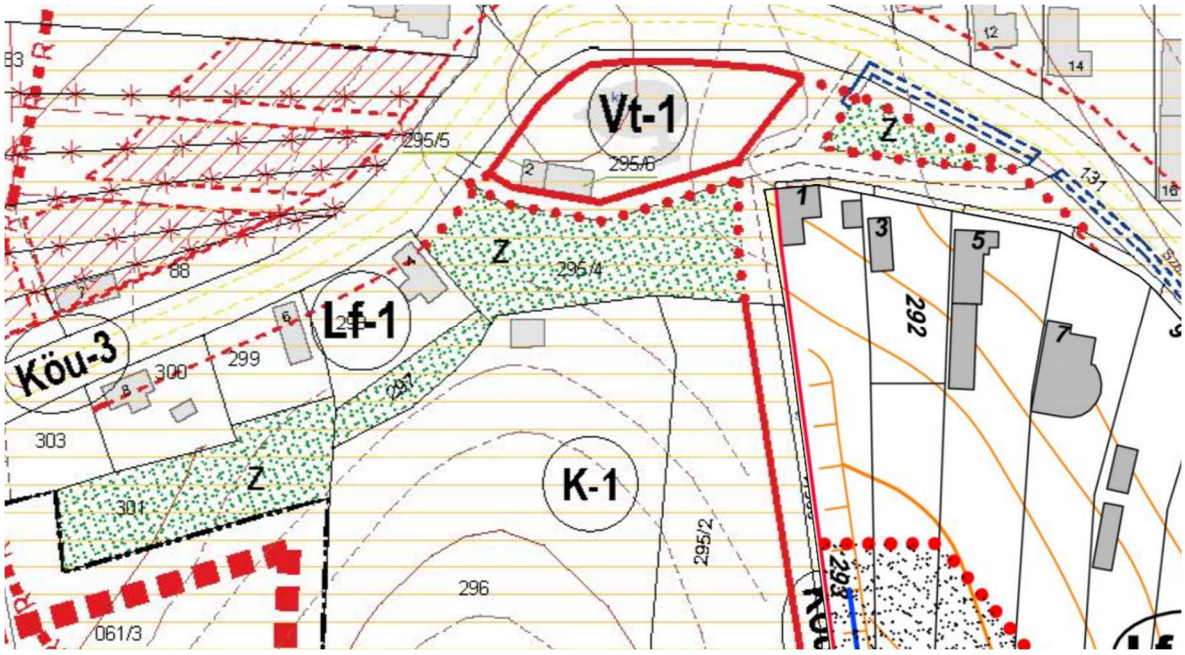

A település keleti részén elhelyezkedő 1846/2, és 135 hrsz.-ú telkek szintén zöldterületbe soroltak, amelyek értékes fásított zöldfelületek, azonban közpark funkciót nem látnak el. A területek ligetes fás kialakítása, utcabútorok, játszóeszközök elhelyezése szintén emelné a kijelöld zöldterületek közpark funkcióját. Felülvizsgálandó azonban a nem önkormányzati tulajdonú 163 hrsz.-ú telek zöldfelületének és út terület-felhasználási egységbe történő megosztása.

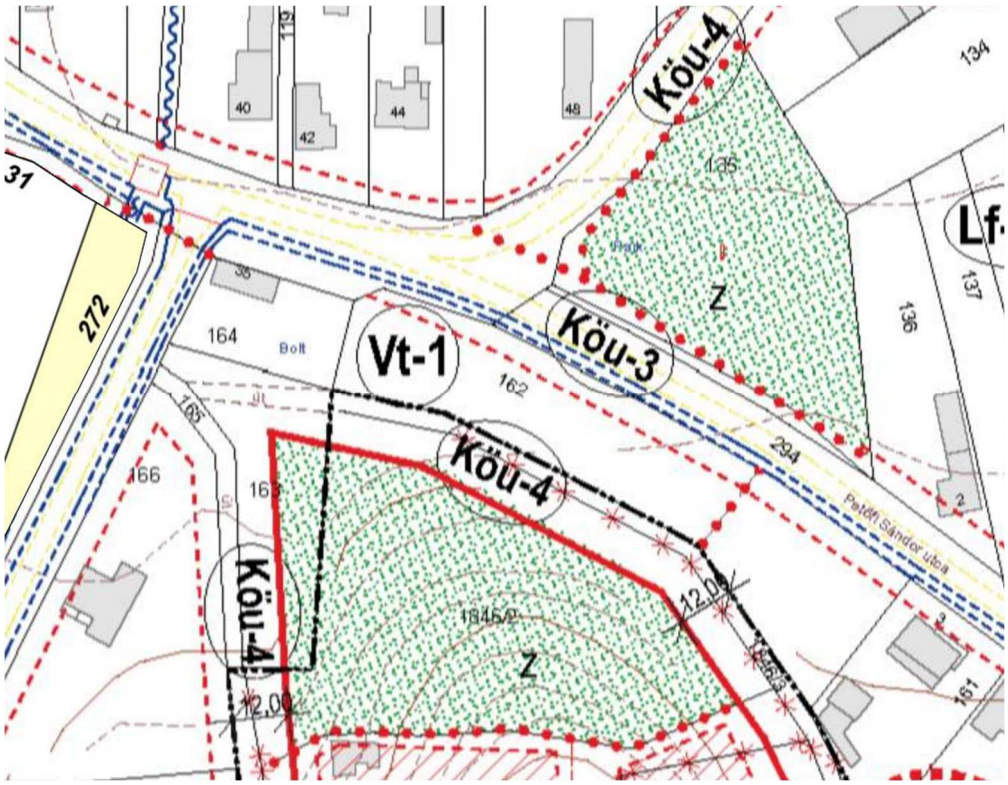
Köu-4
Köu-3
Vt-1
Köu-4
Köu-4
Lf
Z
Z
Bolt
Petőfi Sándor utca
272
31
40
42
44
48
134
135
136
137
164
162
166
294
12,00
12,00
1846/2

119
120
122
123
134
131/6
164
273
272
294/4
162
163
199
166
294/2
159

intézményi zöldfelületek

Pethőhenye esetében intézményi zöldfelületként az előzőekben részletezett templomkerten túl a kultúrház zöldfelületét említjük. Az előkert díszkertként funkcionál, kevés játszóeszköz is helyet kapott, valamint a hátsó telekrészben egy kevéssé fenntartott sportpálya található.

lakóterületek zöldfelületei

A belterület zöldfelületeire összességében elmondható, hogy magas lombkorona borítottság jellemző, mely elsősorban a magántelkeken lévő faállománynak köszönhető. Ezek elsősorban gyümölcsfák és örökzöldek. A hátsó kertekben gyümölcsösök, veteményesek és kisebb szántók jellemzőek. Meghatározza az utcaképet és a település karakterét, a házak megbújnak a zöld lombtömegben.

közlekedési területek zöldfelületei

Az út menti zöldfelületeken gyümölcsfák és cserjék is találhatóak, az utak mentén nyílt szikkasztóárkok, burkolt szikkasztóárkok vegyesen fordulnak elő.

Petőhenye nyugati részén értékes kőrisfasor kíséri a Zalaszentistván felé vezető utat, amely megőrzése fontos. Hiányos juharfasor található az Alsónemesapáti és Alibánfa felé tartó út mentén.

A falut átszelő fő utca három szakasza (Hunyadi, Szabadság és Petőfi utca egységes utcaképet mutatna, ha a fő út mentén fasor húzódna végig, erre alkalmas területek kijelölhetők, ahol az önkormányzati tulajdonú ingatlanok ezt lehetővé teszik:

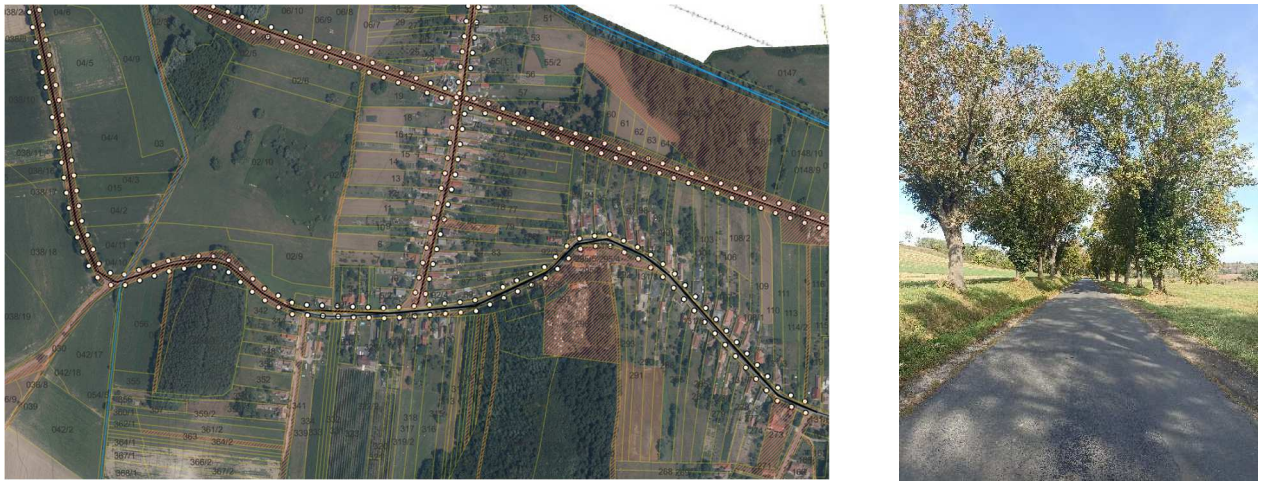

Az utcák fasor telepítésére alkalmas potenciális zöldfelületei, jelentős kőris fasor

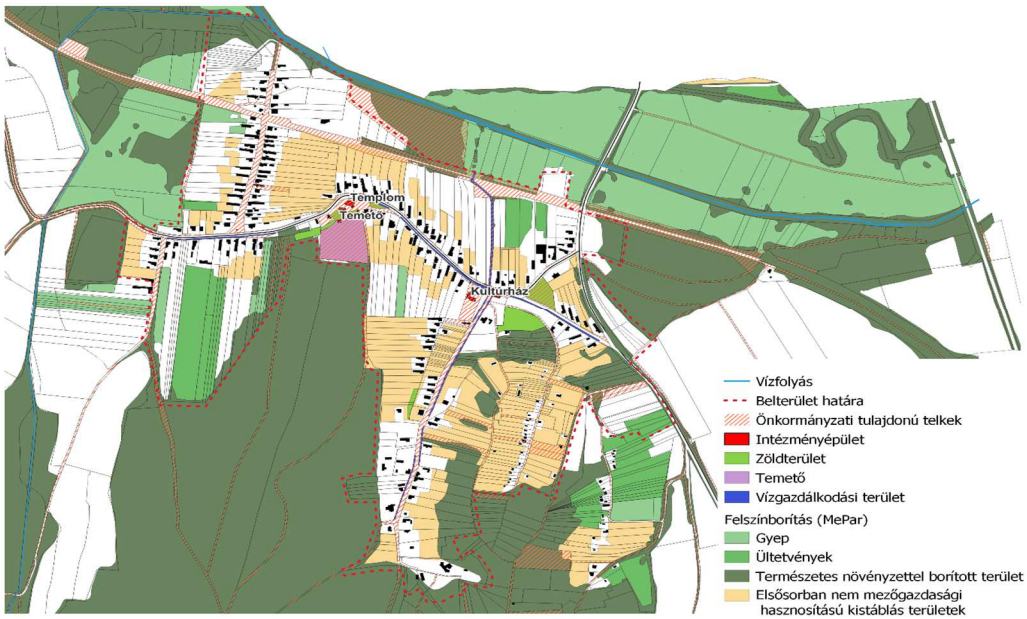

Belterületi zöldinfrastruktúra-hálózat (saját szerk.)

külterület

erdőterületek

Jelentősek az erdőterületek, összefüggő egységeket képeznek, az egyes foltok közti távolság 300 méter alatti. Nagy arányban vannak jelen akácosok, melyek elsősorban gazdasági szempontból kiemeltek, fajgazdagság szempontjából igen szegények. A középső területeken több a természetszerű erdő, extrazonálisan megjelenik a bükk is. A település kertes területein mozaikosan apró telkek en fásított területként jelennek meg erdőfoltok, ültetvények.

Mepar felszínborítás szerinti természetes növényzettel borított felület

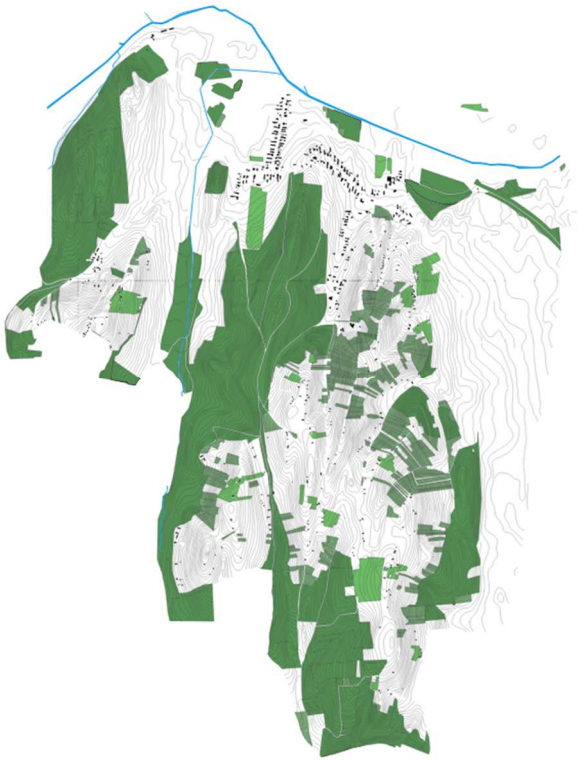

Asz művelési ág szerinti erdő, fásított terület, ültetvény

mezőgazdasági területek

A szántóterületek a település keleti és nyugati részét alkotják, közrefogva a jelentős kiterjedésű erdőterületeket. A szántó területekre is elmondható, hogy a település déli-középső részén lévő kertes területekbe apró parcellánként beékelődnek. Kiemelt jelentőségű a nagytáblás szántókon az önkormányzati tulajdonú utak jelenléte, amelyek fasorral, cserjesávval beültetve ökológiai folyosóként is működhetnek.

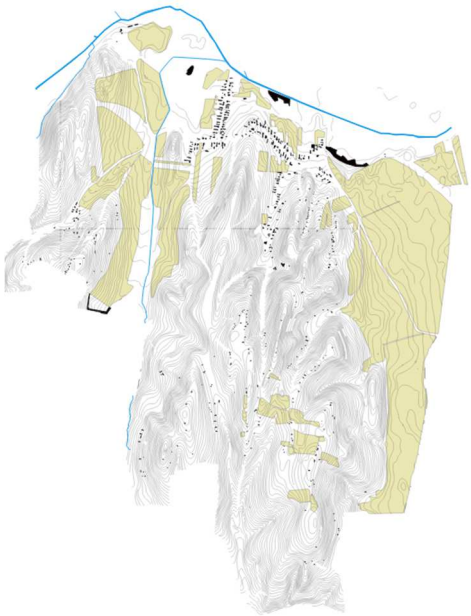

Mepar felszínborítás szerinti szántó

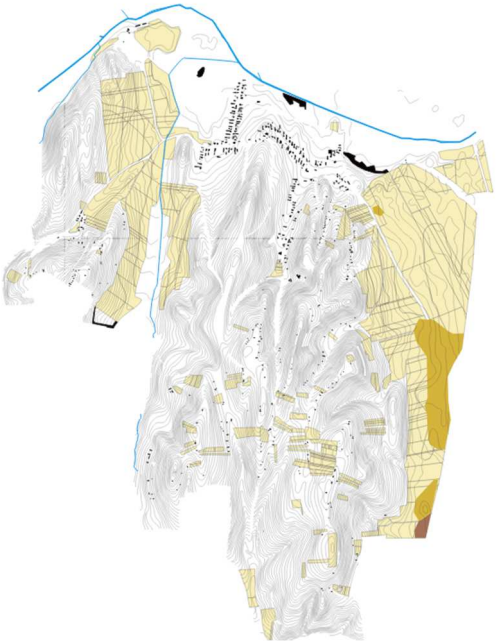

Asz művelési ág szerinti szántó

gyepterületek

A település karakterére jellemző, hogy a Zala folyó menti északi területeket egybefüggő fenyős gyepterületek alkotják. A kertes területek apró parcelláin szintén megfigyelhetőek mozaikosan a rét és legelőterületek.

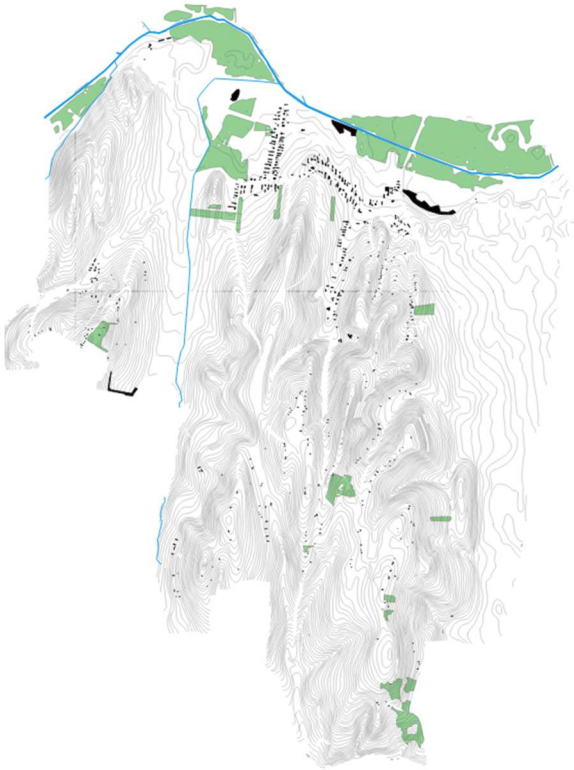

Mepar felszínborítás szerinti gyepterületek

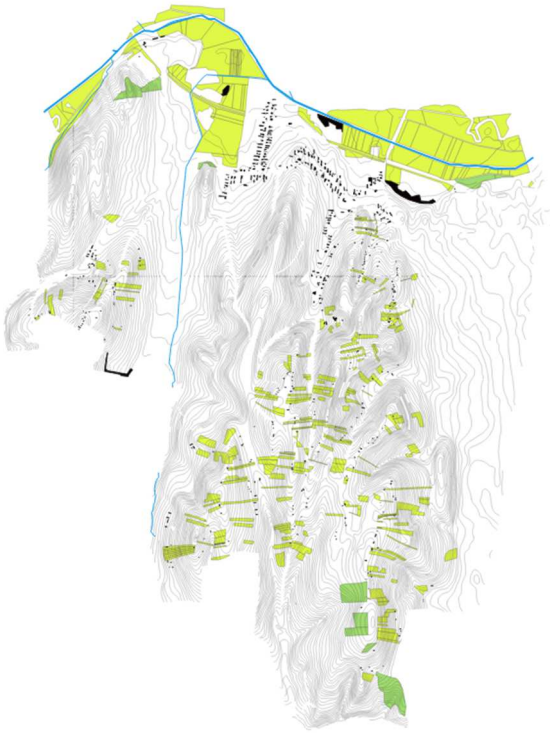

Asz művelési ág szerinti rét és legelőterületek

kertes területek

A település középső részén nagyon szépen kirajzolódnak a kertes területek, amelyeket főként szőlő, gyümölcsös, kert művelési ágú területek alkotnak.

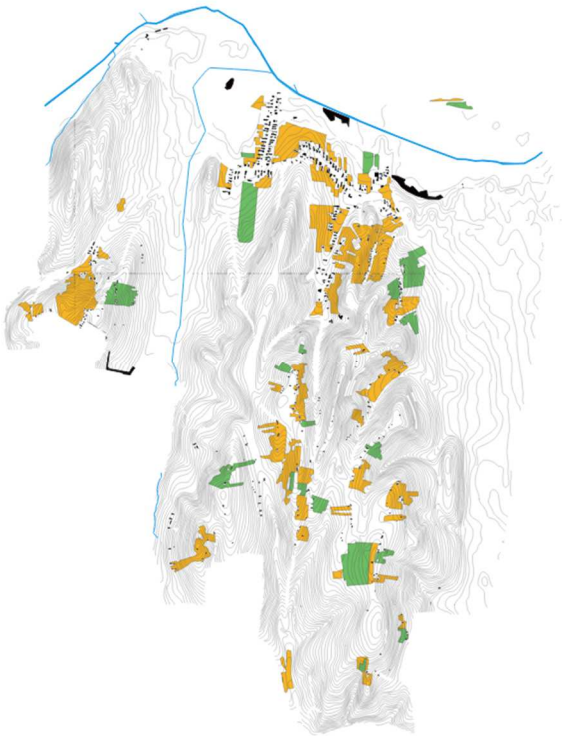

Mepar felszínborítás szerinti Ültetvények, kistáblás kertek

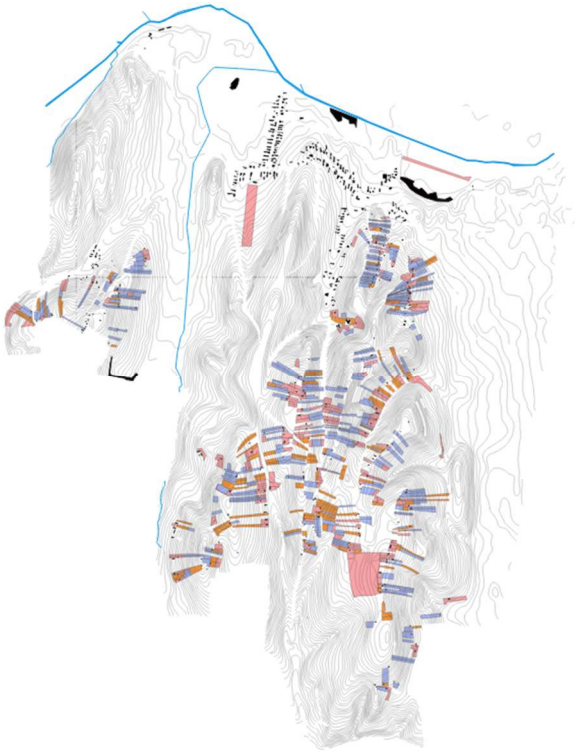

Asz művelési ág szerinti Szőlő, kert, gyümölcsös

vízfolyások

A vízfolyások mentét fajgazdag gyepek és fragmentált mézgás-égeresek kísérik. A vízfolyások melletti területhasználat ideális, közvetlenül csak kisebb szakaszokon érintkeznek szántókkal, vagy lakott területtel.

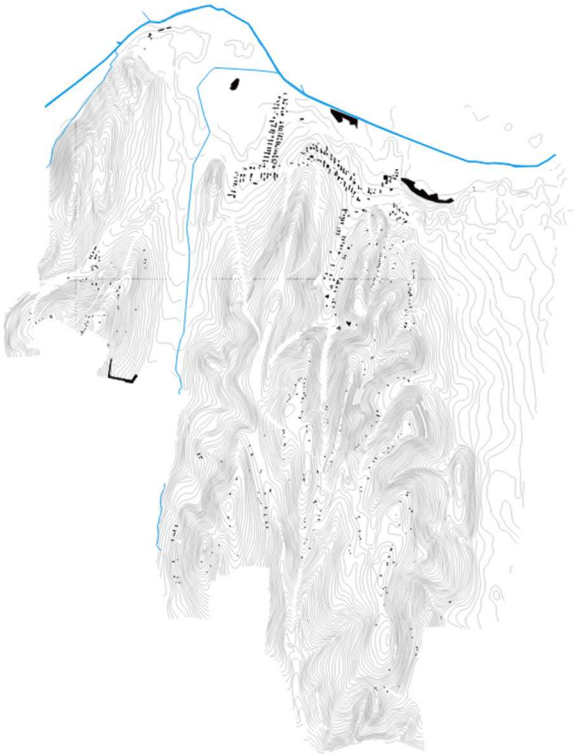

Összegzés

Ez a fajta mozaikosság, a mely a település külterületére jellemző, nagymértékű biodiverzitást kölcsönöz a település zöldinfrastruktúra- hálózatának, és a történeti tájhasznosításának, amely karakter megőrzése kiemelt feladat a településrendezés során.

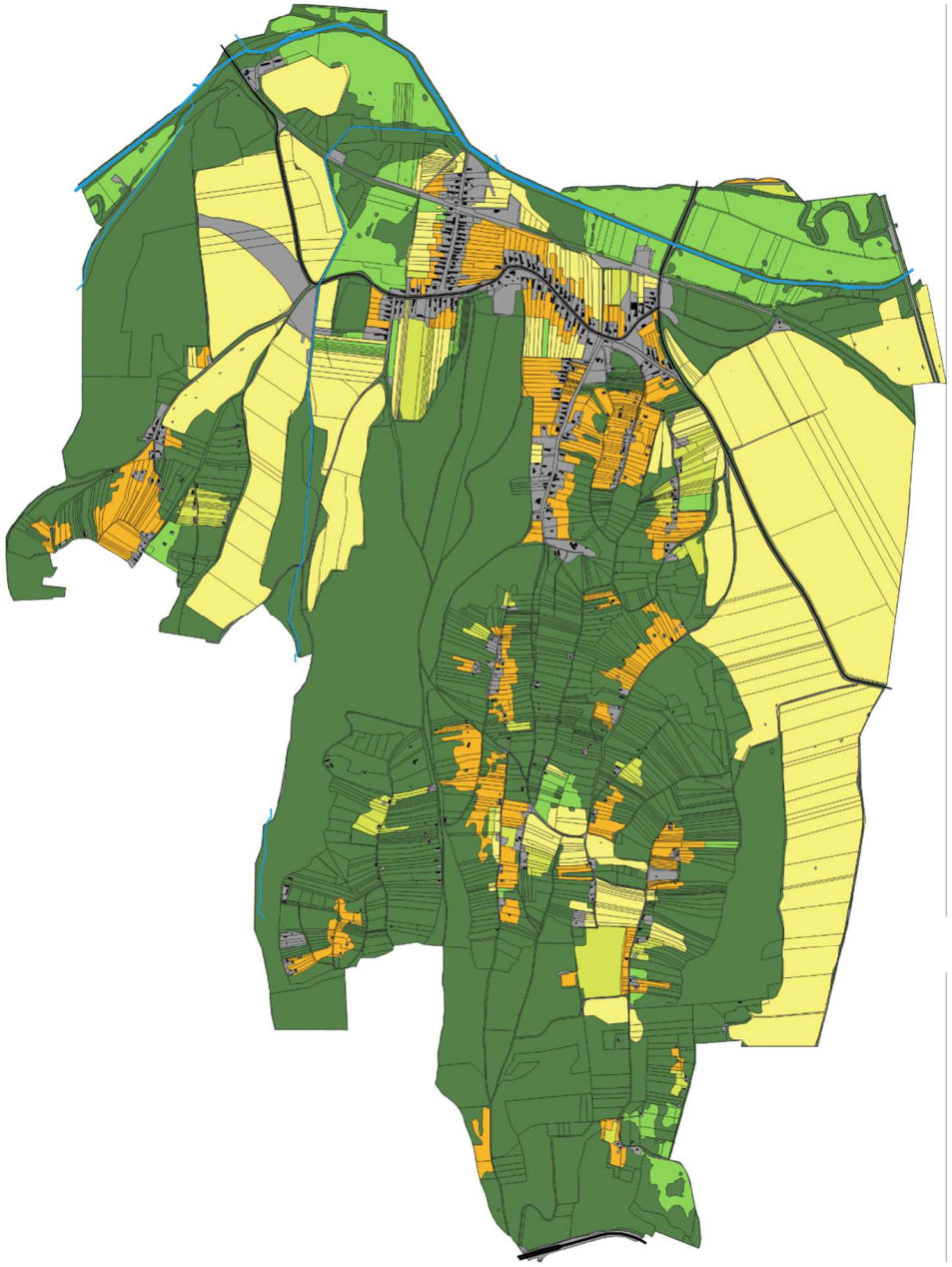

Szántó
Gyep
Ültetvények
Természetes növényzettel borított terület
Épített környezet, mesterséges felszín
Nyílt vízfelület
Elsősorban nem mezőgazdasági hasznosítású kistáblás területek

1.13. közlekedés

Helyzetértékelő munkarész

A tervezési terület Pethőhenye község teljes közigazgatási területe.
A település észak-nyugaton Zalaszentiván, észak-keleten Alibánfa, keleten Nemesapáti, dél-keleten Alsónemesapáti községekkel határos, további szomszédja dél-nyugaton pedig Zalaegerszeg Megyei Jogú Város.
A nyugat-dunántúli régióban található község a zalaegerszegi járás része, valamint közvetlenül is Zalaegerszeg vonzáskörzetébe tartozik. Lakossága 2024. január 1.-i nyilvántartás szerint 427 fő, területének nagysága megközelíti a 9 km²-t.
A településrendezési terv módosítása a teljes közigazgatási terület felülvizsgálatára irányul, melynél a közlekedési létesítmények elhelyezhetősége a meglévő beépítés jellegének-adottságainak lehetőségei szerint került figyelembevételre.
A tervezett módosítások érintik a település közlekedési vonatkozású fejlesztési koncepcióját is.

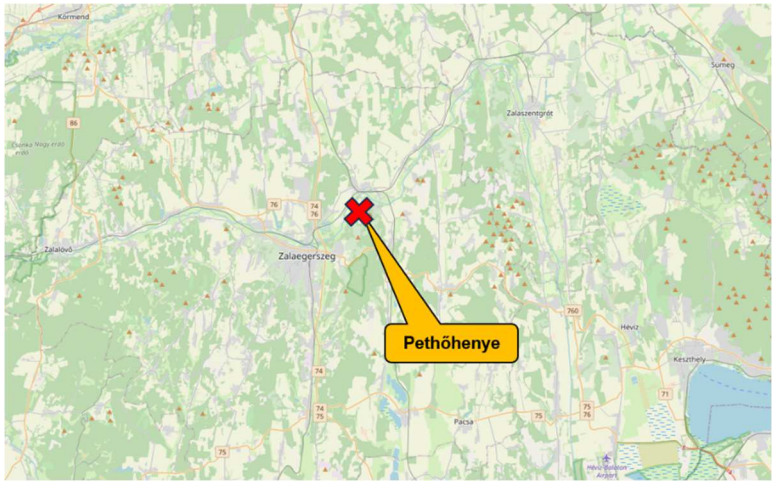

A település — elhelyezkedése a Nyugat-dunántúli régióban

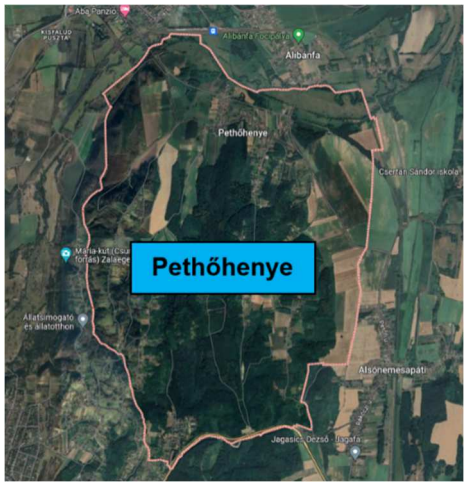

— közigazgatási területe

<u>Jelenlegi állapot:</u>

1.1. Közúti közlekedés (jelenlegi úthálózat)

Pethőhenye közigazgatási határain belül a közforgalmú úthálózat hierarchiáját állami és önkormányzati tulajdonú utak alkotják kül-, és belterületen egyaránt.

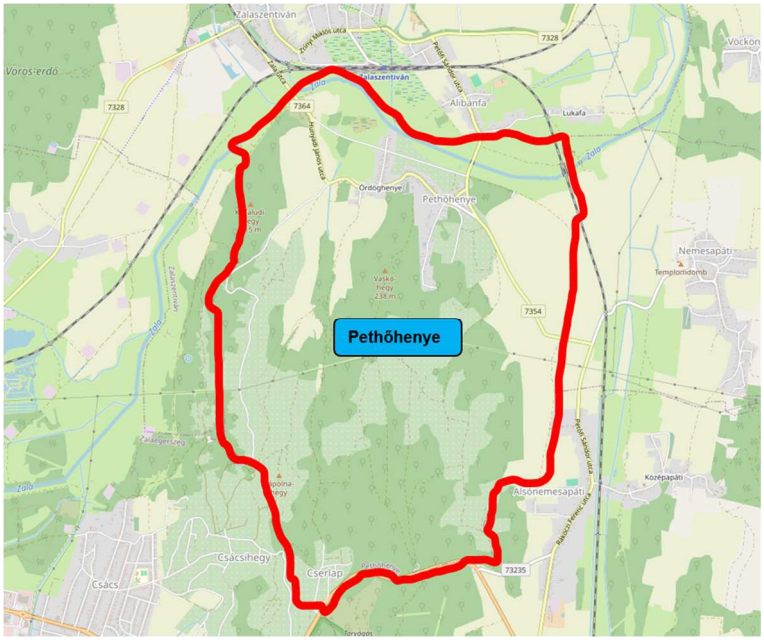

A település és környezetének közlekedési infrastruktúrája a jelenlegi állapotok szerint

1.1.1. Állami úthálózat — kezelő: Magyar Közút Nonprofit Zrt. Zala Vármegyei Igazgatóság

A 76. számú (Balatonszentgyörgy – Zalaegerszeg - Nádasd) főút kelet - nyugati tengellyel érinti a települést a déli közigazgatási határa mellett. Az útnak kizárólag külterületi szakasza van, napi forgalma a KIRA információs rendszer adatbázisa alapján (2024.04.10.) 9674 J/nap, melyből a teherforgalom 440 db jármű (~4.5%).

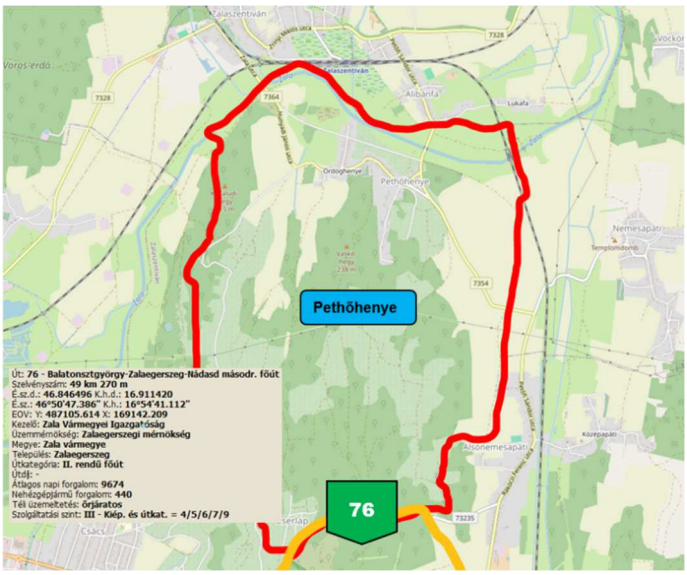

A másodrendű főút nyomvonala és forgalma

A 7354 jelű Alsónemesapáti - Alibánfa összekötő út észak - déli tengellyel érinti a települést, áthaladva a keleti oldali lakott területrészeken is. Az útnak kül-, és belterületi szakasza egyaránt van, napi forgalma a KIRA információs rendszer adatbázisa alapján (2024.04.10.) 920 J/nap, melyből a teherforgalom 62 db jármű (~6,7%).

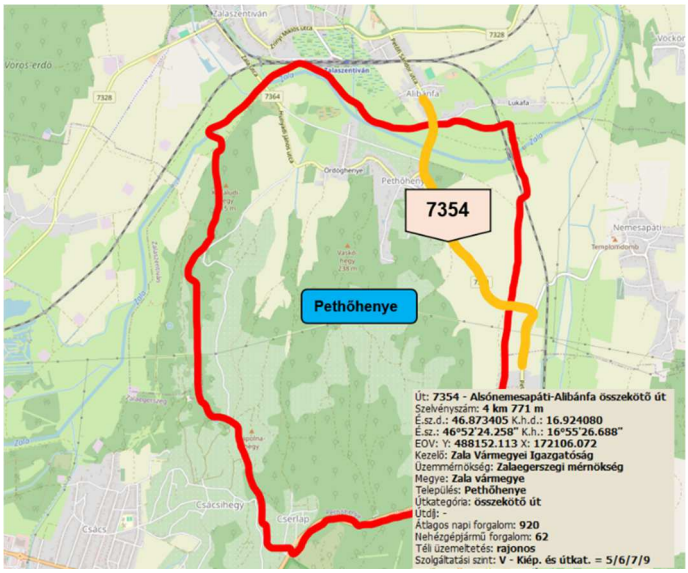

Az állami mellékút nyomvonala és forgalma

A 736454 jelű Pethőhenye - Zalaszentiván összekötő út északnyugat - kelet tengellyel érinti a települést, áthaladva jelentős mértékben a lakott területrészeken is. Az útnak kül-, és belterületi szakasza egyaránt van, napi forgalma a KIRA információs rendszer adatbázisa alapján (2024.04.10.) 452 J/nap, melyből a teherforgalom 24 db jármű (~5,3%).

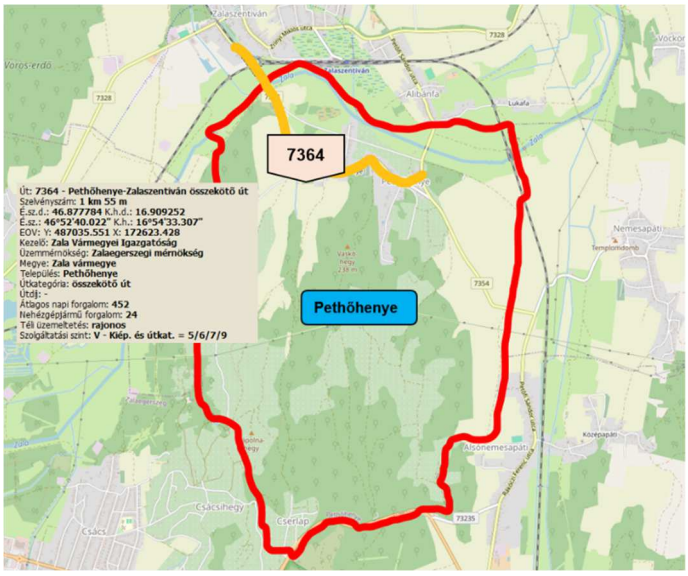

Az állami mellékút nyomvonala és forgalma

1.1.2. Helyi, önkormányzati úthálózat

- Településközi összekötő utak: gyakorlatilag nincs a településen, ezt a funkciót az állami mellékutak látják el.
- Helyi gyűjtőutak: helyi gyűjtőút sincs a településen, ezt a funkciót is az állami mellékutak látják el.
- Kiszolgáló utak: az önkormányzat tulajdonában lévő összes belterületi út kiszolgáló út funkciót lát el.
- Külterületi mezőgazdasági utak: a lakott területrészeken kívüli mezőgazdasági és zártkerti művelésű ingatlanokat tárják fel, amely hálózat napjainkban változó minőségben kiépített.

A településrészek szerkezete és közvetlen közlekedési infrastruktúrája

1.2. Közösségi közlekedés

1.2.1. közúti közlekedés

- A településen a Volánbusz Közlekedési Zártkörűen Működő Részvénytársaság helyközi autóbuszjáratai közlekednek. A település külterületén nincsenek megállóhelyek, a lakott területrészeken a 7354 és a 7364 jelű mellékutakon találhatók a buszjáratok megállói folyópályás kialakítással, illetve részben autóbuszöbölben, vagy fordulóként.

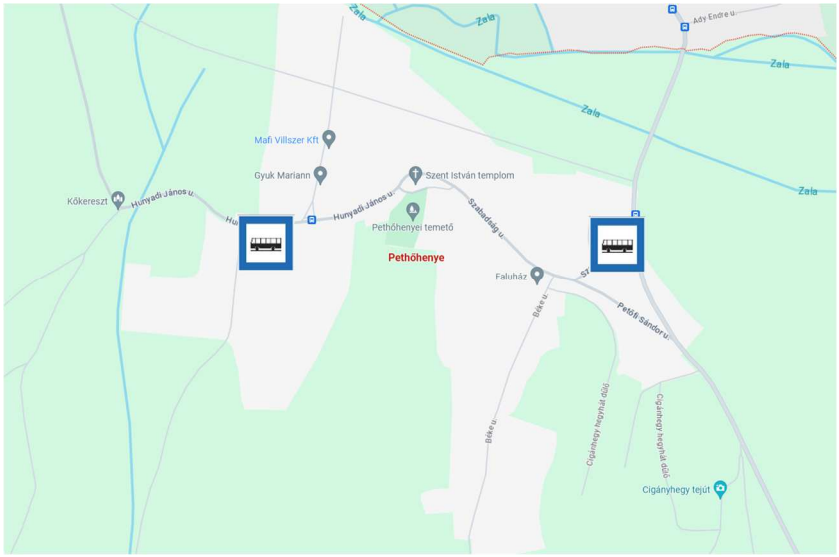

1.2.2. kötöttpályás közlekedés

- Üzemben lévő vasúti nyomvonal a településen csak érintőleges található a keleti oldaliközigazgatási határ mellett. A 17. számú Szombathely - Nagykanizsa vasútvonal Zalaszentiántól délre a MÁV ZRt., Zalaszentiván és Szombathely között a GySEV ZRt. tulajdonában és kezelésében van. A falu környezetében legközelebbi állomás Zalaszentiványon található, amely csomópontja a 17. és 25. számú vasútvonalaknak.

a környező országrész vasúti infrastruktúrája

1.2.3. légi közlekedés

- A legközelebbi nyilvános nemzetközi repülőtér 40 km-en belül Sármelléken érhető el. Kisebb személyszállító gépek fogadására alkalmas katonai repülőtér Pápán (85 km), nem nyilvános repülőtér Tapolcán (65 km) üzemel.

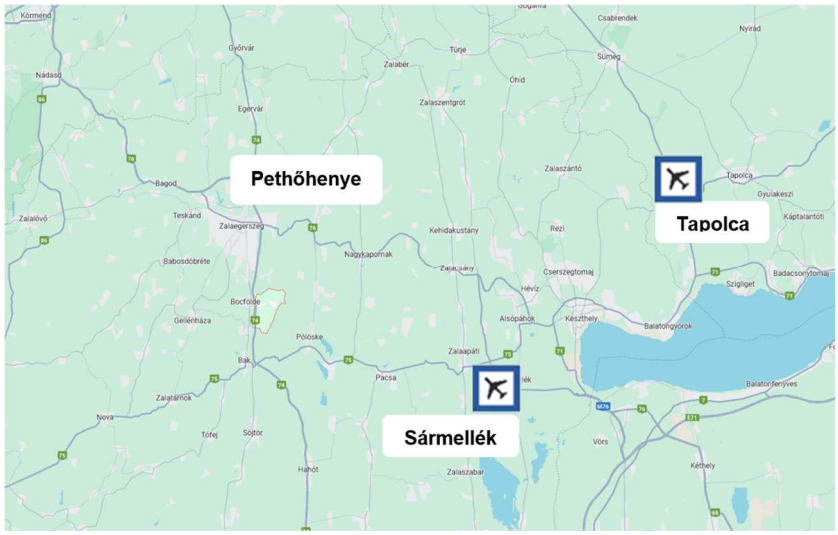

a környező országrész légi közlekedési infrastruktúrája

1.3. Kerékpáros és gyalogos közlekedés

- Kiépített kerékpárút a település közigazgatási területén nem található — a faluban (kül-, és belterületen egyaránt) a kerékpárosok a meglévő úthálózaton közlekednek.
- A település lakott területein az utak mellett az igényeknek megfelelően kielégítő lefedettséggel kiépített járdák találhatók.

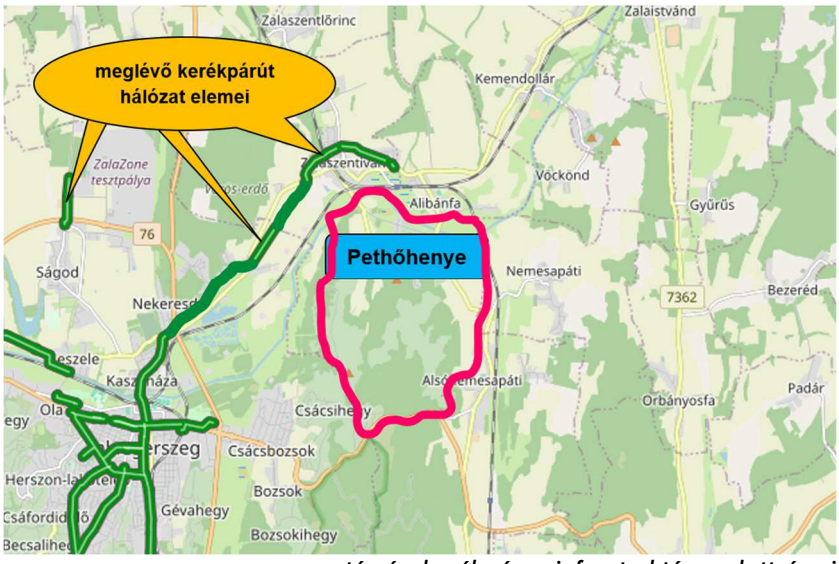

a térség kerékpáros infrastruktúra adottságai

1.4. Parkolás

- A település belterületén kiépített várakozóhelyek eltérő minőségben és mennyiségben találhatóak a közintézmények, továbbá egyes kereskedelmi, és szolgáltató létesítmények környezetében. A várakozóhelyek kiépítettsége, száma a jelenlegi igényeknek megfelelően tulajdonképpen elegendő lefedettséget biztosít, azonban a dinamikusan fejlődő turisztikai ágazatnak köszönhetően, a várható fejlesztések figyelembevételével feltétlen szükséges a parkolási igények magas szintű kiszolgálása a későbbiekben is.

Helyzetelemző munkarész

Kistérségi kapcsolatok

Kistérségi kapcsolatok

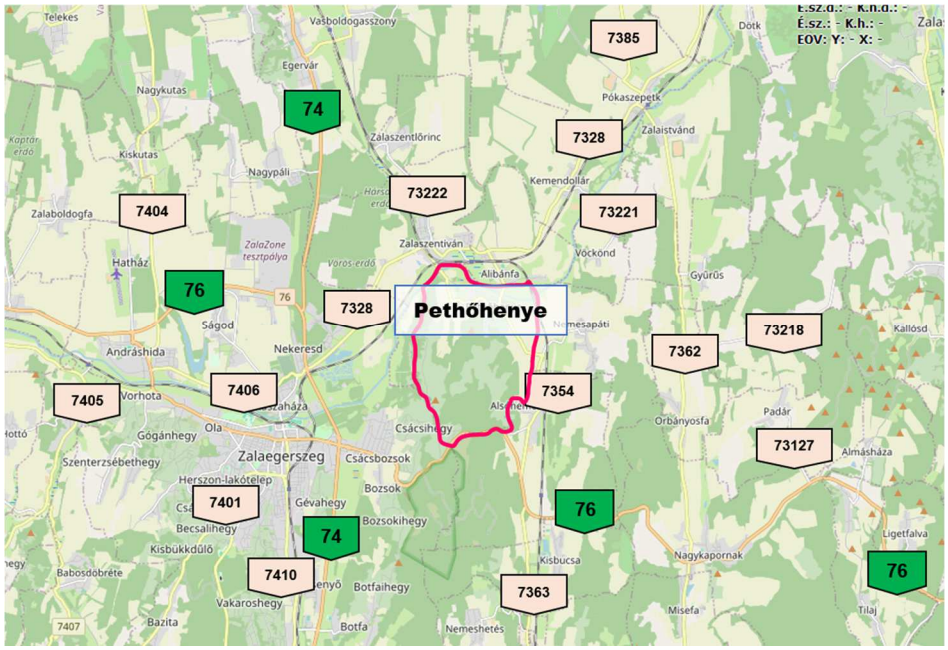

A település kistérségi közlekedési kapcsolatait tekintve elfogadható pozícióban helyezkedik el. Az országos főúthálózat részeként a 76. számú főút áthalad a közigazgatási területén, legközelebbi közvetlen közúti csatlakozási pontja Alsónemesapátinál van 5km-en belül, a 74. számú főút keleti irányba Zalaegerszegnél, 8 km-en belül elérhető. Az országos gyorsforgalmú úthálózat részét képező autóutak, autópályák csomóponti kapcsolódási pontjai 45km távolságra találhatóak: az M76 számú út délkeletre Keszthely – Fenékpuszta, az M80 gyorsforgalmú út északnyugatra Körmend közigazgatási területén van. A vármegyei jogú városok közül Zalaegerszeg 10 perc, Nagykanizsa 60 perc utazást igényel a jól kiépített országos közúthálózaton, a közelben lévő kisvárosok közül Keszthely, Zalaszentgrót, Vasvár illetve Zalalövő és Pacsa is egyaránt 40-40 percen belül elérhető.

A szomszédos településekkel közvetlen kapcsolatot biztosító, kiépített településközi összekötő út funkciót a 7354 és a 7364 jelű állami mellékutak töltenek be. Az egyéb szomszédos lakott területek, vagy a térségben lévő közeli települések elérése az állami főút-, és mellékút hálózat további szakaszain — kisebb-nagyobb kerülőkkel — elfogadhatónak mondható szolgáltatási szinten lehetséges.

Kijelenthető tehát, hogy a meglévő állami fő-, és mellékút hálózat, illetve a helyi úthálózat gyakorlatilag teljes kistérségi közlekedési infrastruktúra kiépítettséget biztosít.

Közlekedési hierarchia

A település úthálózata a beépítettség nagyságrendjéhez igazodva tulajdonképpen az állami főút, és mellékutak külterületi, és belső-, átlelési szakaszaiból, az egyéb lakóterületeket kiszolgáló helyi utakból, továbbá külterületi, mezőgazdasági utakból áll. Ez a hierarchia a jelenlegi közlekedési igényeket alapjaiban véve megfelelő szinten kiszolgálni képes. A fejlesztési területeken tervezett úthálózati funkciókat a fejlesztések nagyságrendjének és jellegének mérlegelésével kell meghatározni.

Forgalmi adatok

Az állami utakon a Magyar Közút Nonprofit Zrt. forgalomszámlálási adatai alapján (KIRA 2024.04.10.) a forgalom nagysága egyik útszakaszon sem haladja meg a mértékadó szolgáltatási szinthez tartozó értéket, gyakorlatilag az útszakaszok kapacitáskihasználtsága csekély. A község közigazgatási területén található állami

utak forgalma nem haladja meg azt a mértéket, mely okot adhatna a jelenlegi szakaszokon későbbi, nagy léptékű fejlesztésekre (sávbővítések, szélesítések, lakott területi elkerülő szakaszok, stb…). A forgalomnagyság mind keresztmetszeti, mind teherbírási tervezésnél is, majdhogynem elhanyagolható mennyiség, így az utak nagyságrendi fejlesztése a közeljövőben indokolatlan volna, és nem is szerepel magasabb rendű területrendezési tervekben sem.
A helyi utak forgalma gyakorlatilag célforgalomra korlátozódik, így azok jelentős fejlesztése e tekintetben szintén nem releváns.

Kiépítettség
A település belterületén az utak szilárd burkolattal kiépítettek — az ingatlanok előtt, az utak mellett elszórtan kevés helyen aszfalt vagy térkő burkolatú járdák találhatók. A keresztmetszeti paraméterek nagy részben sem az utak, sem a járdák tekintetében nem felelnek meg a KTSZ jelenlegi előírásainak, de a helyi közlekedési igényeket az elvárt szolgáltatási szinten alapvetően kiszolgálják. A kerékpáros forgalom a kis forgalmú utakon bonyolódik, a kistérségi és a helyi kerékpározási szokások szerint.

OTÉK előírások
Pethőhenye község területén az utak szélességének kialakítása többnyire olyan településrendezési elvek alapján valósult meg, amelyek elsődlegesen az érintett ingatlan-tulajdonosok és az önkormányzat érdekeit, és lehetőségeit mérlegelték. Ennek eredményeként a kialakult közlekedési területek, teleksávok a törvényi alapszabályozás, a hatályos településrendezési terv, továbbá az OTÉK ajánlásaiban szereplő minimális paramétereket nem mindenhol biztosítják. A kiépült infrastrukturális létesítmények a jelenlegi, és közel jövőbeni igényeket hivatottak szolgálni, melyek radikális fejlesztésére nincs szándék vagy gazdaságos lehetőség.
Az OTÉK 26.§ (2) bekezdése értelmében „*más jogszabályi előírás, illetőleg elfogadott helyi építési szabályzat és szabályozási terv hiányában- legalább a következő szélességű építési területet kell biztosítani:*

1. *gyorsforgalmi utak (autópálya, autóút esetén) 60 m*
2. *főutak esetén 40 m*
3. *országos mellékutak esetén 30 m*
4. *helyi gyűjtőutak esetén 22 m*
5. *kiszolgáló utak esetén 12 m*”
6. *kiszolgálóút kialakult állapot esetén a helyi építési szabályzatban foglaltaknak megfelelően*
7. *kerékpárút esetén 3 m*
8. *gyalogút esetén 3 m.*

Az OTÉK 111.§ - ban megfogalmazott előírásai megfelelő indokok esetében lehetőséget adnak a fentiektől történő megengedőbb eltérésre, amelyet a településrendezési terv alátámasztó munkarészében kell kifejteni. Abban az esetben lehet releváns, amennyiben azt különleges településrendezési okok vagy a kialakult helyzet indokolja, közérdeket nem sérthetnek, továbbá biztosított marad, hogy az OTÉK 31.§ (1) bekezdésében foglalt követelmények teljesülnek, és ahhoz az Étv. 8.§ szerinti szakmai eljárásrend érvényesül.

Magasabb rendű törvényi szabályozás (Ma TrT, ZVm TrT)
Mind „Magyarország és egyes kiemelt térségeinek Területrendezési Terve”, mind „Zala vármegye Területrendezési Terve” egységes közlekedési elemeket tartalmaz a település érintettségének vonatkozásában.
Közlekedési vonatkozású fejlesztési koncepció sem az országos főút-, sem a mellékút-hálózat vonatkozásában nincs. Ugyancsak nincs érintettség a kerékpáros hálózat, illetve a kötöttpályás, valamint a légi közlekedés elemei tekintetében sem.
A területrendezési tervek szerint releváns viszont az országos gyorsforgalmú úthálózat bővítése, amely az M9 autóút (Szekszárd – Dusnok) nyomvonala mentén érinti község közigazgatási területét.

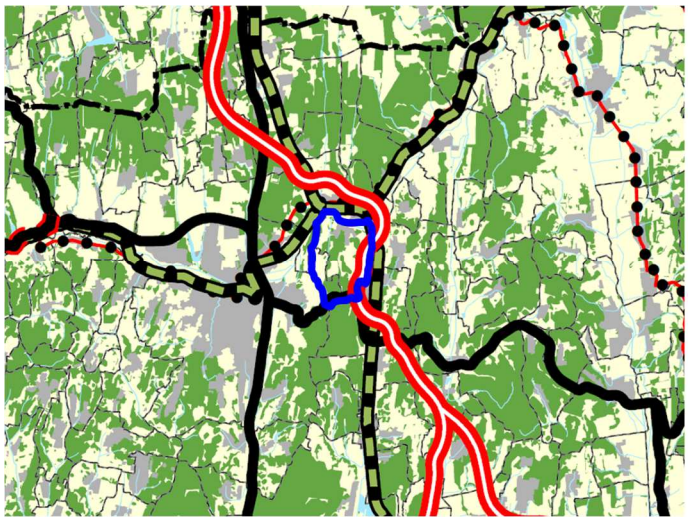

Magyarország szerkezeti terve
közlekedési infrastruktúra – kivonat

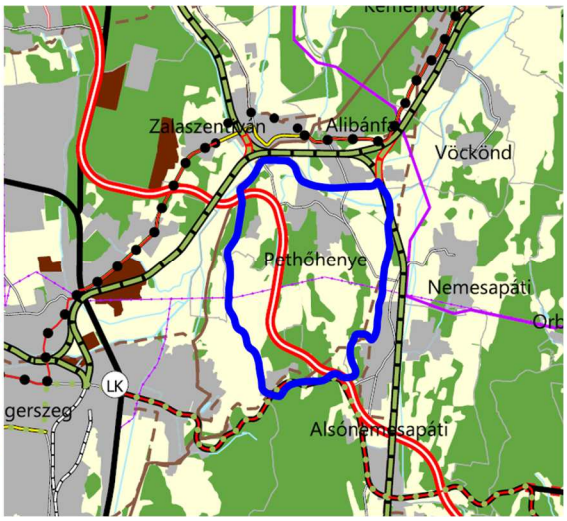

Zala Vármegye Területrendezési Terve
szerkezeti tervlap kivonat

Jelmagyarázatok

A gyorsforgalmú út fejlesztése kapcsán meg kell jegyezni, hogy Pethőhenye Község közigazgatási területén az *M9 gyorsforgalmi út Nagypáli - Misefa közötti II. szakasza (18+500-38+880 km sz.) útépítési engedélyezési és kiviteli tervei* relevánsak, amelyek kidolgozott műszaki tartalma alapján a szükséges szabályozási, és szerkezeti tervi módosítások megtörténtek 2021 évben. A tárgyban elkészült tervek végleges műszaki tartalma szerint a gyorsforgalmú út nyomvonala végül nem a Ma TrT-ben szereplő nyomvonalra került. Az országos területrendezési tervben lévő nyomvonaltól eltérő elhelyezkedéssel a település lakott részeit nem keletről, hanem nyugatról kerüli meg. A végleges nyomvonalat a 2019. március 15.-től hatályos Ma TrT még nem, a később hatályba lépő ZVm TrT viszont már helyesen tartalmazza.

Helyzetértékelő munkarész

Javaslat az utak szabályozására

A közlekedési területek szabályozásának felülvizsgálatakor alapvetően a közúthálózati szerep által szükséges paraméterek betarthatósága kell, hogy dominálj on, másodlagos szerephez juttatva a kialakult épített és tulajdonjogi környezet adottságait. Amennyiben a közlekedési létesítmények elhelyezése a kialakult közterületeken megoldható, a magáningatlanok, épületek érintettsége nyilván indokolatlan.
Az útterület-szélesítéseket csak ott célszerű biztosítani (illetve fenntartani), ahol az szakmailag egyértelműen szükségesnek és belátható időn belül az önkormányzat (vagy az állam) részéről végrehajthatónak tűnik — egyéb esetben e döntésnek súlyos anyagi következményei lehetnek.

A szabályozás, utakat érintő módosítását a településen ennek tükrében mérlegeltük, és javasoljuk módosításra.

Helyzetelemzés értékelése

A jelenlegi közlekedési hálózatot alapvetően elegendőnek tartjuk a település belterületi, helyi, kistérségi (szomszédos települések) és az országos hálózathoz való kapcsolat kiszolgálására. A szomszédos települések közúton közvetlenül, vagy több állami út érintésével megközelíthetők.
Az előrevetített forgalomnagyságok alapján a település lakott területén lévő közutak kapacitás-fejlesztést nem igényelnek. Az állami közutak vonatkozásában a jelenlegi nyomvonalakon olyan fejlesztés nem tervezett, ami belterületen a változó útterület szélességek jelentős módosítását igényelné.
A meglévő-megmaradó önkormányzati utak, mind kiszolgáló-lakó utcák. A kialakult beépítések következtében adott — változó — szabályozási szélességűek, jelentős részük szilárd burkolattal ellátott. A meglévő szabályozási szélességeken belül a helyi lakó-kiszolgáló forgalom hosszú távon is megfelelő szolgáltatási szintet adhat.
Ennek értelmében belterületen a meglévő jogi környezet gyakorlatilag a beépítéshez igazodik, melynek eredményeként viszont az OTÉK által kívánt közterületi szélességek nem biztosítottak. Bár a közlekedési létesítmények (utak, járdák) csökkentett paraméterekkel ezeken a részeken már részben ki vannak építve, a szabvány szerinti keresztmetszeti elhelyezhetőséget feltétlen felülvizsgálatra — lehetőség szerint bővítésre — javasoljuk. A belterületi úthálózat esetleges bővítése szükséges továbbá azokon a helyeken, ahol egyéb területi fejlesztések koncepciója szerepel a szabályozási tervben.
Ahol az útterületek szabályozása az épített és tulajdonjogi környezet megóvása miatt nem teszi lehetővé 7-8m-nél szélesebb területek kijelölését, ott vegyes forgalmú, vagy egyirányú utak kialakítását javasoljuk megvalósítani.

Fentiek alapján a településrendezési tervben közlekedési vonatkozásban szükséges beavatkozások:

Közúti közlekedés:

- A magasabb rendű törvényi, rendeleti szabályozások a gyorsforgalmú úthálózat tekintetében írnak elő közlekedési vonatkozású fejlesztéseket, amelyet a hatályos szabályozási terv az elkészült szakági kiviteli tervdokumentációk alapján már tartalmaz. Egyéb közlekedési projekteket a területrendezési tervek nem tartalmaznak, így ilyen jellegű koncepcionális előirányzat nem releváns.
- A meglévő állami főút, illetve mellékutak területének bővítési lehetőségeit felül kell vizsgálni — belterületen az épített környezet, és a magántulajdon védelmének szem előtt tartásával. A meglévő közlekedési területsávok mértékének meghatározásánál — *amennyiben persze a közlekedési és infrastrukturális létesítmények szabvány szerinti keresztmetszeti elhelyezhetősége igazolt* — az épített környezet, és a magántulajdon védelme prioritást élvez.
- A helyi településközi összekötő út, valamint a kiszolgáló utak szélességének, a terület-bővítések biztosításának felülvizsgálatánál szintén a fenti elv követése javasolt, melyet megalapoz az önkormányzat ezirányú törekvése is.
- A fejlesztési területeken a megfelelő szolgáltatási szintet biztosító úthálózat kialakítását, illetve paramétereit a hatályos Útügyi Műszaki Előírások elvárásainak szem előtt tartásával felül kell vizsgálni.

Vasúti közlekedés:

- Nem releváns.

Légi közlekedés:

- Nem releváns.

Közösségi közlekedés:

- Az autóbusz-megállókat öbölben javasoljuk elhelyezni, így a szabályozási szélességen belül azoknak helyét biztosítani szükséges. A megállóhelyek elérhetőségét az autóbusz-útvonalakon maximum 500 m-ben határozzuk meg. A településen tervezett fejlesztések meglátásunk szerint egyébként további autóbusz megállóhelyek létesítését nem igénylik.

Gyalogos közlekedés:

- Belterületen a gyalogos közlekedés járdákon bonyolódik. A meglévő utaknál és a tervezetteknél is az útburkolat mindkét oldalán gyalogjárda kialakítását javasoljuk – kivéve azokon a területeken, ahol a beépítés egyoldali. Gyalogos járdák építése vagy a meglévő árkok csatornázásával, vagy további területek biztosításával lehetséges.

Kerékpáros közlekedés:

- Sem a MaTrT-ben, sem Zala Vármegye területrendezési tervében nincs jelölve olyan nyomvonal, amely érinti a település közigazgatási területét. A magasabb rendű törvényi, rendeleti szabályozások az országos és a regionális (térségi) kerékpáros struktúra elemeit rögzítik, de nem zárják ki helyi jelentőségű kerékpárutak létesítését. Ennek értelmében települési jelentőségű kerékpáros létesítmények kiépítése megalapozott lehet, különös tekintettel a község földrajzi és turisztikai adottságaira. Amennyiben van elvárás ilyen jellegű fejlesztésre, abban az esetben a szomszédos településekkel az összhangot, a nyomvonal-folytonosságot, valamint a megfelelő struktúrát egyeztetni szükséges. Fontos, hogy összeérjenek és egymáshoz csatlakozzanak az egyes nyomvonalak, a hálózatiság és a megfelelő struktúra biztosított legyen.

Parkolás:

- Több lokális, de egyben átfogó problémakör is az egyes létesítmények melletti parkolás megfelelő megoldásának hiánya. A közintézmények, és egyéb forgalomvonzó objektumok (temető, közösségi ház, üzletek vendéglátóhelyek vagy más szolgáltató épületek) környékén a gépjárművek elhelyezése jelenleg hiányosan, vagy csak részben megoldott. A várakozási szokások értékelése mellett, a parkolási igényeket felül kell vizsgálni, továbbá javasoljuk a releváns létesítmények környezetében az ehhez szükséges területek biztosítását. Adott esetben megoldást jelenthet a párhuzamos vagy merőleges beállású várakozóhelyek kialakítása, egyedi igények esetén önálló telken kialakított, blokkosított parkolók létesítése is indokolt lehet.

1.14. közművesítés, elektronikus hírközlés, csapadékvíz-gazdálkodás

Jelenlegi közműellátás helyzetértékelése

Vízellátás:

Pethőhenye ivóvíz közműhálózatának a Zalaszentiván Község Önkormányzata, Alibánfa Község Önkormányzata, Pethőhenye Község Önkormányzata és Zalaszentlőrinc Község Önkormányzata képviseli a tulajdonjogát. Üzemeltetését az Észak-Zalai Víz- és Csatornamű Zrt. végzi. Település észak-nyugti oldalán két ivókút biztosítja a település ivóvíz hálózatának megfelelő működését és DN160 KPE ivóvíz vezetékkel csatlakozik a belső hálózathoz. A településen két darab nyomásfokozó található. A település utcáiban DN160 KPE vezeték a fő gerinc, kisebb utcákba a DN110 KPE vezetékek vannak lefektetve. Zala folyót védőcsőben keresztezi az ivóvíz ellátás hálózata. Az ivóvízhálózat működésében elégtelenség nem tapasztalható, várható fejlesztések nincsenek a területen.

Szennyvízelvezetés:

Pethőhenye település szennyvízelvezető rendszerének Pethőhenye Község Önkormányzata képviseli a tulajdonjogát. Üzemeltetését az Észak-Zalai Víz- és Csatornamű Zrt. végzi. Pethőhenye település nem rendelkezik saját szennyvíztisztító teleppel.

A hálózat gravitációs és nyomott vezetékekből áll. A gravitációs vezetékek DN200 KG-PVC csatornából, a nyomott vezetékek DN63 és DN90 KPE vezetékekből állnak. A településen 3 átemelő üzemel, a településről kimenő vezeték DN160 KPE nyomott csatorna. Zala folyót védőcsőben keresztezi a szennyvízelvezetés hálózata.

Csapadékvíz elvezetés:

Pethőhenye község közigazgatási határain belül a Henyei-ág és a Zala folyó 83+862 - 80+381 km szelvénye található meg. A vízfolyások teljes hosszában a Magyar Állam tulajdonában van és a Nyugat-Dunántúli Vízügyi Igazgatóság vagyonkezelésébe tartozik.

A felsorolt vízfolyások nem rendelkeznek vízjogi üzemeltetési engedéllyel.

A Zala folyó mentén több, a Nyugat-Dunántúli Vízügyi Igazgatóság vagyonkezelésébe tartozó holtmeder található:

- Pethőhenye 023
- Pethőhenye 024
- Pethőhenye 014/1
- Pethőhenye 013
- Pethőhenye 0150/2
- Pethőhenye 0142
- Pethőhenye 0141

A vízfolyások üzemeltetésével kapcsolatos problémák, időszakos elárasztások nem jellemzőek.

A csapadékvizek elvezetésének irányát a meglévő domborzati viszonyok határozzák meg. Település belterületén, az utak mellett nyíltárkos vízelvezető rendszer üzemel, a kapubejáróknál csőátereszekkel.

hírközlés

A községet 92-os körzetszámmal a zalaegerszegi primer körzetből kapcsolták az országos és nemzetközi távhívó távhívó hálózatba.
A vezetékes hálózat jelenleg földfeletti tartószerkezeteken légkábellel látja el a fogyasztókat.
A távközlési ellátottságot tovább növeli a vezeték nélküli mobiltelefonok használata. Ennek területi korlátja nincs.
A meglévő bázisállomások elegendőek, és megfelelő kommunikációt tesznek lehetővé.

Helyhez kötött telefonszolgáltatások Pethőhenye község területén:

- Telekom Nyrt., mint a legfontosabb szolgáltató. Ezen kívül öt szolgáltató is jelen van a községben. Bigblu Magyarország, Direct One, Flip, Vodafone, Yettel.
-

Internet szolgáltatások Pethőhenye község területén:

ADSL szolgáltatás a következő szolgáltatóknál érhető el:

- Valamennyi hírközlési szolgáltatónál elérhető.
- Műholdas internet szolgáltatás valamennyi szolgáltatónál elérhető.

Mobilinternet szolgáltatások Pethőhenye község területén:

Mobilinternet mobiltelefonhoz szolgáltatás a következő szolgáltatóknál érhető el:

- T-mobile,
- Vodafone,
- Yettel
-

Mobilinternet számítógéphez szolgáltatás a következő szolgáltatóknál érhető el:

- T-mobile,
- Yettel,
- Vodafone
-

Feltöltőkártyás mobilinternet számítógéphez szolgáltatás a következő szolgáltatóknál érhető el:

- T-mobile,
- Vodafone,
- Yettel,
- valamint több kisebb internetszolgáltató

A bázisállomások biztosítják a zavartalanul és teljes lefedettséggel mobil hálózat működő-képességét.
A tervezett lakóterületi és gazdasági területi fejlesztéseknek kommunikációs területen nincs akadálya, sem a vezetékes sem a vezeték nélküli területen.

A vezetékes hálózatok fejlesztését, amennyiben nincs technikai akadálya csak alépítményben és földkábellel kell biztosítani. Jelenleg részben a meglévő kisfeszültségű szabadvezetékes hálózat oszlopain, részben külön oszlopsorokon (külön – külön a telefon, ill. a KTV hálózat esetén, helyezik el a kommunikációs hálózatokat.

Műsorszórás tekintetében a digitális földfelszíni sugárzás Nagykanizsa és Kabhegy felől biztosított. A vezetékes TV jelszolgáltatás több szolgáltatón keresztül elérhető.
CCTV kamerarendszer kiépítése javasolt a frekventált közterületek megfigyelésére.

villamosenergia-ellátás

A község villamosenergia-ellátását az E.ON Dél-dunántúli Áramhálózati Zrt. 22 kV-os szabad-vezeték hálózaton (3x95 mm2, ill. 3x50 mm2 keresztmetszet) biztosítja a nagykanizsai al-állomásból.
A község jelenleg meglévő mintegy 170 db ingatlana villamos energiával 100 %-osan ellátott. A tervezett bővítések mind a lakóingatlanok, mind a gazdasági jellegű telephelyek tekintetében szükségszerűen a meglévő villamos hálózat bővítését igénylik.

A meglévő trf. állomások 22/0,4 kV-os 160, 250 kVA-es oszloptranszformátorok (OTR típ.), 3db a község belterületén, egy db pedig a szőlőhegyen. A trf. állomások elhelyezkedését a mellékelt tervlap tartalmazza.
A fejlesztések során csak kompakt földre telepíthető trf. állomások létesíthetők, földkábeles csatlakoztatással. Az újonnan létesülő kisfeszültségű hálózatok csak földkábellel létesíthetők. Ezt a Helyi Építési Szabályzatban is rögzíteni kell.
A meglévő 0,4 kV-os hálózat tartószerkezetei nagyrészt tömör betonoszlopok, amelyek elavultak. Fokozatos cseréjük elkerülhetetlen.

A fejlesztési területek esetén villamos hálózati bővítések szükségesek.

- Az F1 középtávú fejlesztési területen áthaladó 22 kV-os szabadvezetéket az érintett nyomvonalon át kell helyezni és egy min 160 kVA teljesítményű trf. állomást le kell telepíteni.
- Az F2 fejlesztési terület nem igényel hálózat bővítést.
- Az F3 középtávú és az F4 rövidtávú fejlesztési területhez (mivel kapcsolódnak egymáshoz), egy új BHTR 20/400 típ trf. állomás telepítése szükséges.
- Az F5 hosszútávú fejlesztés terület jelenleg nem igényel villamos hálózat fejlesztést.
- Az F6 középtávú, az F7 középtávú és az F8 hosszútávú fejlesztés terület villamosenergia-ellátását komplexen kell kezelni. Az első ütemekben elegendő a meglévő 0,4 kV-os hálózat megerősítése és bővítése. Az F8 terület belépésével új trf. állomás telepítése válik szükségessé.
- Az F9 és F10 gazdasági területek fejlesztése hosszútávú feladat.

Ennek megfelelően a végzett gazdasági tevékenység villamosenergia igényének kell a villamos hálózat bővítését megoldani.
Az újonnan épülő ingatlanok ellátása csak földkábellel történhet, amely lehet a meglévő 0,4 kV-os szabadvezetékről csatlakozva, vagy a trf. állomásból indítva íves – hurkolt gerinckábel hálózatból, kellő számú szabadtéri elosztóból, valamint az egyes ingatlanok ellátását biztosító csatlakozó kábelekből kell, hogy álljon.

A kábelkeresztmetszetek a gerinckábelek esetében 150-240 mm2, míg a csatlakozó kábelek esetében a csatlakozási teljesítmények függvényében, 25 – 95 mm2 alumínium erű legyen. A villamos hálózatot úgy kell méretezni, hogy lakóingatlanok esetén 3x32 A-es csatlakozást feltétlenül lehetővé tegyen.
Ahol jelenleg szabadvezeték hálózat van, és új ingatlan kerül elhelyezésre, ott a csatlakozást ezután földkábellel kell megoldani.

Javasoljuk, hogy a műemléki vagy védett környezetben (a templom környéke) a meglévő szabadvezeték hálózatokat fokozatosan építsék át földkábelre.

köz-, és díszvilágítás

A közvilágítási hálózat jelenleg a szinte teljeskörűen alkalmazott 0,4 kV-os szabadvezeték oszlopaira szerelt lámpakarokból áll. A lámpatestek kisebb részben LED izzósak, nagyobb részben kompakt fénycső és nátriumgőzlámpa fényforrásúak. Így a közvilágítási hálózat a követelményeknek megfelelnek.
A község főútja a Kossuth L. u. (7522 sz. országos közút) M4, míg a többi utca M5 és M6 kategóriájú. Mivel a közvilágítási lámpatestek osztástávolsága (minden második-harmadik oszlopon van felszerelve), 60 – 70 m, ezért a közvilágítás nem felel meg a szabvány előírásainak. A lámpatestek sűrítése a 7522 sz. úton mindenképpen szükséges és indokolt.
Az újonnan kialakításra kerülő közterületeken csak földkábeles, kandeláberes közvilágítás létesítése megengedett. A tervezett berendezések (oszlopok, lámpatestek, fényforrások) az MSZ 13201 szabvány szerinti követelményeket ki kell, hogy elégítsék. Ez a község kialakuló útjai esetében 6,0 – 9,0 m fénypontmagasságú oszlopok elhelyezését követeli meg.
A meglévő és esetlegesen kialakítandó gyalogos átkelőhelyek megvilágítását fokozatosan hozzá kell igazítani az új előírások követelményeihez.
A lámpatestek, ill. a fényforrások tekintetében a továbbiakban csak energiatakarékos LED-ek alkalmazása lehetséges.
A szőlőhegy területén jelenleg nincs közvilágítás, amely a fejlesztések kapcsán igényként jelenhet meg.
A fentiek rögzítése a Helyi Építési Szabályzatban is kívánatosak.
Díszvilágításra kiépítésére javasoljuk a rk. templom épületét.

gáz közmű hálózat

A község területén a vezetékes gázszolgáltatást az E.ON Közép-dunántúli Gázhálózati Zrt. biztosítja. Az igényeknek megfelelően az ingatlanok csatlakoznak a gázhálózatra.
Jelenleg a háztartások és intézmények 60 – 70 %-a rendelkezik gázközmű csatlakozással. A további ingatlanok csak hagyományos fűtéssel (fatüzelés) rendelkeznek, amelynek a környezeti hatása kedvezőtlen.
A meglévő hálózat (közép- és kisnyomású) kapacitása megfelelő. A fejlesztési területek belé-pésével egyidejűleg az elosztó hálózat bővítése szükséges.
A meglévő nagyközépnyomású és elosztó vezetékek nyomvonalát és a biztonsági övezetüket a mellékelt tervlap tartalmazza
A fejlesztések nagyságrendének változásával párhuzamosan folyamatosan vizsgálni kell a meglévő nyomásszabályzó átviteli kapacitását, amely szükség esetén bővíthető. A bővítés te-rület igényét a rendezési tervben figyelembe kell venni.

megújuló energiák

Az elkövetkezendőkben figyelmet kell fordítani a megújuló energiák kihasználására. Jelenleg a községben néhány ingatlanon működnek napelemes (villamos áram termelés), ill. napkol-lektoros (melegvíz előállítás) rendszerek.
Az újonnan épülő lakóépületeknek közel nulla kibocsátásúaknak kell lenniük, amely szintén a megújuló energiák fokozottabb igénybevételét fogja jelenteni.
A gázközmű kiváltását javasoljuk fokozatosan hőszivattyús fűtéssel kiváltani/megoldani., különös tekintettel a közintézmények esetén.
A gazdasági területeken történő fejlesztések esetén a Helyi Építési Szabályzatban rögzíteni kell, hogy ilyen jellegű beruházás esetén megújuló energia rendszer telepítése kötelező legyen.
Megfontolandó a mezőgazdasági és faipari hulladékok feldolgozása és energiatermelési célú felhasználása, úgymint, biogáz előállítása vagy faapríték brikettálás, stb.
Szélenergia és geotermia hasznosítására, ill. használatára jelenleg nincs példa a község területén

Jelmagyarázat:

- KÖF szabadvezeték 22 kW
- KÖF szabadvezeték 0,42 kW
- Tervezett transzformátor állomás BHRT 20/400
- Védőtávolság
- Kisnyomású elosztó gázvezeték
- Nagynyomású elosztó gázvezeték
- Távközlési szolgáltató gerincvezeték
- Távközlési szolgáltató gerincvezeték
- Gyorsforgalmi út
- Országos főút
- Országyos mellékút

1.15. katasztrófavédelem, a területek használatát, építési tevékenységet befolyásoló vagy korlátozó tényezők

A Nyugat-dunántúli Vízügyi Igazgatóság adatszolgáltatásként megküldte az árvízzel érintett területeket. Az árvíz járta terület többségében mezőgazdasági, kisebb mértékben erdőterületeket érint. A belterület a Dózsa György utca északi végén érintett, így árvíz járta terület a Dózsa György utca nyugati oldalán lévő beépítettlen telkek, valamint a keleti oldalon lévő telkek északi, észak-keleti mélyebben fekvő része. Az árvízi érintettség korlátozó tényező a külterületi és belterületi telkek esetében egyaránt.

